

„VÖG VOLAPÜKA“. YELOD KILDEGFOLID.

Ninädalised nümas valik.

Nüm: 1. 2024 yanul. Pads: 1 jü 8

Pötü yelacen	4
Vom bäldik e svin oka (mär, petrad. fa ‚Carl Brianson‘)	4
Cogeds se „Cogikos volapükik“ fa hiel Rupert Kniele (1887)	5
<i>Küpets</i>	6
El Jean-Claude Caraco konom, lio evedom Volapükan	6
Datuval dö köls kil volapüka	7
Man, kel äfamom (fa ‚Frank Roger‘)	7

Nüm: 2. 2024 febul. Pads: 9 jü 20

O Volapükaf lens valöpo!	9
Coged degmälid se „Cogikos volapükik“ fa hiel Rupert Kniele (1887).	9
<i>Pospenäd</i>	10
<i>Bespik bevüresodik</i>	10
Konotül tumyela teldegid.	10
Lits, klebamäplat, e sasenatrup (fa ‚Frank Roger‘)	10
Konot ela Abelardo Sousa	12
Dog elas ‚Baskervilles‘	13
<i>Kapit velid. Els ‚Stapletons‘ di ‚Merripit House‘ (2)</i>	13
Sagods ela ‚David Lynch‘	15
Hiel Boles (fa ‚Maxim Gorky‘)	15

Nüm: 3. 2024 mäzul. Pads: 21 jü 28

O Volapükaf lens valöpo!	17
Literat nulik	17
Ceds e tikods	19
Sluds kadäma	19
Sleatod in sil (fa ‚Frank Roger‘)	20
Dog elas ‚baskervilles‘	21
<i>Kapit velid. Els ‚Stapletons‘ di ‚Merripit House‘ (3)</i>	21

Nüm: 4. 2024 prilul. Pads: 29 jü 36

O Volapükaf lens valöpo!	23
Lifajenotemil dokana: ‚Arie de Jong‘ (fa ‚P. Uittenbogaard‘)	23
Smilobsös!	24
Konotül tumyela teldegid	24
Hiel Boles (fa ‚Maxim Gorky‘)	24
Dog elas ‚Baskervilles‘	26

<i>Kapit velid. Els ,Stapletons' di ,Merripit House' (4)</i>	26
--	----

Nüm: 5. 2024 mayul. Pads: 37 jü 44

O Volapükaf lens valöpo!	28
Küpäl demü pats (fa ,Frank Roger')	28
Smilobsös telna!	29
Hiel Boleś (fa ,Maxim Gorky')	29
Konotül	30
Dog elas ,Baskervilles'	31
<i>Kapit velid. Els ,Stapletons' di ,Merripit House' (5)</i>	31
Noted yela: 1887	32

Nüm: 6. 2024 yunul. Pads: 45 jü 52

Ralph Midgley (1929–2024)	34
Volapük sis yel: 1960 (fa ,Ralph Midgley')	34
1. <i>Timäd nulik Volapüka</i>	34
2. <i>Cifal fiedik e nükömölan</i>	34
3. <i>Neodot balid dranikün</i>	35
4. <i>Neodot telid dranikün</i>	35
5. <i>Tumyelazäl Volapüka</i>	36
6. <i>Timäd nünömas</i>	36
Säkaspikot ela Ralph ko calonunodan ün 2001	36
Yümamalül pülik (poedot fa ,Ralph Midgley')	36
Cifal, kel no vilom bitön äs papal	37
Nuns dö buks	38

Nüm: 7. 2024 yulul. Pads: 53 jü 64

O Volapükaf lens valöpo!	39
Solagrahan (fa ,Frank Roger')	39
Vödabuk Volapükik= Yapänapükik	40
Penäds jenavik	40
1. <i>Pened sapana (fa ,Henry Harrison')</i>	40
2. <i>Pened menodana (fa ,W. Rosenberger')</i>	42
Nulods Volapükava	43
Nunod calöfik dö kobikam Volapükakluba Rusänik	43
Magodil nulik: ,meme'	44
Dog elas ,Baskervilles'	44
<i>Kapit velid. Els ,Stapletons' di ,Merripit House' (6)</i>	44

Nüm: 8. 2024 gustul. Pads: 65 jü 72

O Volapükaf lens valöpo!	46
Lifanunods tidanas Volapüka. Jiel Henriette Wolter	46
Smilobsös ma mods tumyelas difik!	47
Konotül nutimik	47
Tellögans* tala (fa ,K. O. Schmidt')	47
Vöds anik in vödem at pegeböls:	48
Dog elas ,Baskervilles'	48
<i>Kapit velid. Els ,Stapletons' di ,Merripit House' (7)</i>	48
GRAMATABRUL. Vöds kiomödik!	49
Magodil nulik sota: ,meme'	50

Nüm: 9. 2024 setul. Pads: 73 jü 80

O Volapükaf lens valöpo!	51
Lifanunods tidanas Volapüka. Hiel Rupert Kniele	51
Del reina (fa ,Frank Roger')	53

Dog elas ‚Baskervilles‘ (fövod).....	54
--------------------------------------	----

Nüm: 10. 2024 tobul. Pads: 81 jü 88

O Volapükaf lens valöpo!	56
Lifanunods tidanas Volapüka. Dokan: ‚Obhlidal Moriz‘	56
Cogeds dö jul	58
<i>No kanoy kotenükön omi</i>	58
<i>Fütür julana alik</i>	58
Vöds in vien (fa ‚Frank Roger‘).....	58
Dog elas ‚Baskervilles‘. Kapit: 7, dil: 9	60

Nüm: 11. 2024 novul. Pads: 89 jü 96

O Volapükaf lens valöpo!	61
Lifanunods tidanas Volapüka. Hiel Bánfi Georg	61
Lif dogik lä julan	63
Nunan prüdik	63
Dog elas ‚Baskervilles‘	64
<i>Kapit velid. Els ‚Stapletons‘ di ‚Merripit House‘ (10)</i>	64
<i>Kapit jölid. Nunod balid fa dokan: ‚Watson‘</i>	64

Nüm: 12. 2024 dekul. Pads: 97 jü 104

O Volapükaf lens valöpo!	66
Penets bevü penets (fa ‚Frank Roger‘, dil balid).....	66
Dog elas ‚Baskervilles‘. Kapit 8 ^{id} (fövod).....	68
Lif (fa ‚N. Gogol‘)	69

LÄÜKOTS

Vödem rigädik noteda dö ‚Kubics‘	71
Vödem rigädik cogeda dö „nunan prüdik“	71
Registar materas yeloda lölik	72
<i>Lautans materas Volapükik</i>	72
<i>Lautans materas ini Volapük petradutölas</i>	72
<i>Mens pemäniotöl anik</i>	72
<i>Vöds nekösömik</i>	73
<i>Jenotem e nuns Volapükamufa</i>	73
<i>Rubrigs e yegäds anik</i>	73

Nüm: 1. 2024 yanul. Pads: 1 jü 8.

PÖTÜ YELACEN

vipob alane sauni e benoplöpis mödik, pato tefü dins Volapükik. Liman alik vemo veüton pro sogod smalik obsik. Yel epasetiköl eblinon Volapüke duinodis mödik. Posä edupadob yelodi büik ela „Vög Volapüka“, anu vilob memükön olis dö jens cifik. Bukemöps Yuropik (mu pato tatabukemöp Bayänik) enotükons bevüresodo fonätis mödik tefü jenotem Volapüka, sekü kelos nu mögos ad vestigön staböfiko paseti püka obsik. El Hermann Philipps: cifal < fovom ad bevobön sotülis nulik vödabukas konfidovik fa ‚Arie de Jong‘. Id ezepom sludis kadäma dö nulavöds anik. Kadäm Volapüka nu binädon me limans lul: ‚Hermann Philipps‘, ‚Daniil Morozov‘, ‚Brian R. Bishop‘, ‚Zhang Yutong‘, ‚Jan van Steenbergen‘. Lätikan i binom guvan zilic vükipeda Volapükik. Buks anik epubons, sevabo: tidabuk pro Katalonänapükans (tradutod tidodema sperantik, tradutan binom ‚Antoni Martí‘), buk labü poedots fa ‚Michael Helsem‘: poedan e pänan Lamerikänik (ko tiäd: „Mö! lilöm“, kelos muton sinifön eli „Moö! o rein!“), „Konots di ‚Peterburg‘ ” (dabükot Volapükik penädas fa ‚Nikolaj Gogol‘; pesedon bukemöpes difik, bevü votiks in ‚Wien‘, ‚München‘ e Sânt, ‚Peterburg‘). Zuo gased obsik äbleibon labükön literati Volapükik me tradutods legudik, bevü votans fa ‚Hermann Philipps‘, ‚Jan van Steenbergen‘, ‚Oleg Temerov‘ e ‚Carl Brianson‘. Somikos olaidulonös!

Sis nüm at tiädamagod gaseda su pad primik binon nulik. Nu magod labon kölis kil Volapüka, dö kels kanoy reidön bosu su pad: [6](#).

Ün yel at bejäfobsös ziliko Volapüki! Redakan:

‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>

<Pad: 1.>

VOM BÄLDIK E SVIN OKA.

Mär Linglänik. Petradutöl fa ‚Carl Brianson‘.

Vom bäldik äsvipof domi oka, ed ätuvof mälpänidi smalik ä blegiki. „Kisi,“ äsagof, „dunoböv-li ko mälpänid smalik? Oglob lü maket ed oremob svinili.“

Du ägekömf lomio, änilikof lü stöb, ab svinil no ävilon lovegolön love stöb.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömf dogi. So äsagof doge: „O dog! beitolöd svini! Svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömf lomio aneito!“ Ab dog no ävilon beiton.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömf stafi. So äsagof: „O staf! o staf! flapolöd dogi! Dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömf lomio aneito!“ Ab staf no ävilon flapön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömf fili. So äsagof: „O fil! o fil! filükolöd stafi! Staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömf lomio aneito!“ Ab fil no ävilon filükön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömof vati. So äsagof: „O vat! o vat! kvänolöd fili! Fil no ofilükon stafi, staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömob lomio aneito!” Ab vat no ävilon kvänön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömof hobubi. So äsagof: „O hobub! o hobub! drinolöd vati! Vat no okvänon fili, fil no ofilükon stafi, staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömob lomio aneito!” Ab hobub no ävilom drinön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömof miticöpani. So äsagof: „O miticöpan! o miticöpan! pugolöd hobubi! Hobub no odrinom vati, vat no okvänon fili, fil no ofilükon stafi, staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömob lomio aneito!” Ab miticöpan no ävilon pugön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömof jaini. So äsagof: „O jain! o jain! deilägolöd miticöpani! Miticöpan no opugon hobubi, hobub no odrinom vati, vat no okvänon fili, fil no ofilükon stafi, staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömob lomio aneito!” Ab jain no ävilon deilägön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömof rati. So äsagof: „O rat! o rat! tuetolöd jaini! Jain no odeilägon miticöpani, miticöpan no opugon hobubi, hobub no odrinom vati, vat no okvänon fili, fil no ofilükon stafi, staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömob lomio aneito!” Ab rat no ävilon tuetön.

Äbegolof fagotili föfio, ed äkolkömof kati. So äsagof: „O kat! o kat! deidolöd rait! Rat no otueton jaini, jain no odeilägon miticöpani, miticöpan no opugon hobubi, hobub no odrinom vati, vat no okvänon fili, fil no ofilükon stafi, staf no oflapon dogi, dog no obeiton svini, svinil no olovegolon love stöb, e no ogekömob lomio aneito!” Ab kat äsagon ofe: „If ogololös lü kun et ed oramenolös obe disbovedili labü milig, odeidob rati.” So ämogolof vom bäldik lü kun.

Ab kun äsagof ofe: „If ogololös lü sigayebakum et ed oramenolös obe nameti sigayeba, ogivob ole miligi.” So ämogolof vom bäldik lü sigayebakum ed äblinof sigayebi kune.

Sosus kun ifidof sigayebi, ägivof miligi vome bäldik, ed ägegolof ko on pakipädöl in disbovedil lü kat.

Sosus kat inüläkon miligi, kat äprimon ad deidön rati, rat äprimon ad tuetön jaini, jain äprimon ad deilägön miticöpani, miticöpan äprimon ad pugön hobubi, hobub äprimom ad drinön vati, vat äprimon ad kvänön fili, fil äprimon ad filükön stafi, staf äprimon ad flapön dogi, dog äprimon ad beitön svini, svinil ön jek älovebunon love stöb, e so vom bäldik ägekömof lomio etneito.

Vöds anik:

sigayebakum = ‚a haystack‘, *nüläkön* (lov.) = ‚to lap (up)‘.

<Pads: 2, 3.>

COGED DEGFOLID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK” FA HIEL RUPERT KNIELE (1887).

PÜK RIGIK (,KNIELE’).

Wozu ein Verteidiger gut ist.

Richter: „Angeklagter, Sie sind zu sechs Monaten Gefängnis verurteilt! Sind Sie bereit, Ihre Strafe anzutreten?”

Angeklagter: „Das überlasse ich meinem Verteidiger.“

VÖNA=VOLAPÜK (,KNIELE’).

Kelosi lavogel pəfudom.

Cödel: ‚O pekusadel, binons pekodeməl al fanub muls məl! Li-vilons beginən pəni onsa?’

Pekusadel: ‚Loveletob atosi lavogele obik.’

VOLAPÜK PEREVIDÖL (,PHILIPPS’).

Kisi lavogan frutom.

Cödal: „O kusadäb! pacödetol ad fanäbam mälmulik. Binol-li vilöfik ad primön pönodi

ola?"

Kusadäb „Gividob / leletob atosi lavogane obik.“

COGED DEGLULID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK“ FA HIEL RUPERT KNIELE (1887).

PÜK RIGIK (,KNIELE’).

Der boshafte Arzt.

Gast: „Das Bier ist jetzt viel stärker, als früher, ich habe gestern Abend darauf wie ein Ochse geschlafen.“

Arzt (nebenansitzend): „Das kommt nicht vom Bier.“

VÖNA=VOLAPÜK (,KNIELE’).

Sanel badugik.

Lot: ‚Bil nu binom mædo stenudikum, ka vøno, yesdelo vendel eslipob sukø bil øs xol¹.‘

Sanel (nebasiedøl): ‚Atos no kamos² de bil.‘

VOLAPÜK PEREVIDÖL (,PHILIPPS’).

Sanan kofiälik.

Lotan: ‚Bir nu binon mædo nämøfikum ka vønædo; æsoaro pos bir eslipob æsæ hobub¹.‘

Sanan (näi om seadöl): ‚Atos no pakodon dub bir.‘

K ü p e t s .

Coged at jenon in bötäd.

¹ Pükälöns Deutänapükik tel tefü vöd: ‚Ochse‘ (,xol‘ / hobub):

(1) ‚schlafen wie ein Ochse‘ = slipön so dibätiko, das no kanoy pagalükön fasiliko.

(2) ‚Ochse‘ binon i lunofavöd ü zanädavöd pøpedik e viløfo pagebøl in läns Deutänapükik. Me vöd at nemoy eki stupani.

Kludo pidob vemo, das vöd: ‚xol‘ no plu dabinon in Volapük perevidöl ☺

² Pükälön: ‚das kommt von ...‘ = atos pakodon dub ....

<Pads: 4, 5.>

EL JEAN-CLAUDE CARACO KONOM, LIO EVEDOM VOLAPÜKAN.

Fa ‚Jean-Claude Caraco‘ († 2015).

Pemotob yelü 1949 in ‚Lyon‘ (zif kilid in Fransän, jölü flumeds ‚Rhône‘ e ‚Saône‘).

Ün 1967 älärnob eli Esperanto. Motamot oba ispihof obe dö el Esperanto, ibä iprimof ad studön püki at dü yunüp oka.

Onu, änitedälob dö pük at, e somo ädavedikon nitedäl oba dö mekavapüks. Du älärnob eli Esperanto, äseivob dabini Volapüka as pük vo bevünetik balid.

Ün yel ot, ätuvob in bukatedöp di ‚London‘ buki petiädöl ‚Rapide Method of Neo‘ pelautöli fa ‚Arturo Alfandari‘ de ‚Brussel‘. Äremob buki ed älärnob oni ünü vigs tel. El Neo binon mekavapük röletik ko el Esperanto, ab ko vödastok nulädikum e nabøfikum. De yel: 1967 jü yel: 1969 äspodob ko ‚A. Alfandari‘. Men at labü lifayels jöldeg, älabom flenis ä spodanis mödik bevü pükans e lautans mekavapükas valasotik.

Bi ävilob lärnön eli Ido e Volapüki, ‚A. Alfandari‘ äsedom obe ladetis pükanas anik di ‚Ido‘, e leigo ladeti söla: ‚Krüger‘.

Dü yel bal (de yel: 1972 jü yel: 1973), äspodob ko söl: ‚Krüger‘ ad lärnön Volapüki. Ab, me spod, atos äbinon vob fikulik. E, finü yel: 1973, spod ästopon. Ämatikob, ed äprimob lifi calik.

De yel: 1974 jü yel: 1977, äzedob büfiko nitedäli obik dö mekavapüks. Ye äblebob lebonedan gaseda: ‚Union‘, in kel pads bal u tel päbüdakipons pro Volapük.

Fino ün yel: 1978, äsludob ad filärnön Volapüki büä Volapük fenepubon, ed ad savön oni de glömäd. Dub atos, äpenob söle: ‚A. Sousa‘ ad dagetön buki „Compêndio da Lingua Universal Volapük“. Leigo, äbonedob „Vödabuki“ e „Gramati Volapüka“ fa ‚A. de Jong‘. Pos mul bal de get bukas at, äkanob sedön penedi balid oba in Volapük söle: ‚Krüger‘ ad jonön ome seki studa obik. Bisariko, söl: ‚B. Bishop‘ äbegešagom penedi at pla söl: ‚Krüger‘, ibä atan äbinom malädik e tu jäfik. Pos tim nelunik, ägetob nümis anik ela „Vög Volapüka“, ed äseivob söli: ‚R. Midgley‘, ko kel äkevobob in redak gaseda at.

Ekö! lio ävedob Volapükan, e lio änüglob ini¹ slopanef obsik.

1980.

<Pads: 5, 6.>

DATUVAL DÖ KÖLS KIL VOLAPÜKA.

Leigoäsä Vp ya labon laido monogrami oka, leigoso laido labon i *kölis kil* oka, sevabo *violäti, goldaköli e grüni*, bi Vp eprimon daglofi oka so mükiko, äs *viol*; neodon ad benoplöp *goldi* mödik; e *spelon (diseinon)* ad ai blinön dabeni gretikün menefe. — Atos saidonös pro sapikans! (1885)

MAGODS KO MONOGRAM VOLAPÜKA.

Sökaleod kölas Vpik kil ai binonös sököl: **dono** grün, zänodo goldaköl, löpo violät: ön mod soik len stäns, sköts e votöpo... (1889)

<Pad: 6.>

MAN, KEL ÄFAMOM.

Fa ‚Frank Roger‘, tiäd rigik: ‚The Man Who Was Famous‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘ (2023).

Spat obik isoafükon obi, klu äglob ini pöb balid, keli älogob: pöb Lireyeänik. Ätikob, das at öbinon-la saidiko gudik.

Äbonedob biri topik, ed äseidob obi sui lustul balik nog gebidik lä bötädatob. Bötädan ägivom obe drinedi: birot dofik. Äsumob drinodili – äsmekon vemo gudiko.

Man detü ob äflekomb oki lü ob, älülogom obi brefüpiko, e täno älüsmililom frediko obi.

„Soari“, äšagom. Vög oma ätonon, äsif adelo ya idrinom is väretis mödo mödikumis ka bali.

„Soari gudik“, ägesagob.

Täno seil brefüpi äbinon. Äfovom ad lülogetom obi smililölo, äsva äšpetom, das öšagob-la bos. Fino äropom ito seili.

„Fümo sevol, kim binob.“ Smilil oma ävemikon. Äklülos, das man äšpetom gespiki siik.

---

¹ Gudikumo: *älüyumob lü* (küpet redaka).

„Liedo nö!” äsagob. „No binob de top at. Büo neai äbinob in pöb at.”

Man at älülogom obi bluviko, äsva gespik oba äbinon löliko nelönedik.

„Fümo sevol obi”, äläidälom. Älelogob omi kuratiko. Äbinom man labü lifayels ba luldegs u mäldegs. Älabom heremi gedik brefio pejimöli, logis paelablövik e logodi vemo froniki: klülab tefü lif düföfik – u tumöd bira.

„Famob”, äläsagom äsä plän. Älülogom skaniko obi, bi no imemosevob omi. No plu äsmililom nu.

„Tefü kis üfo famol-li?” äsäkob. Avilob fövön spikoti ad no säspetükön omi.

Loged zunik nu ävotikon ad loged stuna levemik. Nilädan omik len bötädatatab leno äsevom utosi, demü kelos äfamom! Äbinos, äsva vol omik idästuron.

Äfidrinom väreti okik bira, äbonedom nog bali, ed äsagom: „Äkom= penob pö sökod sperimäntas nolavik. Balids onas äbenoplöpons mu vemo. Ävedob faman! Igo äbitikob pö televidabroadots! Fümo memol atosi.”

Te äsiob kapo – äbinos nensiämik ad deimön sagodi oma. No äsäkob ome soti sperimäntas nolavik at.

Älemufükom kapi, täno älaisagom: „Pö sömitamapün fama obik dinäds änebenikons. Bos ämiikon dü sperimänt lätik mifätik et. Valikos löliko ämiplöpon. Äbinos prim fina pro ob.” Ädonikom sui bötädatatab, äsä dub memots dolik päbemekädölo.

„Kis ijenon-li?” äsäkob.

„Äprimob ad nepubön”, äsagom. „Leso.” Äklikom me doats ad jonön ditreti oka.

„Ag!” ägesagob.

„Äjenos äi dönu”, äsagom. „Änebupob dönu ed ai dönu, igo posä sperimänt pistöpon. Ai nog bejäfons säkädi at. Spelob, das seimna okanons tuvedön oni. No kanob fovön somo.”

„Suemob atosi”, äsagob.

„Sevol-li dredid vemikün oba?” äsäkom. No ästebedom gespiki, ed äsagom: „If atos fovon, fam obik leigo onepubon. No plu binob in medäds ya nu, oprimoy ad glömön obi, duinodis obik, benosekis obik. Brefüpo obinob memot läsiköl, in sperimänt nen fimek peträpöl.”

Älölogom lü ob, ed älogob drenis in logs omik, äsva miserab lölik oma nu idonikon sui om, distukölo speli alik oma.

„Jenöfo no memosevol-li obi?” äsäkom asä steifül lätik ad gevön oke fümi dö gität ad fam. „Logod obik no binon-li sevädik pö ol in mod seimik?”

Ästeifülob ad tuvön gesagi, kel no öliedükön omi tu vemo. Ad süpäd obik ye süpo änepubom. Leso, äsva rejidan nelogädik iklikom-la me doats, ed isejimom omi se filmot.

Älogetob lü lustul vagik nedetü ob, ed äsäkob bötädane: „Elogol-li atosi? Man et näi ob. Enepubom. Leso.”

Bötädan äsiom kapo. „Sevob atosi. No zesüdos ad kudön. Dunom atosi ai dönu. Val at binon dil sperimänta, pö kel kompenom. No sevob mödikosi dö atos. Fümob, das okömom isio dönu. Binom is balan lotanas suvik.”

„Benö!” äsagob, do isuemob nosi. Bötädan ecogom-li? Val at ibinon-li plösen: nepuba=plösen gudiko pedastudöl? Ökanob-la gekömön isio odelo, ad vestigön, va man et öbinom-la lä bötädatatab dönu, öresitom-la konotili bisarik oka, e nogna önepubom-la. Ba ösötob tuvedön räti at. Votadilo, ba öbinos gudikum ad no pökompenukön pö sperimänt emiplöpöl, tefü kel däsperiko äsukoy tuvedoti.

„Fam kanon binön so nelaidik”, ätikob, ven älüvob pöbi, keli go leneföro nogna övisitob.

<Pads: 7, 8.>

Nüm: 2. 2024 febul. Pads: 9 jü 20.

O Volapükaf lens valöpo!

Primü yel at enotükob penedis tel de Volapükans paseta, sevabo de hiels ‚Jean-Claude Caraco‘ e ‚Abelardo Sousa‘. Vödems at balidnaedo pepübons fa ‚Ralph Midgley‘ ün degyel milzültum-jöldegid. Vemo danob eli Hermann Philipps, hikel etuvom in ragiv lönik ed edigitükom fomü magods materis et. Peneds pemäniotöl vemo enitedons obi; jonons, vio mens timäda bukik äkomipons demü nol. Ettimo no äbinos fasilik ad dagetön fonätapenädi tefü püks nekomunik (keninükamü obsik), e pämod alik äläbükon levemo labani oka. Pö stad nünadefa, kel äkanon-la kodön nennoli, buk alik päreidon mu küpäliko, e legudiko ädalärnoy Volapüki. Äklülos, das Volapük ögeton slopanis e mastanis nulikis, do no övedon kosädamedöm valöpo pösevol. Ejinis lü ob, das dü tim anik ‚Ralph Midgley‘ äbüocedom, das äbinom-la Volapükan balik in vol, ab suno äseivom Volapükans dabinik votik, kelans äpenons nemödikosi Volapüko, ab äkälälons püki at.

Nutimo stad binon vero güik. Fasilos ad dagetön lebukis lemödik medü bevüresod, i kanoy tuvön bepenoti konfidovik Volapüka, ab... bundan tuvemik nünas tupon studi staböfik dina ömik. Töbo plöpoy ad doniokopiedön lemöditi pübotas, ab no tuvoy livüpi ad reidön onis. Volapük labon-li fütüri? Menef okanon-li volfön ad lönedikön ad lifadinäds bevü nüns bundanik?

Vipöl oles gudikünosi valik redakan: ‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 9.>

COGED DEGMÄLID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK“ FA HIEL RUPERT KNIELE (1887).

PÜK RIGIK (‚KNIELE‘).

Ein neues Element.

In einer Schule wurde gefragt: „Wie viele Elemente giebt es?“

Ein kleiner Junge erhob sich sofort und sagte: „Fünf.“

„Fünf, mein Söhnchen, du täuschest dich, welches sind die fünf?“

„Feuer, Wasser, Luft, Erde, Schnaps!“

„Schnaps, warum Schnaps?“

„Ja, mein Vater sagt immer, Schnaps ist mein Element, und da muss es doch wahr sein.“

VÖNA=VOLAPÜK (‚KNIELE‘).

Lömin nulik.

In jul sembal päsakos: ‚Lömins limödik sbinoms?‘

Pul smalik asustanom foviko ed asagom: ‚Lul.‘

‚Li-lul, o sonil oba, citolok, kioms binoms lul at?‘

‚Fil, vat, lut, tal e filavin!‘

‚Li-filavin? kikod filavin?‘

‚Ö, fat obik aisagom: filavin binom lömin obik, ed atos vo mutos binön velatik.‘

VOLAPÜK PEREVIDÖL (‚PHILIPPS‘).

Lömin nulik.

In jul päsakos: „Lömins liomödötik dabinons-li?“

Pul smalik äläädöm sunädo ed asagom: „Lul.“

„Lul-li? O hipul! pölol. Ats lul, kins binons-li?“

„Fil, vat, lut, tail e gein.“

„Gein-li? Kikodo gein-li?“

„Ö! fat obik ai sagom: Gein binon lömin* obik <, klu atos vo muton binön veratik.“

KÜPET FA ‚H. PHILIPPS‘.

* Vöd Volapüka perevidöl: lömin < malon löminis kiemavik u löminis fol ma sev vöna. Neföro pagebon ad malön züädi pebuüköl u dinädis mödiküno palöfölis.

Kludo: *Gein binon lömin obik* → *Löfob geini bu valikos*.

Coged at no mögon in Vp. perevidöl.

Pospenäd.

Cedob, das no plu sötob notükön cogedis Vöna=Volapükik fa hiel Kniele, bi klülos, das no äfägom ad prodön vödemis verätik. Änitedos, ab no äfrutos.

Ba osteifülob fütüro ad vestigön vödemis fa hiel Schleyer ad setuvön, va vödems datuvala äbinons verätikums.

Bespik bevüresodik.

„Daniil Morozov’. Pö votükam vödemas anik datuvala ini Volapük nuik suvo äküpob, das stül oma no binon fasiliko suemovik (leigodü penäds Volapükanas ettimik Fransäna, Litaliyäna, Rusänapükik). Pato fäkam levemik (sevabo vöds me els „ünö! iküno < äfiniköls) ästunükon obi. Timakompenans ela Schleyer i no äjinons löfilön vödis somik. Söl: Iparraguirre < in pämod tiädü „Spän in lasam” („Spanyän pö kongred”, sevabo Volapükakongred bevünetik telid) ämäniotom, das pla fom: plidiküno < äbaiädöl ko pükälöns Deutänapükik, efe ko el ‚gefälligst’, öbinosös tikavikum ad gebön notodoti suemovikum pro pösods netas difik: „plidölös!” (nu penoyöv elis „binölös flenöfik ad...” u „lebegob draniko ad...”, ud igo „eke pabegos plütiko/draniko ad...”). Ye — to konsäls at — ‚Schleyer’ fümäliko äbleibom penön eli „plidiküno” (ed igo semikna, if memob verätiko, eli plidikünö!).

„Hermann Philipps’. Kludo no zesüdos, das fegebob timi obik demü vob somik.

Mastans ün tumyel 19^{id} äsevoms pükis mödik, ab no isuemoms mödikosi dö spik voik.

<Pads: 10, 11.>

KONOTÜL TUMYELA TELDEGID.

Säkoy radionabroadöpe sovyätarepublikik: „Lio herod hielä Krushhiov panemon-li?” „Klopot yela: 1969”, broadöp gespikon.

← So herod ela Krushhiov: de yel: 1953 jü 1964 sekretan balid komitetanefa zänik paleta kobädimik in Balatam sovyätarepublikas < älogoton. ☺ ☺ ☺

<Pad: 11.>

LITS, KLEBAMÄPLAT, E SASENATRUP.

Fa ‚Frank Roger, tiäd rigik: ‚The Lights, Some Band-Aid and the Hit-Squad’, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps’.

El * malon vödis nekösömik finü vödem paplänölis.

Hiel Norman äseadom len penamatab föfio logetölo e steifölo ad dagetön tiketi dö primaset gudik pro padül alvigik oka as lotolautan* pö resodatoped flena gudikün okik. Kösömiko älifädöm timi mödikum ad logetön föfio, kas ad penön jenöfiko. Ömna äsäkom ninälo oke, va äbinos leigoso pö alans. Ud ädabinons-li mens, kels ädopladons okis ed äprimons ad laipenön, e vöds äsüikons de doats oksik me flum lunik nenropik?

Täno äküpom pö el ‚router’ oka lampadili redik liti vifiko kurböli. Nilü on lampadils blövik lul ädabinons, kels no äkurbons liti oksik. Valodo lampadils mäl ädabinons, kels ätefons dunodis distik. Alo äniludom atosi – no äsuemom patädis kaenavik stumema leäktronik. Lampadil redik et föro äkösömon-li ad kurbön liti oka? Ud atos äbinon-li bümäl säkäda kaenik? Ab val äjinon jäfidön nendöfiko, klu no äzesüdos bo ad kudön.

Äzilogom ed äküpom litis nog mödikumis. Älogom onis pö nünöm okik, pö büköm, ed etflano in gul pö televidöm e telefonöm okiks: lits blövik, grünik e rediks. Anis onas äkurbons okis me

smaliks timafagots* distik, votiks no ädunons atos. Älöädöm de stul ed äzigolom spidiko in löd oka. Id in kvisinöp lits mödik äbinons valöpo. Loged oma ästebon su smalabrana=furnod*. Leigoso äbinons in slipacem, e jenöfiko valöpo in löd omik: smokitüvians*, plu=buonädakontagians*, dins alsotik älabons litalis smalik. Bisarö! Neföro iküpälom ad atos.

„Brefüpilö!” ätikom. Älogetom ä lampadils valik et, e süpo äsenälom, das ägelogons omi: omi kälädöls, omi daküpedöls. Dremäl ädaikon pö om. „Bos mifätik is jenon”, ätisagom natemölo. „Kanob senälön atos. Fädo bosu etüvob nu. Mögos-li, das desin seimik dabinon pö lampadils at? No te kurbons liti oksik, ab maletons lü ods. Kosädons ko ods, sedons nunis lü ods. Köls, kurbams, timafagots: val at binon kosäd me kot; me kot, dat nosi kanob suemön.” Igo no äsötom sevön, das seimikos äjenon.

„Ab kisi ye kanob-li dunön dö atos, nü etüvob osi?” äsäkom ninälo oki. „Ba lenosi osötob dunön. Ba pöjotalienet eglepädön obi.” Tikod äbinon lusapik, das parats äkosädons ko ods ed ätrigons ta om.

Ba äkanom-li dunön sperimänti pülik: dunoti nendämövik, te ad geedön ladälataledi oka? As sam äkanom-la tegön lampadilis et. Ad säkurbön onis äbinon-la tikod vemo badik, ab ösüükonöv-la sekis nitedik ad deditükön onis de ods.

Ämeditom brefüpilo, täno ägolom lü banacem ad ramenön klebamäplati bosik. Äkötom oni ad tanedils ed äprimom ad tegön lampadilis. Pos minuts deg älovelogom valikosi ed ävestigom lödi lölik oka. Ineküpom litili nonik, valiks pitegons. „Pebleinüköls”, ätikom smilülölo. „Pesiolöls. Nog jäfidöls, nog nü= e säkurböls, ab no palogöls.” No plu äfomons resodi jäfedik. Lampadils äsoelons, kosädazugots* valik piropons.

„Atosi bo mutoy zelön”, ätikom. Ägolom ini kvisinöp, äramenom ninädiani bira koldik, ed ägegolom lü nünöm oka. Nu ga sio äsötob penön bosu. Äleküpälom me tik oka ed äprimom ad vobön.

Latikumo pos minuts zao degluls ek ätoenon kloküli oma. Bisarö!, no äspetom seimani, e fümü no tü tim at. Ägolom donio lü yan, ed älogom manis fol: nämikans, kels älenlaboms leigedi blövik leigasotik ko siäma=mäk pö om nesevädik.

„Käl kaenik”, balan manas at äjonodom oki groböfiko.

„Säkäd kaenik tefü resod dabinon”, man telid äsagom.

„Mijäfid tefü notetaflum”, man kilid äläsagom. „Is, pö ol.”

„Dalobs-li nügolön ini löd ola ad zilogön?” man folid äsäkom. „No odulos lunüpo.”

Nes stebedön gespiki, mens fol at änügoloms joikölo omi flanio.

„Egitedob”, ätikom. „Lits et äfomons kosädaresodi. Ed ob ädunob saboti. Mans et odaturvöloms kodi döfa. E täno kisi odunoms-li? Fümü no binoms te trup kälanas. Kälaturp me mans fol binädöl-li? Nö!”

Äklülükos pö om, das atos ökanon badikön vemo. „Esötob preparön gudikumo mesüli obik”, ätikom.

Mans ya ifinükoms vestigi vifik löda omik, ed ästüroms okis sui om.

„Kanob plänön osi”, äsagom, ab oms no ädaliloms.

Vöds anik in vödem löpik pegeböls (Linglänapük, Deutänapük):

kosädazugot – communication line, Kommunikationsverbindung;

lotolautan – (← sümü „lotodramatan”) guest author, Gastautor;

mijäfid – malfunction, Fehlfunktion.

plu=buonädakontagian – multiplug, Mehrfachstecker;

smalabran – microwave, Mikrowelle;

smokitüvian – smoke detector, Rauchmelder;

timafagot – (time) interval, Interval (zeitlich).

<Pads: 12, 13.>

KONOT ELA ABELARDO SOUSA.

Fa ‚Abelardo Sousa‘ (1920–1986). Pelauton ün 1977, is pebükon ma pübot yela: 1981.

‚Abelardo Sousa‘.

Volapük, cedü ob, vo binon pük vemo jönik, fasilik e tikavik, ab lärn püka at eflagon de ob vobi e dedieti mödik. Ekö! bepenam naböfik jenotema at, kel eprimon ün yel: 1970.

Lefat obik: ‚José Brasilício de Sousa‘ (9.I.1854 jü 30.III.1910) < äbinom profäsoran (tefü talav e jenav), stelavan, matematan, musigan e polüglotan. Daced oma pädasevon bevünetiko e nem oma komädon in „Enciclopédia Universal Ilustrada Europeo-Americana“, pübot yela: 1927.

‚José Brasilício‘ ebinom studan balid Volapüka in zif obik: zif vönik: ‚Desterro‘, adelo ‚Florianópolis‘. Evedom Volapükan gretik. Äspodom ai ko mastals mödik Volapüka in Yurop, de yel: 1888 jü 1895. Bevü spodans oma, äküpyöv tidanis, musiganis, sananis, jenavanis e r., äs ‚Auguste Kerckhoffs‘: mastal Volapüka, äsi presidan Volapükakluba ela ‚Paris‘, ‚Rudolf Mehmke‘ (‚Darmstadt‘, Deutän), ‚Franz von Möller‘ (‚Kassel‘, Deutän), ‚Richard Böger‘ (‚Hamburg‘, Deutän), ‚Rudolf Bischoff‘ (‚Graz‘, Lösterän) e votikans.

‚José Brasilício de Sousa‘.

Spodan Yuropik laidik oma ebinom sö: ‚Ludwig Zamponi‘ äsi profäsoran nivera di ‚Graz‘ in Lösterän, kelan pos jenots yamik Volapükakongreda kilid in ‚Paris‘ (dil glumidik jenotema Volapüka) evobom töbido i gönü propagid püka ed igo epenom buki tefü buäds Volapüka bu püks bevünetik votik [‚Zur Frage der Einführung einer internationalen Verkehrssprache‘, 1904].

Bevü papürs lemödik lefata obik etuvob penedabuki, voiko ninädöli kopiedis penedas omik numü luldeglul. Evipob ad tradutön penedis at ad kobükön onis pro buk obik tefü lifajenäd lefata oba. Ab lio tradutön-li penedis at nes sevön Volapüki? Äbinob lo sfin <sagöl>: „Tuvedolöd kläni obik ud olufidob oli!“

Äbinos vobod fikulik e ti nemögik, ab „nemögikos no dabinson“, äsagom lefat obik.

Balido, eprimob studi Volapüka medü vödaliseds e gramatanoms smaliks, kels pepreparons fa lefat oba. Vödabuks oma peperons. Epenob pösodes lemödik is in Brasilän tefü vödabuks e gramats. Änedob i remön onis pro studs obik, ab edagetob nosi!

Nek äsevon Volapüki u, if äsevons-la oni, num somanas äbinon so smalik, das äkanoyöv dakalkulön onis ad doats okik. Täno esludob ad penön bukatedanes e bukemes in Yurop e Tats Pebalöl, begölo kleilükamis tefü vödabuks e tidabuks Volapükiks. Du äspelob <benoseki>, ästudob ai, äyufidölo ai vödabukis <brefik pro püks> Linglänik, Fransänik, Deutänik, latinik e r., kö

ävestigob stamädavödis, kels efomons vödastoki Volapüka. Äbinos gianagretavob! Äjinob binön el Champolion telid.

Se Yurop egetob nosi, toä äspodob laiduliko ko ‚CDELI‘ [‚Centre de Documentation et d’Etude sur la Langue Internationale‘] in Jveizän, e ko söl benodistik: ‚Reinhard Haupenthal‘: sperantan, kel enotükom ün 1974 buki ömik dö bibliograf Volapüka. Te bukem zifa: ‚Konstanz‘ (Deutän) esedon obe eli ‚Glamat blefik flento-volapükik‘ ela Johann Martin Schleyer (datikan püka). Binon bukil plagöfik, ab vemo brefik. To atos, eyufon obi mödikna.

Fino flen obik: profäsoran: ‚Miranda‘¹ esedom obe gramati sa vödabuki smalik Linglänapükik-Volapükik Meropana: ‚Klas August Linderfelt‘, penotüköli in zif: ‚Minnesota‘ (Tats Pebalöl) ün yel: 1889 <u 1888>. Buk at binon seledikün, e medü on ekanob ya studön e lärnön Volapüki, e fino tradutön penedis valik lefata oba ini Portugänapük!

Lärn at eflagon obe vo ti deleneito ävoböle yelis fol (nu binons vels). Poso efinükob buki, keli ai ädrimob ad penön: ‚Nolavan e Volapük‘ < in dils tel. Dil balid binon lifibepenam ela José Brasilício de Sousa as lekanan e nolavan. Dil telid ninädon jenotemi Volapüka in zif vönik: ‚Desterro‘ — adelo Florianópolis — cifazif tata: ‚Santa Catarina‘ (Brasilän), zif, kö lödob. Dil at ninädon penedis valik (55) ela José Brasilício pepenölis in Volapük e petradutölis ini Portugänapük. Dil at nog ninädon yegeedis valik pepenöl in Volapük e dö pük at, penotükölis in gasesds zifa obik ün yels: 1887–1895. Töbidob ad notükön buki at, ab nen sek. Is, in zif oba, dabinon nited nemödik pro dñs kuliva...²

Tefü buk at, dabinons ceds gudik flenas kuliva gretik, bevü kelans <binom> profäsoran: ‚Paulo Rónai‘: lautan e spikädan ko fam bevünetik, kelan eyufom obi mödiko pö studs obik Volapüka. Ab voiko nog spelob pöti gönöfikün. Ün yel: 1973 medamü söl: ‚Reinhard Haupenthal‘ ereafob ad sevön, das Volapük, keli ilärnob, äbinon lemu vönädik. Volapük rigik ela Schleyer pifeafomon fa ‚A. de Jong‘: vönapükavan Nedänik. Feafomam at evotükon vemo Volapüki rigik, keli ob ilärnob.

Ezesüdos pö ob ad studön täno Volapüki perevidöl, ibä Volapükans nutimik (ba jöls u degs) sesumü söl: ‚Donald Gasper‘ (yunan Volapükik ela London) änesevons Volapüki rigik, ed ob änedob spodön ko ons ad plägön püki. E somo edunob osi. E fövob ad dunön osi. In tef at, elabob privilegi ad numön bevü kobovobans yufiälük söli: ‚Johann Schmidt‘: cifal Volapükaneffa, men sapik, flenöfik e vilöfik. Elärnob mödikosi de om. Söl: ‚Schmidt‘ binom lautan buka: ‚Compêndio da Língua Universal Volapük‘.

<Pads: 14–16.>

DOG ELAS ,BASKERVILLES‘.

Fa hiel ‚Arthur Conan Doyle‘. Petradutöl fa hiel ‚Oleg Temerov‘. Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ‚Daniil Morozov‘.

Kapit velid. Els ‚Stapletons‘ di ‚Merripit House‘ (2).

„Ebo ini nams-li omik?“ äsäkob.

„Soö! äbinom löpo in masad ettimo, klu no äkanob degivön oni ebo ini nams omik, ab egivob oni läde: ‚Barrymore‘, jikel epromof lovegivön oni nenzogo.“

„Älogol-li söli: ‚Barrymore‘?“

„Nö! o siör! äsä esagob ole, äbinom in masad.“

---

¹ Profäsoran: ‚José Pedro Miranda‘ binom presidan ela ‚Sociedade Ribeirãoopretana de Lingüística‘ e fūnan ela ‚Ribeirão Preto Esperanto Clube‘ (1966) ed ela ‚Instituto Esperantista de Ribeirão Preto‘ (1973). Profäsoran: ‚Miranda‘, sosus esevom nitedi obik pro sperant, esedom obe bukis e vödabukis speranta pro studs oba (*küpet lautana*).

² Buk at pepübon fa daut ela ‚Abelardo Sousa‘ ko tiäd: ‚O Sábio e o Idioma. Florianópolis: IOESC, 2002‘ (*küpet redaka*).

„If no älogol omi, ma kis cedol-li, das äbinom in masad?“

„Ga jimatan lönik omik sötöf-la sevön topi, kö binom,“ potacalal äsagom senälöfiko. „No egetom-li telegrafoti? Ifü pöl seimik söl: ‚Barrymore‘ < it olöfädömös kusadi!“

Äjinos nenspelik ad laifövön dasäki, ab äklülükos, das to käfod huela ‚Holmes‘ no älabobs blöfi, das ‚Barrymore‘ no äkomom pö ‚London‘ dü ettim. Büocedobös, das so äjenosöv, sevabo büocedobös, das man ot äbinomöv lätikan, kel älogon siöri: ‚Charles‘ < as lifik, ed äbinomöv balidan, kel idatuvülon gerani nulik, ven etan igekömom ini Linglän. Kis äsekonöv-li se atos? Äbinom-li konfidovan votikanas ud älabom-li desini badik lönik? Demädi kinik äkanomöv-li labön ad dränälön famüli elas ‚Baskervilles‘? Ämemikob nunedi bisarik se dugayeged ela ‚Times‘ pisekötöli. Atos äbinon-li dun omik u dunot seimana, kel ästeifon ad tadunön disini omik? Dunakod tikovik balik ädabinon ut, keli siör: ‚Henry‘ < ilöfädöm, das üf famül pümoplafükönöv isao, täno els ‚Barrymores‘ ödagetonsöv lödöpi kovenik e laidiki. Ab fe plän somik binonöv vemo bisarik, demölo disini dibälik e feiniki, kel ekoedon-la vivön träpakäfodi nelogamovik zü baonan yunik. ‚Holmes‘ it isagom, das säkäd komplitikum nonik päbligädon ome ünü sökod lölik gretik vestigas dastunüköl oma. Äplekob, ägegölölo ve veg soalöfik glumidik, dat flen obik suno püelivükömös de kudadins okik, ed ökanomös lükömön ad säbligön obe bölädi fikulik at gidida.

Süpiko medit obik päropon fa tons futas rönöl pödü ob e vöga nemi obik äsevokädöla. Igüflekob obi, spetölo ad logön dokani: ‚Mortimer‘, ab pisüpädob ad loegön dayagön nesevädikani obi. Äbinom man lövik mägik labü logod lupuedälik kälöfiko pijeiföl ko cügs kevöfik e herem linumayelovik; bäldotü yels vü kildeg e foldegs, lenlabü klotem gedik e stolahät. Tünabok pro sameds planavik älovelagon len jot omik, ed äpolom pabifanafiläti grünik me bal namas okik.

„Fümiko upardol mäpüdi obik, o dokan: ‚Watson‘!“ äsagom, du änilikom lü ob, natemölo töbiko. „Is: pö marädän < binobs pöp grobälik e no stebedobs jonodi fomedik. Ba älilol-la nemi obik de flen kobädik obsik: ‚Mortimer‘. Binob ‚Stapleton‘ se ‚Merripit House‘.“

„Filät e bok olik enotükons obe leigiko mödikosi,“ äsagom, „ibä äsevob, das söl: ‚Stapleton‘ < äbinom nativestigan. Ab lio esevol-li obi?“

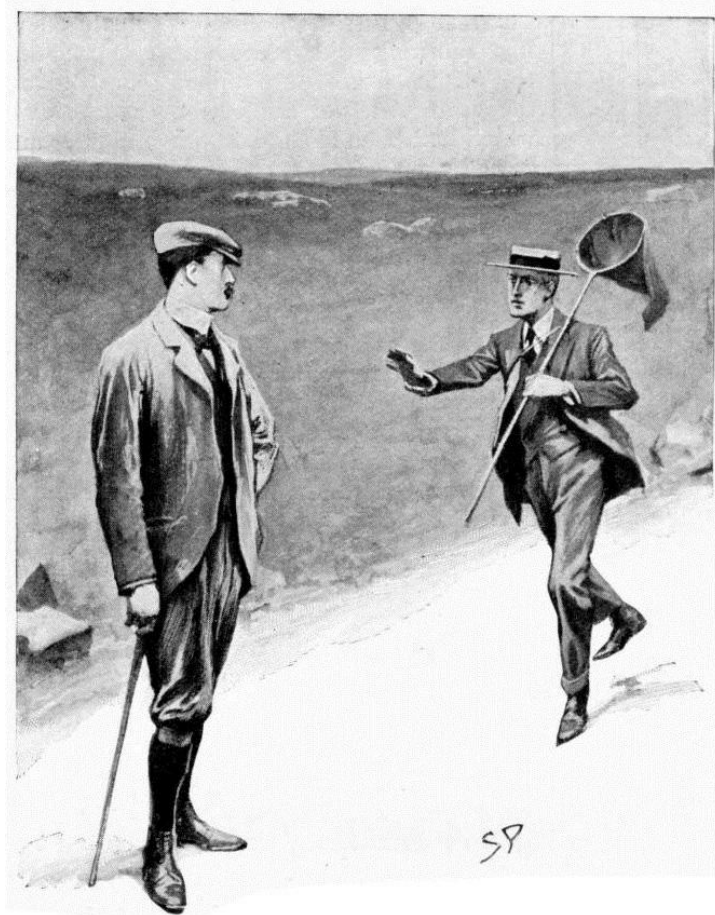
„Pivüdob lü ‚Mortimer‘, ed älüjonon oli obe da fenät vobacema kötetavik okik, du äbeigolol. Bi vegam oba ed ola zugon äl lüod ot, esludob, das sötob vegamorivön oli ed ito nunädön obi ole. Bo — ma süad obik — siör: ‚Henry‘ < leno pefenüköm-li fa täv okik?“

„Stadom vemo gudiko, danö!“

Vöds nekösömik in tradutod pegeböls.

ko herem linumayelovik = ‚flaxen-haired‘

pabifanafilät = butterfly-net

PISÜPÄDOB AD LOEGÖN DAYAGÖN NESEVÄDIKANI OBI.
<Pads: 17–19.>

SAGODS ELA ‚DAVID LYNCH‘.

No sevob, kikodo mens spetons, das lekan labon-la siämi. Otans lasumons jenöfoti, das lif no labon siämi.

Ai lilob gespiki ot: Sanan obik ekonsälon obe ad no tikön dö dins äs somiks.

<Pad: 16.>

HIEL BOLEŚ.

Koned fa ‚Maksim Gor'kij‘. Petrudatöl fa ‚Daniil Morozov‘.

Sevädan semik ekonom obe sökölösi:

„Ven äbinob in ‚Moskva‘ as histudan, so äjenos, das älödob nilädü jibalan „somanas“ (suemolli?). Äbinof ji=Polänan, pänemof ‚Teresa‘. Äbinof somo geilik, dofaheri=jilaban nämik älaböl logabobis blägik ikoboyumöl e logodi gretik groböfik, äsva me cüd pibecöpöli. Äjeikof obi me nid nimälik logas dofik oka, me vögäd donöfik ä sümedöl folidvög, me duneds bökanasümik, me maged lölik gianagretik muskulagik okik maketajiselana... Älödob in masadacem, e yan cema ofik ätopon visü yan obik. Kösoömo neai ämaifükob yani obik, if sevob, das äkomof lomo. Ab atos dido äjenon nesuviko. Semikna ämutob kolkömön ofi su tridem, in yad, e täno äsmililof lo ob me smilil, keli älecedob raviäliki e künidiki. No balna äloegob brietön ofi ko logs disipik, binön ön stad slapik, smililön ön mod seimik pato nejönik. Pö jenets somik äsagof obe:

„Deli gudik! o söl: studan!”, ed äsmilof stupiko, dub kelos ävemükof lenaudi obik kol ok. Äfealotädoböv de löd at, dat ölelivükob obi de somiks kolköms e glidots, ab älabob cemili so plitiki, ko banorem so vidik da fenät, ed äbinos so takedik pö süt at... Äsufädob.

E sunädo du seimna gödo seatob su bed, steifülölo ad datikön kodüli, dat no ovisitob spikädatidodis, yan maifikon, e jiel Teresa naudodik at sagof laodo pö soliad me folidvög:

„Deli gudik! o söl: studan!”

„Kisi vilol-li?” spikob. Küpob, das logod ofa binon jemik, begik... Logod, kel nekösömon pö of.

„Sevolös! o söl! desinob ad begön ole duneti ömik... begö! odunolös osi pro ob!”

Seatob, seilob e tikob:

„Käfad seimik! Atos binon steif ad dämön klini obik, e nos votik. Bemastolöd oli! o ‚Egor’!”

„Nedob — sevolös! — sedön penedi lü lomän,” sagof, zuo so lebegölo, nelaodiko, jemiko.

„Benö!” tikob, „binosös, diabö! äsä plüdol!” Elöädob, eseidob obi leni tab, esumob papüri e sagob:

„Nükömolöd isio, seidolöd oli e dikolöd!...”

Nükömof, prüdiko seidof oki sui stul e ko logodanotod döbana lülogof obi.

„Soö! lü kin pened binon-li?”

„Len veg di ‚Warszawa’, lü zif: ‚Święciany’, hiele Bolesław Kaszput...”

[Fövat](#) ponotükon.

<Pads: 19, 20.>

Nüm: 3. 2024 mätzul. Pads: 21 jü 28.

O Volapükaf lens valöpo!

Amulo kanob notükön nunäd is bukas anik Volapüki tefölas. Fredob ad konstatön, das Volapükakadäm bleibon binön nogan ut, limans kela preparons penäd is nulik nitedikün e veütikünis pro reidans, kels olärnons Volapüki fütüro. Leigüpo pük obsik äs mekavapük alik binon fasilikum ka natapüks, sekü kelos nulans cedons ön lanäl e vobiäl primana, das dalons lautön tidabuki. Dinäd at suvo kodon pölis difik in buks, ab spelob, das lanäl nulanas no omoikon, e poso opreparons dabükotis nulik ä pumenodölis tidamedömas oksik. Alo pübots nulik blöfons, das pük obsik pagebon, e stigädons votikanis ad lärnön oni.

Binons nitedik, das buk in vol obsik resodatopedas lölo panosükölas jinon binön med gudikün ad kipedön nüni. Atos tefon i bukis leäktronik pö bukems e selidöps bevüresodiks pubölis. Balido mögods binons vemikums, das bukems somik olaiblebons dagetoviks (pu medü toped: „Ragiv bevüresoda“). Telido „digitapiratans“ ai kopiedons e spearükons valöpo konletis bukemas somik. Kilido ans (samo el Ridero Rusänik) sedons samädi leäktronik buka alik okik tatabukeme cifik läna okik. Vobots timakompenanas obsik ba no oglömädikons ed oyufons votikanis ad studön staböfikumo Volapüki.

Valanes gudikünosi vipöl redakan:

„Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 21.>

LITERAT NULIK.

1. Fovaliseds fa ‚Arie de Jong‘ sa vöds se „Volapükagased pro Nedänapükans“ e vödems calöfik votik.

Redakan: ‚Hermann Philipps‘ (‚Bad Godesberg, Bonn‘, 2024 febul).

Pübot rigik: <https://www.facebook.com/groups/volapukalised/permalink/10160594733895129/>.

Utanes, pro kels el Facebook pepoibon: https://vk.com/volapuk_sprache?w=wall-69180623_826%2Fall.

Sotül nulik ut vödaliseda, kel ninädon vödis zao 25‘200 plödü vödabuk gretik fa hiel Arie de Jong. Lebuk at binon sek vestiga laidulöl vödemas dasamik. I ninädon nulavödis fa kadäm pezepölis e fa lautans nutimik pedatikölis. Redakan so ebepenom diseini nuik oka: „In sotüls fütürik vödaliseda at osteifob ad menodön döfis e ad läükön vödedit, kels büo päneküpons.“

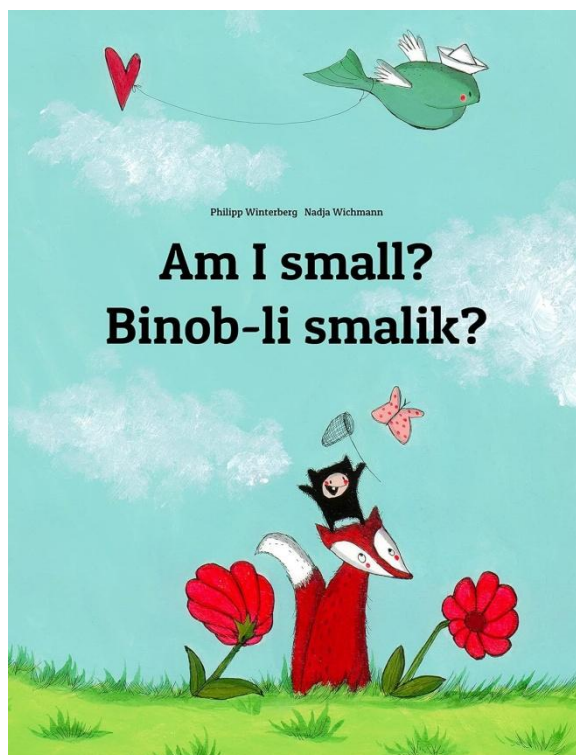
2. Binob-li smalik? (Cilabuk telpükik labü pads 40.)

Lautan vödema: ‚Philipp Winterberg‘, magodan: ‚Nadja Wichmann‘, tradutan ini Volapük: ‚Andy Drummond‘ (toped lönik oma: <https://www.andydrummond.net/>).

Dabükot Deutänapükik: <https://www.amazon.com/klein-Binob-li-smalik-Zweisprachiges-Deutsch-Volap%C3%BCK-ebook/dp/BOBPMKR679/>.

Dabükot Linglänapükik: <https://www.amazon.com/small-Binob-li-smalik-English-Volap%C3%BCK-Winterberg-ebook/dp/BOBK9KKBRN/>.

Magodabuk pro cils, sotüls kela dabinsons in püks e dialegs mödiks, penotükon Volapüko tü 2023, yanul, 5. „Binob-li smalik?“ jiel Tamia nefümälöf e bleibof säkön nimes difik, kelis kolkömof pö tev okik. Fino dagetof gespiki bluvüköl...

3. Volapük fikulik at. (Penots brefik Rusänapükik dö Volapükav.)

Tiäd rigädik: ‚Ehtot slozhnyj volapjuk. Ocherki po volapjukologii‘. Lautan: ‚Daniil Morozov‘. Dabüköp: ‚Izdatel'skije reshenija‘.

Kot: ‚ISBN‘: 978-5-0062-2924-2. Pads 180 in sotül bükik.

Pad bevüresodik ko pübot: ‚https://ridero.ru/books/etot_slozhnyi_volapyuk/‘.

Pad pö bukem bevüresodik: ‚Litres‘: ‚<https://www.litres.ru/book/daniil-morozov-32929570/etot-slozhnyy-volapuk-ocherki-po-volapjukologii-70327654/>‘.

Ninädon gramati brefik Volapüka pro Rusänapükans, penotis dö säkäds difik Volapükava, dokümis dö jenotem Volapükamufa in Rusän ün tumyel degzülid. Ponun buka so tononöv Volapüko: „Tiäd sökoda yegedilas: „Volapük fikulik at“ primo pedatikon as med taspika ta lesags sekü zeils propagidik esüköls in bepenots brefik e tidabuks pro primans tefü fasil levemik Volapüka. Tiäd at soelöfiko pereidöl binon tatikälük, bi püks pageböl nestipiko fikuliks nonons, ai nedos kuratükön, pro kin e tefü kis fikulons. Samo pro utans, kels no kösömons ad gebädön lartigis (fümiki e nefümiki), Volapük tefü atos no jinonöv binön fasilik, leigoäsä binonöv fasilik ma fonet pro utans, pö kels ad distidön vokatis: „e“ e „ä“ < no binos fikulikum kas natemön. Ye — äsä penets ömik buka at jonons — bos pö mödikünans lärnanas Volapüka fikulon, efe ad dasevön oni püki livätik labü noms e patöfs löniks flagöls bejäfi küpälik, no finidi. Suvo — desino u nenviliko — Volapükans steifülons gönü fasilükam geba plagik püka ad lönedükön oni bai kösömots spikik oksik, sümükölo ko Lingläna, Fransäna, Rusänapüks, sperant, ... Atos dilo paplänos dub jenotem mäpetik Volapüka; valans sevons, das esufon feafomamis plu bali, e jinos, das tim pötöfik ekömon-la ad ut nulik. Jenöfo Volapük, kel äsva älabon-la büo cilüpi neküpidik, yunüpi volutiälük, kü äreafon de lemuam bal ini ut votik, ereafon ad stad maxumiko mögiko leigavetik pro ok. Ad blebükön oni somiki binos siämaröletik tefü el „ad fölon konsälis büanas gretik obsik“: ‚Schleyer‘, ‚Schnepper‘, ‚Kerckhoffs‘, ‚Rosenberger‘, ‚Sprague‘, ‚de Jong‘, kelans älevüdoms ad vitön traduti vödik, steifön ad no gebön fomis notoda tikodas balido süiköls in tikäl, ab ad sukön mu suemovikis pro fuginänapükans, efe neudikis. Klient ad ad fomön stüli bevünetik jünu vedükon Volapüki küpädiki leigodü mekavapüks mödikün ed ädistükon oni de pükadisins valik suniko pos on ädavedöls (sis pub speranta). Atos labükön Volapüki me lönöf e vedükon oni demü pats ömik fikuliki pro alan, ab seko suemoviki pro valans neseqidiko de lomapük, sevabo bali pükas neudikün in grup volapükas.“

4. El ‚Modernes Volapük‘ (tidabuk Deutänapükik).

Tiäd: ‚Modernes Volapük‘. El PDF labü pads 166 + 3. Lautan: ‚Juha Stump‘. Pepüböl tü 2024 febul 9. Ladet leäktronik pübota: https://www.yumpu.com/de/Modernes_Volapük.

Pübot at labon dilis tel. Dil balid ninädon bepenami gramata Volapüka bai tidabuk legudik fa ‚Johann Schmidt‘ pro Deutänapükans. Dil telid ä smalikum ninädon mobis lautana tefü votükam Volapüka pö geb mudöfik. El Hermann Philipps: cifal < epenom bevüresodo lautane sökölösi:

„Vemo eplidob fonuni lunik ola. Jenöfiko ya eropob studi demü pöks e pöls mödik, posä ireidob padis 30.“ Poso emäniotom dinis anik, kelis lautan bo ekoräkon in sotül nulik buka ot. I cifal epenom:

„Valemiko vilob mäniotön, das in tidabuk dö Volapük pro primans no sötoy mäniotön fomis de sotüls vönädik Volapüka tumyela 19^{id}. Atos te kofudükön lärnölanis.

Zuo cedob, das pas sötoy sevön vemo gudiko püki, büä lautoy tidabuki dö pük at. Ba okanol koräkön buki olik, posä ulärnol gudikumo Volapüki. Vilöfo oyufobs oli.“

Bevü mobs difik lautan klienon ad nulädükön tatanemis bai bolitastad nutimik. Flanaü redak dalob niludön, das ifi kadäm ozeponöv menodi at stüla mudöfik, dil gretikün menefa no oprimonöv fredö ad spikön me Volapük, kludo votükams somik no binons zesüdiks. Mobs votik ad fasilükön spiki Volapükik pro gebans (mal plunuma i papladon fo deklinamal [*domsa, domas]; subyet ä pönop pösodik no pamoädon in set alik; läods papladons fo subsats ut, kelis fümetons, e no padeklinons; subsats anik labons vokati primik ma fom valöpo sevädik) i no jinons binön frutiks. Binos nitedik, das sümons ad gebäd Volapüka dü period primik.

<Pads: 22–24.>

CEDS E TIKODS.

In Rusän ünü yels deg val votikon, ünü yels teltum nos votikon.

Hiel *Pjotr Stolypin* (balidal Rusäna de yel: 1906 jü 1911).

Mödikans klienons ad cänidön suemodis tel: els „lomän“ ed „or, o klatal!“

Hiel *Saltykov-Shhedrin* (calan e lautan Rusänik, 1826—1889).

<Pad: 24.>

SLUDS KADÄMA.

1. Kadäm ezepon nemi taledavik, kel nog ädefon in Volapük:

Tarkop = ‚Antarctica‘.

Dub atos lised nemas Volapükik kontinänas ün timäd nuik vedon fulanumik:

Siyop, Frikop, Nolüda=Merop, Sulüda=Merop, Tarkop, Yurop e Stralop.

2. I kadäm elonöfükon subsati: **lekcontinän** (Lingl.: ‚supercontinent‘, Deut.: ‚Großkontinent, Superkontinent [in früheren oder künftigen Erdzeitaltern]‘).

3. Nems lekcontinänas vönik no neodons nemis lönik Volapükik. Plao geboyös lartigis „el“ ud „elän“ sa foginavödis: els (eläns) Gondwana, Pangäa, Laurentia, e ret.

4. Kadäm ezepon as pläots vödis: **Laurasiyop** e **Ru=Laurasiyop**, bi vöds at sevädons bevü Volapükans dub yeged tefik in vükiped.

Ma pened de ‚Hermann Philipps‘: cifal.

<Pad: 25.>

SLEATOD IN SIL.

Fa ‚Frank Roger‘, tiäd rigik: ‚The Crack in the Sky‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

Jiel Charlotte äropof spati oka ve jol, bi ävipof ad drinön bovületi kafa. Ätuvof seadöpi su tärat solöfik ed äbonedof bovüli labü ‚cappuccino‘. Täno ägetenükof oki, ed äjuitof solasvieti e melavienili.

Süpo äküpof bosu bisarik, ebo ven bötan äblinom drinedi ofa.

„Danö!“ äsagof. „Reto, sevol-li, kis binon atos? Logotos semo äs sleatod in sil, äsva emaibrekon-la. Ninälo säkob obe, kisi atos sinifon-la. Spelob, das binon nos fefik.“ Äjonof löpio pubodi, keli iküpof. Dido älogoton soäsä ikonof oni.

Bötan äjedom logedi brefüpik silio ed äsagom: „Jenöfiko logotos äs sleatod, ab no kudolös! Val ponomükon.“

Älülöf brefüpiko omi, täno äsagof: „Kisi vilol-li notodön me utos, das val ponomükon?“

„Sunädo otelefonob,“ äsagom nenkudiko. „Kvip ela SkyFix onätükon vifiko atosi.“

Bötan ägegolom ini dom. Älipof kafi oka ed älogedof lü sleatod. To vöds takedüköl böтана bos mifätik äsüikon de on. Neföro ilogof somikosi büo, ab alo no älecedof oni bümali gudik.

Mans tel äkömoms se dom stedöfo lü tabil ofa. Piklotoms tu gudiko ad binön törans – ba äbinoms sefaganetans u poldans in sifanaklots. Kisi äsinifon-li atos. Kis nu öjenon-li?

Balan manas äsagom: „Begö! okanol-li kekömön ko obs? Oduhos mö minuts te nemödiks.“

„Atos kisi tefon-li?“ äsäkof bosu netakediko.

Man äjonom äs sleatod. „Tefon utosi, keli eküpol ebo nu. Klülos, das at ebluvükon oli, e sötöl getön ole pläni. Sökölös obis, begö! No kudolös!“

Älöädof ed äsökof ninio manis tel at. Ädugoms ofi lü tab in spadäd pödo, kö nek äkanonöv lilön onis, ed äbüdoms, das öseidofös oki.

„Kims binols?“ äsäkof.

Balan manas ädeimom säki: „Neveütikö! Binobs is ad tuvedön säkädi.“

„Elogol bosu bluvüköl,“ man telid äsagom.

Äsiof kapo. „Elogob sleatodi in sil. Dido ejeikon obi. Kis binon-li atos?“

„Säkäd kaenik,“ man ägespikom. „Ba sek käla nesaidik. Ün tim lätik säkäds vemik tefü finen ädabinons. Seko somikos kanon komädön, do no sötön jenön. E fūmo nek dalon küpön atosi.“

„No suemobs, das ekanol logön sleatodi,” man balid äsagom. „Somikos löliko binon nedälovik. Atos ye no plu nu veüton. Bejäfobs säkädi.”

„Bötan ämäniotom eli ‚SkyFix’ u somikosi. Mögos-li?”

„Fümö!” äsiom kapo. „Nätükam no odulon lunüpo.”

„Begobs säkusadi demü neplit, kel ereifon oli,” man telid äsagom. „Gevobs ole fümi, das atos no plu ojenon. E nog bosu ...”

Vög oma äjinon binön boso tädik. Demü atos ibinof dredilik.

„Si!” äsagof, dremäli ätaetölo.

„Demädü valiks palets peteföl spikolöd dö atos ko nek. Atos oblibonöd te bevü obs! Kanobs-li spetön seilöfi lölik ola?” Älüodükom logedi koldälik, düfälik äl of. Äklülos, das ämutof lobedön. Äbüükof ad no vätälön sekis, if no öföloföv rajani at.

Äsiof kapo. „Baicedö! Nek ga okredonöv, das elogob sleatodi in sil.”

„Süperö! Zuo nog labol-li säkis seimik?”

Änoof kapo. Älöädons, ed ägegolons sui tärat, kö äpladof oki len tab, kö iseadof brefobüo. Mans tel et äleditoms ed ämogoloms. Älogedof löpio ed älogof, das sil äbinon leigöfiko blövik, löliko nen lefogs. E nen sleatods. Klülabiko säkäd pituvedon. Ma geilot sola äjinos, das is tim mödikum ipasetikon, kas ilifädons nino. Bisarikö!

Äprimof ad säkön oki it, va pubod et jenöfiko ijenon-la. Ämögos-li, das ibinos-la halud? U liudli logamik? Äbinof-li balikan, kel ilogon sleatodi? Mens votik su spataveg ve jol ed in kafibötöps ba leigo pivisitons-li fa mans me pläns e nuned? Äzilogof zü ok, ab nek äkondöton miniludiko.

Bötan äblinom ofe bovüli nog bali labü ‚cappuccino’.

„At binon glatik,” äsagom ko smilil vemik. „Bo meritol oni pos utos, keli ebelifol.”

Äjonof äl sil, kö sleatod ibinon.

„Jinos, das säkäd petuvedon,” äsagof visipölo.

Bötan no ägeädöm. Älogedom, äsva no äsuemom utosi, keli isagof.

„Gudö!” äsagof, ed älipof eli cappuccino. Klüliko, no äsötof mäniotön „pubodi” lo seiman, ab atos leigo ätefon-li bötani, kel ga äsevom dinädi lölik at? Ba binos gudikum ad kondötön, äsva valikos äbinon ön stad gudik, pekontrolöl. Too äklülükos pö of, das ömna övestigof, va sleatods nonik äbinons in sil.

Neföro ga kanoy labön fümü tefü säkäds finenik somik. ■

<Pads: 26, 27.>

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

Kapit velid. Els ‚Stapletons’ di ‚Merripit House’ (3).

„Obs valik vemo älüdredobs, das pos deadam lügik siöra: ‚Charles’ < hibaonül nulik mogädiko ürefudom ad lödön is. Binos tuvemik ad flagön de man benolabik ad ditön de zif e fimalödikön pö top somik, ab no nedob sagön ole, das atos vemo veüton pro lödöns länäda. Siör: ‚Henry’ < labom, äsä niludob, dredälis lukredik nonik tefü mijenot?”

„Cedob otosi.”

„Fümo sevol-li konädi tefü dog milanani, kel dayagon famüli?”

„Elelilob atosi.”

„Binos bisarik, kio=kredälisko feilans träitons atosi! Alikan onas blümon ad yulön, das älogon jafäbi sümik pö maräd.” Äspikom atosi smilülölo, ab äküpop pö logs omik, das äjinom dacedön

yegädi fefikumi. „Magäl siöra: ‚Charles‘ < vemo peglepädon fa jenotem, e no dotob, das eseikon ome deadami lügik.“

„Ab lio-li?“

„Nevasit omik päfäkädükon sovemo, das komikam dogä seimik äfägon ad blinädön vobedi deidöl lade malädik omik. Fomälob, das fe älogom bosu sümik ün neit et pö lael taxudik. Ädredob, das mifät seimik ökanon jenön, bi vemo älöfob bäldädani ed äsevob, das lad omik äbinon ifibiköl.“

„Se kis äsevol-li atosi?“

„Flen obik: ‚Mortimer‘ < ikonon obe.“

„Cedol-li täno, das dog seimik äpöjoton siöri: ‚Charles‘, e das seko ideadom sekü lejek?“

„Labol-li pläni seimik pötöfikum?“

„Ereafob ad slud nonik.“

„Söl: ‚Sherlock Holmes‘ ereafom-li üfo ad seimos?“

Vöds at äkoedons töbidön obi ad natemön dü timül, ab loged lü logod takedälik e nülüget kipälik tävakompenana obik äblöfons, das süpäd nonik pidesinon.

Konot [pofövon](#).

<Pad: 28.>

Nüm: 4. 2024 prilul. Pads: 29 jü 36.

O Volapükaflens valöpo!

Enu edupadob gasedi tiädü ‚Posta Mundi‘ (ekö! ladet leäktronik nüma lätik: <https://archive.org/details/posta-mundi-43>). Penäd at dönu kanon fredükön Volapükani alik me vödem brefik Volapükik (sevabo fab fa ‚Aisopos‘ dö hipuls e frogs). Labon i yegedi nitedik votik tiädü ‚Nova‘ dokumento pri la rilato de Zamenhof al Volapük‘ speranto pelautöli (lautan binom ‚Gonçalo Neves‘). Soäsä tiäd it jonon, lautot bejäfon meugi ela Zamenhof kol Volapük (e tefis mögik bevü disinapüks elas ‚Zamenhof‘ e ‚Schleyer‘). In yeged temunods mödik pesaitons, kels blöfons, das datikan speranta ud änitedälom dö Volapük, ud ädalärnom oni. Nün at binon nitedik, ab liedo nu binos nemögik ad seivön lölöfiko jenotemi mekavapükas tefü flun luveratik Volapüka ad ‚Zamenhof‘, bi om it no älabom demädi ad nunön jenöfotis valik. Niludob, das benoplöp Volapüka elanälükon eli Zamenhof pö vobod lönik oma. Zuo pükasits di ‚Zamenhof‘ e di ‚Schleyer‘ labons binodi ot (lotograf balugik ko prinsip: „tonate bal, reidi bal“, gramat tikavik nen pläots sa stamäds natapükas). To dists vemik logotik disinapüks bofik at binons jafots timäda okik labü prinsips leigik. Bofiks bleibonsös pagebön!

Vipöl oles ed olsikanes gudikünosi redakan:

‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 29.>

LIFAJENOTEMIL DOKANA: ‚ARIE DE JONG‘.

Balidnaedo pepüböl ün 1980.

Fa ‚P. Uittenbogaard‘ (1917–2004): liman Volapükakluba Nedänik nemu sis 1951 ä tidan Volapüka ko nüm: 1823.

Dokan: ‚Arie de Jong‘ pämotom lä palapär frisidanas ün yel: 1865 tö ‚Batavia‘: cifazif ettimik Lindäna Nedänik, kel adelo panemon Lindonesiyän.

Ün yel: 1873 famül omik äfealotädon Nedänio. Latikumö mö yels degjöl ya päpromuvom ad sanan in zif: ‚Leiden‘. Ün yel: 1892 pälovepladom demü cal ad vobön ini Lindän Nedänik. Mödikna äzivegom da län et. Fino ye päpänsionom ün yel: 1919.

Ya änlom metodis nutimik tefü vob sanana. I süpero ädäsinom, zuo ämekom skätis kravata.

Binölo studan legudik, älärnömi Volapüki e suvikna äspodom me pük at. Älövom dünädi militik asä fizir-sanan ün yel: 1912, kü Volapük ön mafäd gretik iperon baläli oka kodü feitiäl in muf. Ettimo dokan: ‚de Jong‘ id ävilom jäfön Volapüki ut, kel ögegetonöv konfidi valikanas. Ädalärnom pükis ömik: Fransänik, Deutänik, Linglänik äsi Litaliyäniki, Rusäniki, Rumäniki, Larabäniki e somikis (ba i maläyi). Zuo pükis romenik, Grikänapüki, sanskriti, hebreyi e Vöna-Lägüptänapüki ädastudom.

Ün yel: 1929 ävegom ad visitön i cifali Volapükamufa: profäsoran: ‚A. Sleumer‘ < in zif: ‚Bad Godesberg‘ len ‚Rhein‘ ad jonön ome gramati e vödabuki gretik oka, kels ün yel: 1932 [veräto: 1931] päpübons.

Dokan: ‚de Jong‘ äjäfükom oki me nolavs tio valiks ad veitöfükön vödabuki gretik Volapüka. Dokan äsüadikom dö vikod mögik Volapüka demü neud ona.

Ven äsevob dokani: ‚de Jong‘, äkobovobom ko sö: ‚J. G. M. Reynders‘. Äfegeboms moni lemödik gönü Volapük. Mens mödik ävedons limans <Volapükamufa> te sekü kesenäl kol söls tel at. Ettimo cifal äbinom sö: ‚Schmidt‘.

Dü lifüp oka, dokan: ‚de Jong‘ fümiko älabom delis lügik: äviudikom telna (ämatikom kilna), äperom soni, fino äsudikom. Äsevob omi asä mani ai vemo löföfiki.

Ädeadom tü del 12^{id} tobula yela: 1957, e brefüpo bü prim lifayela 92^{id} oka. Äposbinükom moni pro dabük Volapükagaseda, ab fräds sovemo ägretikumons, das pelot oma no plu äsaidon —

klu ämutobs stöpedön dabüki at. Son dokana: ‚de Jong’ binom sanan e vobom in zif: ‚Rotterdam’ (Nedän), ab labom nitedäli nonik pro Volapük.

<Pads: 30, 31.>

SMILOBSÖS!

Konotül ma Vp. evönädiköl.

Memayuf selednik.

Konotül ma Vp. nutimik.

Memälayuf bisarik.

Fa ‚W. Rosenberger’ (Rusän).

Tidel: Ta kim Achilles ekomipom bifü zif Troja?

Tidan. Ta kim ‚Achilles’ ekomipom-li fo zif: ‚Troja’?

Pul: Ta Pluto.

Hipul. Ta ‚Pluto’.

Tidel: No. — Pul: Ta Nero.

Tidan. Nö! — *Hipul.* Ta ‚Nero’.

Tidel: No ta Nero.

Tidan. No ta ‚Nero’.

Pul: Kludo ta Hector.

Hipul. Täno ta ‚Hector’.

Tidel: Kikod etikol Pluto e Nero?

Tidan. Kikodo etikol-li dö ‚Pluto’ e ‚Nero’?

Pul: Ebinom bal de dogs kil obsik e ots panemoms Pluto, Nero, Hector.

Hipul. Ebinom bal dogas kil obsik, ed ots panemoms ‚Pluto’, ‚Nero’, ‚Hector’.

Konotül tumyela teldegid.

„Kis binon-li büsid ma mod Rusänik?”

„At binon dunäd somik: etifön bogi labü geinaflads fulik, eselön oni, e fino efedrinön moni.”

<Pad: 31.>

HIEL BOLES’.

Fövot koneda fa ‚Maksim Gor’kij’.

„Kisi mutob-li penön? Sagolöd!...”

„O elil ‚Boles’ lelöfik obik!... o lan obik!... O lelöfäb divodik obik!... Leläd galedofös oli! O lan goldöfik obik!... kikodo so lunüpo no epenol-li jiputüle zadik dalelöfik olik: ‚Teresa’?...”

Tio no esmilob. „Jiputül dalelöfik” labü geilot puidas veldegjöl, labü pun gretik pudavetik e labü logod so blägik, äsva jiputül dü lifüp lölik oka äklinükof-la cimis e nonikna älavof-la oki! Töbo etaetob smili, säkob:

„Kim binom-li hiel Boles’t’ at?”

„Elil ‚Boles’, o söl: studan!” ejinof skanön kol ob tefü utos, das emiükob nemi. „Binom higam obik...”

„Higam-li?!?”

„Kikodo üfo söl so estunikom-li? Ob: lädül < no kanob-li üfo labön higami?”

Kif-li? Lädül-la kiof!

„Sio sekü kod lenonik! Valikos mögon... E kilunüpo binom-li higam olik?...”

„Sis yels mäl...”

„Dinäds kion!” so tikob. Benö! epenobs penedi. E pened so — koefobös ole! — zadik e lelöfafulik, das ob it ba etökoböv pladi obik tä ut elila Boles’ at, if no ‚Teresa’ ebinoföv jispodan, ab bos votik, efe smalikum ka of.

„Vemo danob oli, o söl! demü plitod!” jiel Teresa sagof obe bieölo. „Ba ob it i kanob-li yufön oli me bos?”

„Nö! do danädob ole ladöfiko.”

„Ba so jenosöv-li, das söl labom jiti u bliti hogafulikis?”

Senob, das mastodon-la voik at in juüp ekoedof jemaredikön obi, e vemo japäliko notükob ofe, das no neodob dunetis ofik.

Emogolof.

Vigs zao tels epasetikons... Binos soar. Seadob lä fenät e feifob, tikölo, me kis kanob säjäfälükob obi de ob it. Binos naütik, e stom binon miik, vilob mogolön neseimio, e sekü naüt äjäfikob me lönistud, äsä memob. Atos i binon vemo naütik, ab ävilob dunön lenosi votik. Yan maifikon — Gode dani! — ek ekömon...

„Vüö! söl: studan < no mutom-li jäfikön me dun dranik seimik?“

Binos ‚Teresa‘! Jö!...

„Nö!... e kis-li?“

„Vilob-la ad begön söle ad penön penedi nog bali...“

„Vilöfö!... Elile ‚Boles‘-li?...“

„Nö! atna ya de om...“

„Kis-li?“

„Ag! Vom kio stupik binob! Espikob neveräto, o söl! säkusadö! Nu atos — sevolös! — zesüdon no pro ob, ab pro jiflen ömik... kuratikumo sagölo: no pro jiflen, ab... pro hisevädan ömik... Om it no sevom ad penön... e labom jigami, kel leigoäs ob... ‚Teresa‘... Kluö! ba söl openom-li penedi jiele Teresa et?“

Lülogob ofi; logodanotod ofik binon jemik, doats dremons, kodü bos brulälof — e... reafob ad suemön vali!

„Lilolöd! o läd lestimik!“ sagob, „dabinons elils ‚Boles‘ nonik, jiels ‚Teresy‘ nonik pö ol sevädöls, ed atosi valik lugol. Zuo odagetol lukäfo nosi frutik de ob, e no vilob kosükob obi ko ol... Suemol-li?“

Sunädo ön mod bisarik somik edredikof, pebrulälükof, eprimof ad stepön su top ot ed ad mufükön ön mod smilikodöl lipis oka, desirölo ad sagön bosu e sagölo nosi. Stebedob utosi, kelos ojenon foviko, e primob ad suemön, e niludob, das bo epölacedob boso ad miniludön ofi dö vip ad midugön obi de lifaveg saludälik. Pö jenet at kod votik äsif dabinon-la.

„O söl: studan!“ eprimof ad spikön e sunädo posä ekoedof doniofalön palmi oka ön jästam peräda, mü süpiküno eflekof oki lü yan ed emogolof. Pelüvob ko senäl vemo neplitik ninälü lan, lielob färmikön ko tonät yani lä of — vemo laodiko; äsä jinos, vom gianik eskanof... Ebetikob osi ed esludob: okömob lü of ed uvüdölo ofi isio openob pro of valikosi, kelos uklülädonöv zesüdön.

Nükömob ini cem ofa — loegob seadön ofi len tab; epladof kubitis sui on ed epedof kapi oka me nams.

„Lilolös!“ spikob...

...Soö!alnaedo kü konob jenotemi at e reafob ad dil at, senälob pö ob dolöfi jeikik... stupot kion! Voiko=0...

„Lilolös!“ spikob...

Löjutof de plad okik, föfiogolof äl ob, du logs ofa flamülons, e primof, epladölo namis okik sui jots oba, ad vispön — kuratikumo: ad drumön me folidvög okik...

„Benö! e kis-li? Kis-li? Si! Elil Boles nonik dabinom, ni... Zuo jiel Teresa i no dabinof! Ab lio din at jäfükonöv-li oli? Fikulosöv pö ol ad mufükön penamaleplümi love papür, sio-li? Kiom binol! I logoto binol soman... nenmiotädik! Nonikan dabinon: ni ‚Boles‘, ni ‚Teresa‘; te ob it dabinob! Benö! e kis-li? kis-li?“

„Dälö!“ spikob ön stad bluvik sekü geted at, „lio dinäds stadons-li? Elil Boles no dabinom-li?“

„Si! no dabinom! E kis-li?“

„E jiel Teresa — i no dabinof-li?“

„E jiel Teresa no dabinof! Ob binob ‚Teresa‘!“

Suemob nosi! Lülulogob ofi ko logs gretik oba e steifülob ad fümükön, kin obas elienetikon. Vüo egekömof lü tab, ezisukilof us, golof lü ob e spikof ko vögäd pelenoföl:

„If ga so efikulosöv pö ol ad penön elile Boleś, tän ekö! at binon pepenölos fa ol, sumolöd! E pro ob votikans openons...”

Küpob: in nam oba binon pened elile Boleś. Blö-ö!

„Lilolös! o ,Teresa! Kisi atos valik sinifon-li? Kikodo zesüdos-li pö ol, das votikans penonsös, if ob ya epenob ebo ati, ab no esedol oni?”

„Kitopio-li?”

„Ga lü hiatan... Lü elil Boleś, vo-li?”

„Ye ga no dabinom!”

Fümo suemob lenosi! Te ekanob-la lecedön valikosi vaniki e mogolön. Ab eplänof obe biti oka.

„E kis-li?” eprimof ad sagön ko vögäd pelenoföl. „No dabinom, e no dabinomös!” Ed etenükof namis oka äl flans difik, äsif no ekanof-la suemön: kikodo üfo no dabinom-li? „Ab so desirob, das dabinomös... No binob-li üfo men ot, äsä valans? Sio ob... sevob... Ab dämükob neki dub atos, das penob ome...”

[Dil fovik](#) koneda ponotükon.

<Pads: 32–34.>

DOG ELAS ,BASKERVILLES’

Fa hiel ,Arthur Conan Doyle’. Petradutöl fa hiel ,Oleg Temerov’.

Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ,Daniil Morozov’.

Kapit velid. Els ,Stapletons’ di ,Merripit House’ (4).

„Binos nensiämik pro obs bofik ad simulön, das no sevobs-la oli, o dokan: ,Watson!” äsagom. „Penots dö täktifan olik erivons obis is, e no kanolöv famükön omi nes dagetön sevädi pro ol it. Sosis ,Mortimer’ enunom obe nemi olik, no äkanom noön dientifi olik. Üf komol is, täno se atos sekodon, das söl: ,Sherlock Holmes’ it nitedälom tefü säkäd, e dido nulälob ad sevön: tikädöpi kinik labom.”

„Liedo no kanob begesagön säki at.”

„Dälolös ad säkön: va desinom-li ad stimön obis me visit pösodik?”

„Nu no kanom lüvön zifi. Labom säkädis votik, kels jäfükons küpäli omik.”

„Pid kion! Kanomöv kleilükön boso utosi, kelos binon nefümik pro obs. Ab tefü vestigs olik lönik, üf mod mögik anik dabinon, me kel kanob frutön oli, ogebidükob obi ole ad ledunön komitis olik. Üf laboböv jonädi seimik tefü binäl miniludas olik u tefü mod, me kel desinol ad vestigön säkädi, ba täno ebo anu gevoböv ole yufoti u konsäli.”

„Lesiob ole, das komob is te kodü visit lü flen obik: siör: ,Henry’< e neodob yufi lenonik.”

„Süperö!” ,Stapleton’ äsagom. „Go gidetol, bitölo prüdiko e tödiko. Jiniko änu peblameton obe vüjäfükam nesäkusadovik, e promob ole, das no omäniotob dini at dönu.”

Ikömobs lü ütöp, kö luvegil nabik yebagik äflaniozugon de veg ed äsnekozugon fagio love maräd. Lubel skapik me klifablögs pibeseitöl ätopon deto, kel ün rutim piceinon ad stonicöpöp granoinik. Föfaflan onik äl obs ätopöl äfomon klifavöli dagik labü filigs e bramarubuds gloföls in niks oksik. Fago lefog gedik mismokik älöpiofliton.

„Spat nevifik ve luvegil at love maräd udugon obis lü ,Merripit House’,” äsagom. „Ba ufegebolös düpi bal, dat olaboböv blesiri ad jonodön oli söre obik.”

Tikod balid obik äbinälön ad utos, das ömutob blibön nilü siör: ,Henry’. Ab täno ämemob kumi dokümas e kalotas, fa kel vobatab omik pibundanükon. Äfümos, das no ökanoböv yufön omi tefü etos. Zuo ,Holmes’ kazeto isagom, das övestigobös nilädanis tefü ,Hall’ pö maräd. Ädasumob vüdi ela ,Stapleton’, ed älüödikobs kobo ad luvegil.

„Top kio dafredüköl binon maräd!” äsagom, lovelogölo geilöpis lubelik, pö länod kelik planems zilidafomik lunik labü fäits binü granoin japagulik ägeilons, äs vefs lafamagälik skömöl. „Maräd at neai onaüton oyi. No kanol tikodön, klänis milagik kinik kipedon. Kio binon veitik, ä soalöfik, ä müsterik!”

„Täno sevol oni staböfiko, vo-li?”

„Älödob is dü yels te tels. Laidalödans patöfonsöv obi as enu ekömölan. Äkömobs suniko pos tim, kü siör: ‚Charles’ ilomädikom. Ab lefäks obik äkoedons beletävön obi topi alik länäda is zi, e dalob cedön, das mens nemödik dabinons, kels sevons oni staböfikumo, ka ob.”

„So vemo fikulos-li ad sevön oni?”

„Vemo fikulos. Ekö! samo kamalän gretik et veitik lüodü nolüd de top isik, efe labü lubels bisarik löpü on seädöls. Kүpedol-li bosi kүpädik pö on?”

„Binonöv-la top seledik ad galotön.”

„Binosöv natöfik ad cedön so, ab tikod somik jünü ya efrädon ömikanes lifis oksik. Ekүpol-li yebafeledis klilagrünik et densitiko da on spearölis?”

„Si! jinons fluköfikums, ka retikos.”

Vöds nekösömik.

nesäkusadovik = ‚unjustifiable’

flaniozugön (*nelov.*) = ‚to strike off’

laidalödan = ‚a resident’

[Fövot.](#)

<Pads: 35–36.>

Nüm: 5. 2024 mayul. Pads: 37 jü 44.

O Volapükaf lens valöpo!

Sekü säks de reidan ömik escludob ad notükön su pad lätik nüma at [notedis vönädik](#), kels jonons, das köls kil Volapüka suvo pägebons ün tumyel degzülid. Ya ün novul yela: 1885 < el J. M. Schleyer änunom in Volapükabled okik, das Volapük labon kölis kil oka, „sevabo violäti, goldaköli e grüni, bi Vp eprimon so mükiko, äs viol; neodon ad benoplöp goldi mödik; e spelon (diseinön) ad ai blinön dabeni gretikün menefe” (binos nitedik, das sperantamuf gebon köli sümboalik bal etas; el Zamenhof äsevom-li bosu dö köls Volapüka?). Ün yunul yela: 1886 < Volapükabür in ‚Konstanz‘ äprimon ad selön tanodis ko köls et asä propagidamedis Volapüka. Tanods kilkölik pägebons pö kobikams veütik. Ön jenet lezäla limans Volapükakluba di ‚Peterburg‘ ägebons kölis ot fomü flors mekavik (violät pälogon su florabledem, grün su kaul) ko tanod yelovik ü goldakölik. Vönaoloveikod at änepubon primü tumyel teldegid nelabü lezälizels e kongreds Volapükanas. Nu pos rop lunüpik köls valik kil et palogons su tiädamagod gaseda obsik. No reafonsös dönu in glömäd! Pogebonsös — ön jenets zesüda — i su tanods u stäns kilköliks!

Suköl särvigastofädi florüpik kilkölik redakan:

‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 37.>

KÜPÄL DEMÜ PATS.

Fa ‚Frank Roger‘, tiäd rigik: ‚An Eye for Detail‘. Ini Volapük petraduton fa ‚Hermann Philipps‘.

El * malon vödäns anik, kels paplänonns dono.

Jiel Alice älogof ini lok ed ävestigof lokamamagodi* oka. „Bos jinon neverätön”, ätikof, „ab kisi-üfo?” Pos zog bosik änokof len glät. Lokama=magod ofa älölogon jekiko. Of it ädunof-li atosi? Ämögös-li, das lokama=magod äjonon-la bosu, kel ädiston de dun lönik ofa? Äkanoy ye te sevön, vio älogodoy, if älogoy ini lok. Ab lio äkanoy-li üfo labön fümi, das lok ägevon magodi veratik? E lio äkanoy-li sevön, das lokamamagod oya änepubonöv, if no plu ästanoy fo lok?

Älemufükof kapi, e lokamamagod ofik ädunon leigo. Too ädotof. Loks äbinons dins vemo trätiks. Neföro ikonfidof löliko onis. Lio äkanoy-li fümön, va äjäfidons verätiko? Ba äkanoy vestigön atosi. Äzisukülof in saked ofa ed ätuvof dini ut, keli isukof.

Medü lipastib* ädäsinof sirki sui cüg nedetik. Lokamamagod ofik ädäsinon sirki sui cüg detik – jünü äbinos verätik. If nu ödäsinoföv killieni sui cüg nedetik lokamamagoda okik, killien leigik öpubonöv-li su cüg lönik detik ofa? E lio ökanoföv-li vestigön atosi ön mod votik, kas logön ini lok? Loks ga sio mödo no äbinons konfidoviks.

If ölogoföv-li ini lok votik? Ab dub atos övedükoföv dinädi at fikulikumi nen zesüd. Lio ökanoföv-li fümön, das loks votik öbinonsöv konfidovikums ka lok ut, fo kel ebo nu ästanof?

Id ökanoföv säkön votane utosi, keli älogons in logod ofa. Ab if pösod somik ögevonöv-li nünis neveratik, desino u nendesino? Mens mödikün ga no älabons küpäli demü pats.

Pas äzogof, tän ädäsinof killieni sui cüg nedetik lokamamagoda. Du däsinam ämufof boso kapi, e dub atos i lokamamagod oka ämufon, dub kelos tipot lipastiba äkontagon logi nedetik ofa in lok.

Pluna äloganutülof*, äsua bos ireafon-la ini log ofik. Äbinos-li sek mufa nendesinik ofa? Nemögö!

---

* **fäipedön** – to squeeze shut, zudrücken;

lipastib – lipstick, Lippenstift;

loganutülön – to blink (with eyes), blinzeln;

lokamamagod – mirror image, Spiegelbild.

Ävestigof staböfikumo lokamamagodi oka, bos ätrubükon ye logami ofik. Ekö! kis ijenon-li tefü log detik ofa – nedetiko in lok? Älogoton boso sveliko e vemo dofareda-köliko, äsva ek iflapon-la me pun ta log ofika lokamamagoda. Va kod atosa äbinon-li lipastib ofa? On ye ga no idranon lü log lönik ofa, vo-li? Jenöfo bos no äbaibinon, äsä ya iniludof. Dönu pluna äloganutülof. Süpo äsenof, vio dol äsüikon in log nedetik ofa. Ädoatof prüdiko oni ed äkonstatof, das log jenöfo äbinon mu senöfik. Äsümädof-li üfo lokamamagodi oka? Atos ga sio äbinon nesiäm voik!

Log ofa äprimon ad dolön vemo, e ledredäl äbemekädon ofi. Ätikof: „Lienetikos at muton finikön. No sevob, kis ejenon is, ab nu saidos.”

Log dolik ofa äfärmon. Täno äflapof levemo ta lok.

Äluvokädof sekü dol, ven pun ofa äjokon ta glätot. Lok ädäbrekon e jeps ädofalons zi. Me log bal älogof lü nam okik, kel levemo äbludon ed ädolon. Täno äsenof, vio logod ofa pädrefon dub bos düfik, ed i log votik nog jäfidöl päfäipedon*.

Val äblägikon, e tikod lätik ofa äbinon: „Jenöfo bos löliko no äbaibinon tefü lok at. Binos gudik, das edäbreikob oni.”

<Pads: 38, 39.>

SMILOBSÖS TELNA!

Tifel (tradutod fa ‚I. Kholin’).

Tifel äkömom vöno neito dub litam in cemi sembala mena pöfik ed äsükom al tifön bos. Men pöfik, kel no äslipom, äsagom, takediko ome: O flen obik! Kömol neito al sükön bos is, kö sägo delo no kanob tuvön nosi.

Tifan.

Tifan äkömom seimna neito yufü litükam ini cem ömika mena pöfik ed äsükom bos ad tifön. Men pöfik, kel no äslipon, äsagon takediko ome: „O flen obik! Kömol neito ad sukön bos is, kö igo pö delalit kanob tuvön nosi.”

<Pad: 39.>

HIEL BOLES’.

Finod koneda fa ‚Maksim Gor’kij’.

„Dälö! kime-li?”

„Lesio elile Boles’!”

„Ab jenöfo no dabinom-li?”

„Ag! o Yesus sa ‚Maria’! E lio veütos-li, das no dabinom? lio-li? No dabinom, ab äsif dabinomöv-la!... Penob ome, e so jenos, äsif dabinomöv-la... E tefü ‚Teresa’: jiat binob ob, ed äsif geponom-la obe, ed ob dönu ome...”

Ereafob ad suemön... Ereafob ad stad so dolöfik, so legagik, so jemik demü bos. Nilü ob, ön fagot stepas kil de ob men ut lifon, kel in taled lölik labon neki, kel kanon-la träitön oni ko lelöf, ladöfo, e men at me fomälam datikon pro ok fleni!

„Kluö! epenol pro ob penedi elile Boles’, ed obo ebegob votikane ad reidön ati, e ven reidoy pro ob, lilob e cedob, das elil Boles’ vo dabinom! E täno begob ad penön penedi de ‚Boles’ lü ‚Teresa’... lü ob. Ven pro ob epenoy penedi somik e reidoy, lölöfiko süadob, das elil Boles’ dabinom-la. E sekü atos fasilikumos pö ob ad lifön...”

...Kios!... Diabö!... Benö! sis ettim eprimob nomöfiko telna a vig ad penön penedis lü ‚Boles’ e gespiki de ‚Boles’ lü ‚Teresa’. Legudiko älautob gespikis at... Suvikna so äjenos, das ällilof loreidi onas ed äledrenof... me folidvög vemöfik äledrenof. E demü utos, das äsüükob pö of medü pened lü of de hiel Boles’ magälöfik drenami, nenmesedo änätükof pro ob hogis valik pö lustogs, jits e ret... Latikumo mö muls zao kils pos jenotem at pifanäböpof demü bos. E nu ba binof deadik.”

...Sevädan obik ämobladom zenapuini se zigarül, medito älogedom lü sil ed äfinükom koni:

„Kios!... Plü men ebelifon dinis biedälüköl, plü desiron vemikumo plitikosi... Ab no suemobs osi, du pajelobs me tugs vönädik obas äsvo me klots e logobs odis ön stad vali miüköl lupleida e süada tefü nensin valasotik obas.

Sek binon saidiko nensiämik... e vemo nenmiserik. So sagoy: mens sinöl-la... Ab kins binälo binons-li mens sinik? Bu valikos binons mens: bomem ot, blud ot, mid ot e nevs ot, äsä pö obs. Dü tumyels lölik spikoy obes atosi ün del alik. Obs ga lilobs e... diabö! kio tatikälük atos valik binon! Jenöfo i ga binobs siniks e bo go dibäto siniks... ma stad gufurasümik sotülas valasotik fatüita e süada tefü pluam nevas e breinas obsikas tefü breins e nevs menas ut, kels teiko binons läs käfiks ka obs, badikumo skilons ad jonön simulo okis gudikanis, kas jonobs simulo obis... Too saidosös ad spikön dö atos. Atos valik binon so sevädik sis lunüp... das igo binosöv jemik ad sagön...”

1896.

NOET TRADUTANA. Nems Polänik pepenons ma lotograf Polänapüka, do lautan ägebom penuli me lafab Rusänapüka. Zif: ‚Święciany‘ < nu sevädon ön nem lietuvik: ‚Švenčionys‘. El ‚Boleś‘, äsä klülos ma koned it, binon löfülanem tefü fom rigik: ‚Boleślaw‘. Zuo vöd: ‚boleś‘ (u ma sotül pronik sevädikum, kel pemänioton in koned at: ‚boles't‘) in dialegs Rusänapüka kanon sinifön malädi. Ba atos binon te kobojen fädik, ab lautan id äkanom-la lüjonilön ad stad malädülik jipösoda magälöfik. Zuo ladyek spika pöpik ko stamäd ot (‚boleznyj‘) labon sinifis: „digik”, „löfik”. Spik ela Teresa labon patis Polänapükik ömik, samo lüspikoti: ‚panie‘ (= o sö! o hisiör!). Reidans Rusänapükik küponsöv modi foginänapükik notodama pö lüspik (näi subsat: ‚panie‘): in Rusän no kösö moy ad nemön meni ma cal u dinit. Ye binos dotabik, das igo in Polän stukot somik lüspika binon-la mögik tefü studan (tapladü notodots suvöfik: ‚pan profesor‘ [söl: profäsoran], ‚pan doktor‘ [söl: sanan]). Zuo jiel Teresa gebof notodamodi no-Rusänapükik e ba no-Volapükiki, mäniotölo anna lüspikäbi medü värba foms pösoda kilid. Desino ekipedob patöfi bisarik at spika ofik.

<Pads: 40, 41.>

KONOTÜL.

Nimikan lupik (‚Werwolf‘): ‚Petr‘, viovemo ästeifom, no äplöpom ad dagetön karieri stelavik. Logölo lü mun medü daleskop, ai bosilo ärorom. Patöf at äfavükon jäfüdakompenanis e vemo ävutükon cifefi omik. Pö jenet somik karier kinik ämögön-la! Zuo el Petr äfidom menis.

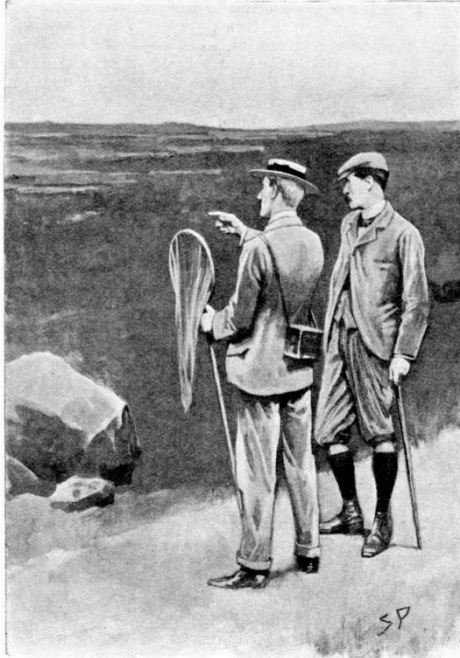

<Pad: 41.>

DOG ELAS ,BASKERVILLES'.

Fa hiel ,Arthur Conan Doyle'. Petradutöl fa hiel ,Oleg Temerov'. Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ,Daniil Morozov'.

Kapit velid. Els ,Stapletons' di ,Merripit House' (5).

„ATOS BINON DREAMÖP SEVÄDIK: ,GRIMPEN'.”

,Stapleton' äsmilom. „Atos binon dreamöp sevädik: ,Grimpen',” äsagom. „Step pölik pö top et malon deadi pro men u nim. Ebo ädelo eloegob goulön jevodili bal topikas lü on. No efägon ad gekömön. Eloegob lötirön oni kapi okik saidiko lunüpiko se marädaläned, ab fino enütiron oni. Igo pö säsums sigik nesefos ad lovegolön love on, ab pos fluküp reinöfik at top usik binon vemo riskädik. Ab ga kanob tuvön vegi lönik ebo lü zän ona e gekömön lifiko. Nämätü saludan: ,George', ekö! jevodil neläbik nog bal!”

Bos braunik ärölon oki ed ämufedon in jugs grünik. Poso särvig lunik demü dol ädremilöl pitenükon löpio, e vokäd lejeikik ispearükon leogi love maräd. Atos iflodöfikon obi dub ledred, ab nevs kompenana obik äjinons nämöfikums, ka uts obik.

„Emoikon!” äsagom. „Mar emosumon oni. Nims tel ünü dels tel, e ba mödo mödikumo, ibä kösömikons ad tävön usio pö stom sigik, e neai suemons disti, jüs mar ogleipon onis. Dreamöp sevädik at: ,Grimpen'< binon top badik.”

„Ab esagol, das kanol-li dudranön ini on?”

„Si! usio vegils ömik dabinons, kelis men skilik kanon begolön. Etüvob onis.”

„Ab kikodo vilol-li tävön ini top so jeikik?”

„Soö! logol-li lubelis etflano? Binons nisuls voik pededitüköl valaflano fa mar nebegolovik, kel züon onis ya dü yels mödik. Us planis e pabis seledikis kanoy getön, üf sevoy, vio rivön onis.”

„Osötob steifön ad xamön benofäti obik seimüpo.”

Ästunolülogom obi. „Godo sädesinolöd tikamagoti somik!” äsagom. „Odöboböv demü deadam olik. Lesiob ole, das mögod nonik pülikün geköma ola ön stad lifik odabinonöv. Atos mögon te dub memäl tefü mäks topädik komplitik semik, kelosi sevob.”

„He!” ävokädob. „Kis atos binon-li?”

Hag lunik nelaodik ä nebepeenamoviko lügik ispearikon love mar. Äfulükon luti lölik, ab ga änemögos ad fümükön, kitopao ätonon. De mur dumik icenon ad ror donöfik, e täno ige-cenon dönu ad mur glumidik pebö. ‚Stapleton‘ älogedom obi ko notodot bisarik su logod okik.

„Kio nekösömik top at binon: maräd!“ äsagom.

„Ab kis üfo atos binon-li?“

„Feilans lesagons, das Dog elas ‚Baskervilles‘ somo lävokon lefanäbi okik. Ya ällilob atosi ömna büikumo, ab neai sovero laodiko.“

Ilovelogob, labölo jeiki pö ladäl, kamaläni gianik geilikumöl fagio, stenöfiki dub diledils grünik jugas. Nos ämufon ad givön mali lifa pö spad veitik plä pär rabas, kels ägratons laodiko de klifatipot pödü obs.

„Binol kulivan. No kredol nesiämi somik, vo-li?“ äsagob. „Kise kodidol-li toni so bisarik?“

„Mars jafädons noidis bisarik semikna. U binos sad släma, u löpikam vata, u bos somik.“

„Nö! nö! at äbinon vög lifota.“

„Soö! ba so äbinos. Älielol-li föro vokädön boturi?“

„Nö! neai.“

[Fö vot](#) ponotükon.

<Pads: 42, 43.>

NOTED YELA: 1887.

‚KUBICS RUDOLF‘

in ‚München‘, tö ‚Rindermarkt 12/II‘,

komandom Vpanes valik **Vpa-mäkotis** lejönik gütiko pemekölis, kels suämons

a) pro söls as blötanad:

a samäd bal makis 1,60

ä) pro läds as peänadek särvigik:

a samäd bal makis 2,50

} keninükamü tanod
ko köls Vpik kil.

Mäkots at jenöfükons diseini plagik ad pagebön noe aldeliko abi pötü zäls. Pö jenet lätik palenlabons su tanod Vpik len blötaflan nedetik.

Mäkots at kanons pagebön as med dientifükama odas e fa klubs topik e fa Vpans balatik tala ed ejäfidons balidnaedo as sevädovamals somik pötü kongred bevünetik telid Vpanas in ‚München‘ tü 1887 gustul 6—9.

Mäkots at papreparons tö sevädik febodastitod lekanik söla:

‚Aufleger Otto‘ in ‚München‘.

Dalaban päta gitöfik tefü fom e selan leteik binom ‚Kubics Rud.‘ tö ‚München‘, ‚Rindermarkt 12/II‘.

(Ma „Cogabled“.)

<[Rigäd](#).>

NOET REDAKA. Sevobs saidikosi dö Volapükaköls kil, ab kis äbinon-li blötanad Volapükik? Ba äsümons boso ad manidek ut, kel palogon len gun datuvala su magods anik.

Demals volapükik.

Blötanads plo söls, a samad maks 1·60 } ninkikü tan
» » läds, » » » 2·50 } kikkölik

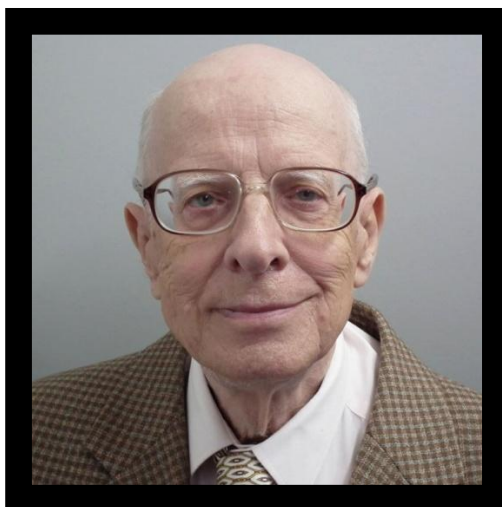
Demals at pepoloms pötü kongef in München. Label
fomajela gitik e selet lebalik: Kubics Rudolf in München,
Rindermarkt 12.

Noted sümik se Volapükagased fa ,Obhlidal'.

<Pad: 44.>

Nüm: 6. 2024 yunul. Pads: 45 jü 52.

RALPH MIDGLEY (1929–2024).

Nun lügik epubon, das hiel Ralph Midgley tü 1929, novul, 25 pemotöl edeadom tü 2024, mayul, 23. Äbinom redakan balid gaseda obsik (jü novul yela: 2014), guvan Volapükanefa (de 2006 jü 2015), liman kadäma nulik Vpa (de 2007 jü 2015), stimakadämal soga bevünetik Vpa (sis dekul yela: 2015, kü äklemom calis valik oka pö Vpamuf demü bäldot oka e fibikam tuvemik logamafäga). Älautom penädis sevädik mödik dö Vp pro Linglänapükans: tidodemis, vödabukis zänodagretik (om it epenom bosu dö atos in yeged okik, kel pebukon su pads fovik); id ätradutom lautotis valasotik ini Vp. Äprimom ad vestigön staböfiko gramati Vpa in yegeds sökoda: ‚Volapük in Use‘. Älanälükom mödikanis ad lärnön e gebön Vpi, ün timäd obsik ävedom balidan, kel ägebom aldelo Vpi. I mastiko äpoedom Vpo.

Ko om menef eperon bevüpükavani mu gretiki. Eplöpom ad dönulifükön Vpamufi, edunom saidikosi ad dönulifükön püki: ‚Neo‘ fa ‚Alfandari‘. El Ralph oblebom laidio in mem Vpanas dasaman tefü zil pro Volapük. Takädömös in püd!

<Pad: 45.>

VOLAPÜK SIS YEL: 1960.

Fa ‚Ralph Midgley‘.

1. Timäd nulik Volapüka.

Finü yel: 1962 < gased calöfik Volapüka: „Zänagased pro Volapükanef“ < no plu pübukon. Pos yels plu teldegluls gased at, kel balido pübukon fa ‚Arie de Jong‘ e kevobans dis tiäd: „Volapükagased pro Nedänapükans“, äbinon deadik. No sevoy kuratiko, Volapükaf lens liomödotik ädabinons da vol ün tim et. Ba kildeggs, ba kiltums — tio valikans äseilons. Dü degyel at Volapük äslipikon ai dibätikum; äjinos äsif ödunon-la natemi lätikün.

2. Cifal fiedik e nükömölan.

Dü yunüp oba äbinob sperantan zilic. Ästudob jenavi püka, ed äkolkömob balidnaedo dubo Volapüki. Ko nited gretik ästudob püki fa el de Jong pirevidöli, ed äpenom cifale, kela ladeti seimo ituvob ad seivön omi. Ägespikom sunädo penedi obik tü d. degtelid dekula ela 1975 penätü ok. Ekö! vödem ot:

O söl digik: ‚Midgley,‘

Päsüpädob e vemo päläbükob <ad> getön penedi olik dätü d. 29^{id} novula, e spidob <ad>

gespikön ole.

Kiöpo älärnol-li Volapüki? Löliko in bukem-li Britänik? Bukis e pübotis kinikis labol-li, e kinikis etuvol-li votöpo? (Vipoböv <ad> lisedükön valikis, kels seimüpo ädabinons). Ol gebol püki rigik ela ‚Schleyer,‘ ab ob penob me fom püliko perevidöl fa dokan: ‚Arie de Jong‘. If vipol remön bukis (äsä gramatis e vödabukis), penolös söle: ‚Reinhardt Haupenthal‘ [egivom obe ladeti oma tü tim et]. Om labom stoki gretik ledino in dialeg at, e labom bukili nitedik: „Jenotem valemäpüka: Volapük“ fa söl: ‚Schmidt‘: cifal attimik mufa.

If vilol penön medü Volapük, penolös söle: ‚Abelardo Sousa‘ [ladet]. Om sevom legudiko fomi rigik e penom ai lemödiko. Ba ya egetol penedi de söl: ‚Donald Gasper‘ [ladet].

Semikna obs kolkömobs in zif: ‚London‘ ko flen mufa: ‚Ido‘: ‚Robert Carnaghan‘, e mufa: ‚Neo‘: ‚Douglas Blacklock‘. If vipol spikön ko obs, pöt sököl obinon tü d. 7^{id} yanula za düpalaf pos degtel dü poszedel. Kanol telefonön obi dü vobadüp medü [nüms telefonik].

Pükis valemik kinik ol sevol-li? Ob ya spodob ko lautans e slofans pükas ömik. Ab patiko plidob püki at fasilik, nitedik, vönädik ed igo jöniki. Vipoböv <ad> dönustabükön muji gretik Volapüka in vol. Kisi ol vipol-li ad dunön?

Begespikolös, begö! suniko obi e penolös suniko lü ladets ya pemäniotöls.

Ko glids flenöfik e benovips gudikün pro kritidazäl e nulayel okömöls.

B. R. Bishop.

So kevob obas gönü Volapük äprimon. Ekö! cifal lanälik, kel neföro iperom speli dü yels. Stodom in ked nenropik, kel päprimükon bü yels mödik fa ‚Schleyer‘ it. Id äseivob pösodis votik, kels äviloms spodön medü Volapük. Balan otanas äbinom hiel Abelardo Sousa se ‚Florianopolis‘ (Brasilän), ko kelan äspodob suvo. Lefat omik äbinom pionir Volapüka us. Äbinom vemo tälenik. Zuo äbinom musigan, kel änoatädöm hümi lobü Volapük.

3. Neodot balid dranikün.

Poso äspodob laiduliko ko cifal. Do ya ilautom tidodemi me sperant, ün degyel 1970^{id} äprimob ad lautön tidodemis Volapükik e Linglänapükikis, bi ün tim et tidodems valemö äbinons pro Volapük rigik ela Schleyer. Seko neod gretik ädabinon ad lautön tidodemi gudik e brefiki pro Volapükaf lens Linglänik. Ya ädabinons tidodems legudik Deutänapükik e Nedänapükik. Tidodem balid oba tiädü „Volapük vifik“ pästudon fa mödikans medü püks mä. Id älautob „Naböfaninädi Volapüka“ (me Lingläna e Fransänapük) gebabiki pro säkans, kels ävilons te xamön binodi püka sekü nuläl. Ats äbinons tidodems balid, ab latikumo emekob tidodemis votik tel, kels äbinons nitedikums e pötöfikums ad studans zilik.

4. NEODOT TELID DRANIKÜN.

Sis yel: 1962 < gased Volapükik nonik ädabinon. Ab muf bevünetik neodon gasedi ad balön Volapükaf lens valöpao e nünön ones nulodis tefik. Tü fin yela: 1979 < äsludob ad primükön gasedi, kel panemon anu „Vög Volapüka“.

Ye tiäd balid no äbinon „Vög Volapüka“, ab „Pened komunik Volapükaf lens valöpo“. Dü yel te bal tiäd gasedila äbinon „Pened komunik“. Tü del semik balan reidanas epenom obe ad nunön: „Tiäd nejönik kion! No kanol-li tuvön nemi gudikum pro gasedil obas?“

Seko ün yel: 1991 evotükob nemi. Nu äbinon „Flenef bevünetik Volapüka“ stimü klub necalöfik pro Volapükaf lens, keli ettimo ifünob. Ab pos yels degkil äsäkob obe: „Binon-li nem pötöfik?“ Tü tim et äpreparob tidodemi Volapüka. Bal lärnodas tidodema at äbinon dö jipul, kel ilärnof Volapüki, ab ävilof spodön Volapüko ko ek. Seko epotof penedi lü gased pefomälöl tiädü „Vög Volapüka.“ „Nem gudik kion!“ ätikob, e sis yel: 2004 nem gasedila obas binon „Vög Volapüka.“ Dü dabin gaseda ye nem ota peceinon kilna. Gased at pubon balna a mul.

Sekü atos neodots gretikün tel mufa pejenöfikons, sevabo tidodem pro primölans, äsi gased calöfik ko yegeds valasotik.

5. Tumyelazäl Volapüka.

Yubid tumyelik Volapüka äjenon dü yel 1979. Äbinon pöt vemo gönik ad propagidön püki. Els ‚BBC‘ (Netatelevid Britänik) ed ‚ITV‘ (Büsidelevid Linglänik) ävilons mekon broadotis dö Volapük e dö jenotem ota.

Cifal ed ob äkompenoms pö ats. Igo anu kanoy nog juitön filmoti in bevüresod valöpo (pläamü Greta-Britän, kö peproibon). Ün tim at Volapük päpropagidon da vol lölik medü netagaseds veütik, radion e televid. Tim gretik kion!

E cifal ed ob ädasevoms fruti veütik yubidas somik. Cifal it äjäfädome me jenots at. Ekö! küpedots oma: „E nu pötos ad tikädön zälis veütik votik tel: motedazäl (tü d. 18^{id} yulula) e deadamayelam (tü d. 16^{id} gustula) datuvana Volapüka. No binos tu gölik ad blümükön obis in tef at.“ Cifal ai ägebom zälis somik ad propagidön Volapüki.

6. Timäd nünömas.

Penamacin äbinon „flen“ gretikün obik tefü Volapük. Jü yel: 1995 ägebob oni ad redakön gasedi Volapüka, e ad spodön ko lebonedans ota. Ab ün yel: 1995, son oba fino esüadükome obi ad gebön nünömi — jenöfo ägivome obe nünömi oka, bi ävilome remön nuliki.

Büikume ninäd pebuköl gaseda äbinon ot, ab yufü nünöm äkanob dunön milagis! Gasedanüms bü 1995 ed uts pos yel at binons go distiks. E süikame bevüresoda id ävedükome voli nulik rivoviki pro Volapük. Pötis mödikume at ägebobs ad propagidön püki da vol lölik.

Fino kadäm bevünetik Volapüka jäfidon dönu, buks jönik pubons dönu pos nejäfed lunüpi.

Volapük lifon dönu! Lifonös Volapük dü yels lemödik fütüro!

2013.

<Pads: 46–49.>

SÄKASPIKOT ELA RALPH KO CALONUNODAN ÜN 2001.

El Ralph Midgley äsevome pükis mödik, sevabo e natikis (Deutänapüki, Velsänapüki, ...), e mekavikis (speranti, elis Ido, Interlingua, Neo, ...). Atos ämögükome ome ad bespikön Volapüki ko jigasedimane: ‚Katarzyna Tempczyk‘. Säkaspikote tefik penotükome ün setul yela: 2001 < medü gased sperantakluba di ‚Warszawa‘: ‚Varsovia Vento‘. Sotüli Volapükik spikote et kanoy reidön in nüms: 9, 10 < ela „Sirkülapenäd“ pro yel: 2001; sotül ma pük: ‚Ido‘ < ko tiäd: ‚Interviuvome kun sioro Ralph Midgley ek La Flenef Bevünetik Volapüka‘ pepübome in nüm: 324 < timapenäda: ‚Progreso‘ (<https://web.archive.org/web/20210803021854/http://www.uli-ido.ovh/index.php?page=progreso>). Us kanoy seivön, das ettimo Volapükans te degs ädabinons in vol; num at sis tim et pekilon — mubalido danädü jäfed ela Ralph. I nitedos, das in nüm ot jäfidote balatama di ‚Ido‘ kanoy tuvön penedi papale: ‚Leo‘ XIII^{id} tefü ‚Schleyer‘.

<Pad: 49.>

YÜMAMALÜL PÜLIK.

Fa ‚Ralph Midgley‘, 2011.

Yel moteda obsik, äsi deadama
Pateilon fa stripül smalik e blägik.
Elifobs-li lifi gudäla, no blama;
Emoon-li lif at fluköfik, u sägik?
Lif obas me gudäl, bo me bad fulon;
Fa yümamalül at papladulon.

Ven äbinobs yuniks, lomo lä pals,
Lölo sekidiks, e lölo sefik;

Nedanöfa dabinons-li ya mals,
Dub zunül äsi mäpüd jeikiks?
Lif obas me gudäl, bo me bad fulon;
Fa yümamalül at papladulon.

Juladels pasetik, ab in mem nog liföls;
Ästümobs-li flenis, sufälobs retanis?
Ätirenobs-li onis drede ga ciföls,
Ud ästimoy-li obis äs gudälanis?
Lif obas me gudäl, bo me bad fulon;
Fa yümamalül at papladulon.

Älobedobs-li cifi obas in voböp?
E kevobanes äbinobs-li fiediks?
U ba äblibobs-li su lönik tikädöp,
Kel äkodon geamis, vödis neplitiks?
Lif obas me gudäl, bo me bad fulon;
Fa yümamalül at papladulon.

Nu, finü yels obsik, vob obas pedunon.
Lif obas, ebinon-li plöpikos, u no?
Yümamalül pülik, mükik nu ejonon
Spadi tima, ün kel äglibobs ge e mo.
Lif obas me gudäl, bo me bad äfulon,
Ab fa yümamalül at ya pepladulon.

<Pad: 50.>

CIFAL, KEL NO VILOM BITÖN ÄS PAPAL.

Filmot nulik Volapüki teföl penotükon bevüresodo. Atna su skrin kanoy logön eli ‚Hermann Philipps‘: cifal. Ekö! pads bevüresodik tefik:

,<https://www.zeit.de/video/2024-05/konstruierte-sprachen-film-serie-linguistik>

,<https://youtu.be/yPaGbFCGNCg?si=3hYNvriF0Tkq7r2q>

Nün veitöfikum. Nunodan: ‚Thilo Adam‘, gased bevüresodik: ‚Zeit Online‘. Spikans: ‚Hermann Philipps‘, ‚Jessie Peterson‘, ‚David J. Peterson‘; vög jikonana: ‚Poliana Baumgarten‘.

In tiäd filmota at pemänioton papal, sevabo: ‚Von DUNE und Game of Thrones lernen – wie man Sprachen erfindet‘, u ‚Beim Papst der vermutlich nutzlosesten Sprache der Welt‘.

Verätos, das datuval semikna ästeifülom ad kondötön äs kultan löpikün tefü „komotanef“ Volapükik: älesagom, das ädalom-la votükön Volapüki nendemü ced degmilatas pükigebanas ipuböl, no äzepom daväli presidanas Volapükaklubas, igo äprimom ad lautön lisedi bukas peproiböl tefü Volapük. Bit somik cifalik ye enepubon ya sis lunüp. Igo cifal telid: ‚Albert Sleumer‘ < äbepikom nomis Volapüka as leigagredätan ko mastans votik ettimik efe ko els ‚Arie de Jong‘ e ‚Jakob Sprenger‘; leno äbüadom bosu tefü pükasit. Kludo binos bisarik, das cifal ma daced mödikünanas jünü sümon-la ad papal nämädik zänodatimädik. Bo ‚Schleyer‘: cifal balid it < äbinom kodan atos, bi äkanom mäniotön papi, äsä pö plän sököl yela: 1889 < dö diplom senätana Vpa: „**Senätans** aibinoms *konsälef* [konsälalef] nabikum [vemo nilöfik] ä lepesevik [konfidovik] datuvela [datuvana] ä cifala; binoms sümikos, kelos binoms *konsälals* dileka [dilekanefa] sembal [ömik], u bisiedala [presidala], u plina, u papa [papala]..., o. b. [sevabo] dünals [ministerans], kardinals [kardinals]... Datuvel [datuvan] ed alik cifal *välom* [cälodom] senätanis oke [pro ok] segun [ma] ced

oka, ed alik cifal mutom *pavälön* [padavälön] se ä *fa* senätans. Ots [otans] getoms fa [de] datuvel [datuvan] ä cifal *dipedis* [diplomis] **geilikün** vpa. [Vpa], if binoms pevälöl [pedavälöls], pedanemöl [pecälodöls] ä pebluföl [pebluföls] fa datuvel [datuvan] ä cifal." Spelobsös, das danädü ked cifalas no löniäliskas seimüpo subsat: cifal < obinon siämaröletik no tefü papal fatüitik, ab tefü jäfüdisevan ä vestigan mükik.

<Pad: 51.>

NUNS DÖ BUKS.

① Fövots ad vödabuk gretik.

Finü prilul cifal: ‚Hermann Philipps‘ < enotükom bevüresodo sotüli nulik fövotas ela ‚Arie de Jong‘ ad vödabuk gretik fa otan. Lebuk at i ninädon nulavödis komandabik mödik se vödems dasamik u pezepölis fa kadäm. Läxcifal: ‚Brian R. Bishop‘ e vicifal: ‚Daniil Morozov‘ eyufoms ad läfulükön vödälisedi gretik at, kel ya binon sam süperik vestiga kälöfikün püka obsik. Kanoy dagetön ati pö pad sököl:

,<https://www.facebook.com/groups/volapukalised/permalink/10160722499905129/>

Utans, kels no dalons gebön bevüresodi lölik, bo kanons logön padi at:

,https://vk.com/wall-69180623_848‘.

② Penäds vönädik.

Anu danädü bukemöps dabinik num penädas vönädik ai gretikumon bevüresodo. Jenäd at i tefon Volapükaliterati. Nemögosöv ad numädön is fonätis nitedik valik, ab nemü redak vilob küpälükön reidanis ad pad sököl labü gasedem:

,<https://volapuk.temerov.org/Volapukanef/vol/Volapükagaseds.php#rigik>

Pro Volapükavan alik binons mu nitediks gaseds sököl: „Volapükabled“ (redakan: ‚Schleyer‘ it), „Cogabled“ (redakan: ‚Schnepper‘ in ‚München‘), ‚Le Volapük‘ (gased Fransänik), „Volapükagased. Mulapenäd nebolitik“ (ko redak in ‚Wien‘), ‚Rund um die Welt‘ („Zü vol lölik“, redakan: ‚S. Lederer‘).

Pö resodatoped pemäniotöl ot i kanoy tuvön bukis susnumik as nüned: ‚PDF‘ u ‚djvu‘. Pübots Volapükik bü yel: 1887 < bevü votikos onitedons jäfüdisevani tefü jenotem penama, bi labons tonatis patik di ‚Schleyer‘ pla vokätatonats. Seimans äplöpons ad bükön onis nen tonatots patik. Ekö! sams anik se buks fa ‚Fieweger‘, pö kels nig äjinon pagebön:

À à	Ä ä		Bens; no danan
Ò ò	Ö ö		Ë, o səl Yust!]
Û ù	Ü ü		Etikob-la, abinob-la bo səl

<Pad: 52.>

Nüm: 7. 2024 yulul. Pads: 53 jü 64.

O Volapükaf lens valöpo!

Finü mayul neflen ömik yufapukas mekavik emobon ad nosükön Volapükadilädi ela Wikipedia (ü vükipeda; logolsös bespiki tefik: https://meta.wikimedia.org/wiki/Proposals_for_closing_projects/Closure_of_Volapük_Wikipedia_2'!), bi pük obsik binon-la deadik e sikloped tefik te labon-la yegedis fa nünömaprogram itjäfidik pejafölis. Jenot at pato eglifükon obi, bi mob penotükon latikumo mö del bal pos deadam ela Ralph Midgley: proan gretik Volapüka. Danädü guvan nuik siklopeda Volapükik: ‚Jan van Steenberg‘ < at no plu labon yegedilis susnumik labü set bal (pro finasek at emutom moükön padis plu züldegmälmilis!), e mobs somik binons nensekiks. Too vilob nogna memükön reidanis dö toped at (labü ladet: ‚vo.wikipedia.org‘), keli kanols gudükumön. Kikodo dabin ona attimo veüton-li? Balido toped et binon med ad jenöfükön desini vödabuka siklopedik Volapükik, kelosi nog cifal: ‚Albert Sleumer‘ ün 1935 emäniotom. Telido ‚Wikipedia‘ jonon mödikanes, das Volapük jünu pagebon, dub kelos stigädon ad lärnön püki at. Kilido labon nünis saido mödikis dö Volapükans, klu kanon kipedön vödemis somik pro vestigans fütürik Volapükamufa. Levüdob olis valik ad penön us u metodön yegedis primanas. I binos frutik ad lölöfükön bukemi: ‚Wikisource‘ (<https://wikisource.org/wiki/Category:Volapük>) < me vödems vönädik e nutimiks, bi mödikis jünu dabinons bevüresodo fomü magods tio nereidoviks.

Vipöl alane livüpi saidik pro bujäf redakan: ‚Morozov Daniil‘ <dispenäd>.

<Pad: 53.>

SOLAGRAHAN.

fa ‚Frank Roger‘, tiäd rigik: „The Solar Eclipse“, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

Jiel Wilma äslürfok kafi. „Del kiojönük binos!“ äsagof.

Hiel Karel leigo äsumom drinodili. „Dido binon magifik“, äsiom.

Dü timil äjuitons solasvieti su bakun löda oksik e su els ‚espressos‘ nämöfik, kelis hiel Karel imökom. Äjinos, das nos ökanon sädekön deli magifik at.

Täno süpo boso läs älitos. Hiel Karel ädasukom sili ad tükön kodi mögik atos, ab sil äbinon leigöfiko blövik, e lefogil nonik ädabinon.

„Binos-li te fomäl obik, das dagikos bosilo?“ äsäkom jiele Wilma.

„So jinos,“ äsagof. „Ag! lindifos dü tim, das no reinos. Ga seadobs is vemo gudiko, vo-li?“

„Too jinos lü ob, das seimikos no binon baibinik.“ Älogom löpio me logs tio pikobopedöls. „Logolös naedilo!“ äsagom. „Jinos, das bos sleafon foi sol. Ab prüdolöd! No logedolöd nemediko ini sol! Atos okanonöv dämükön nesädunoviko logis olik.“

Jiel Wilma nogna änüsumof drinodili kafa oka, ed älemufükof kafi. „Kis binon-li säkäd ola? Atos ga no binon fefik.“

Vüo ävedos küpoviko dagikum. „Atos no mögon,“ hiel Karel ätaspikom, „pö delalit klilikün, tü düp at, e nen lefog seimik!“

„Bo gitedol“, jiel Wilma äsagof. Jenöfiko ädagikos, äsva lefogs mi- stomülik itegons-la sili, u pö soarialulit. Nu ye so no äbinos.

„Mutos binön solagrahan“, hiel Karel äsagom, du sol äläimufon poi bos, kel te mun äkanon binön. Atos ye äbaibinon-li jenöfiko? Ätovädöm telefonömi mödigeböfik oka ed äsagom jiele Wilma: „Oluxamob atosi.“

Pos pülatimil älölogom de skrinil äsagölo: „Ekö! solagrahani nonik änunoy pro adel, ni löliki, ni diliki. Somikos ai panunon pö televid ed in gaseds. Is labob lisedi lölöfik, kel ninädon sola- e munagrahanis kömölis. Nos dabinon tefü adel. Mutos kluo binön votikos. Ab kis-li üfo? Bai notets

at mun pö staned adelik okik nemögiko kanon tegön soli. Ab kis kanon-li mufön pläo foi sol ka mun?" Vög omik äprimon ad tonön däsperiko.

Vüo sol pätegon löliko, e züamöp äbinon in lulit vemik.

„Ga no kudolöd," jiel Wilma äsagof. „Din kisotik atos binon-la, bo opaseton. Fümo sol osüikon dönu suno."

„Ebo nog olülogob resodatopedis anik labü nulods. Somikos, äs solagrahan no pespetöl, ga muton pamäniotön in medäds." Dönu äbejäfom stumi oka dü timil, kleiliko ye nen sek.

„Nosö!", ävokädom, ven älölogom dönu, „vödi nonik dö atos kanoy tuvön. Lio atos mögon-li? No suemob atosi."

Nu äprimos ad litikön dönu. Grahan piano äfinikon. Älülogom ti no natemölo, vio stad kösömik änätikon. Pos minuts anik äseadons dönu in lit sola, kel äbesvieton bakuni lölik okas.

„Bo nu logol," jiel Wilma äsagof, „das kod nonik edabinon ad fäkädükön. Sol svieton dönu. Grahan töbo etupon obis. Ga esagob, das no ödulon lunüpo."

Hiel Karel älemufükom kapi fümädäliko. „Vipob pläni nolavik dö atos, kel ejenon ebo änu. Zepol atosi tu fasiliko."

„Ag! steifülolös naedilo ad juitön timilis jönik, nes lonülön säkis valik at!"

Hiel Karel älecedom osi visedikumi ad no geädön. Älülogom jieli Wilma, kel äjuitof solaliti ko logs färmik.

„Ba kafi nogna-li?"

„Vilöfö!" ägespikof. Älöikom ed ägolom lü kvisinop ad mökön elis espressos nog telis. Atos alo no öflagon pläni nolavik.

<Pads: 54–55.>

VÖDABUK VOLAPÜKIK-YAPÄNAPÜKIK

fa dokan: ‚Kuriyama Hitosi‘ < penotükon medü Volapükagrup di ‚Facebook‘. Buk at pelauton ün yel: 1998. Lautan ona pämotom ün 1928, ädeadom tü 2000 novul 14, älödom in ‚Amagasaki‘ (Yapän), kö ävobom as sanan. ‚Kuriyama Hitosi‘ änitedälom dö yufapüks bevünetik difik, sevabo sperant, Volapük, ‚Ido‘, ‚Interlingua‘, äbinom liman sperantakluba di ‚Osaka‘. Pö vobod at ägebom vödabukis fa ‚Ralph Midgley‘ (pro Linglänapükans), ‚Arie de Jong‘ (pro Deutänapükans), ‚André Cherpillod‘ (pro sperantans).

<Pad: 55.>

PENÄDS JENAVIK.

1. Pened sapana.

Sant-‚Peterburg‘. Nisul: ‚Vasil'evskij‘, sütalien 5^{id}, dom: 30, löd: 19.

1895 gustul 3/15.

Söle: redakan gasesda: „Kosmopolan“.

O söl lestimik!

Dälolös obe ad plänön flenes Vpa in kolums gasesda olik: gasesd tio teik, kel nog papübon me Vp suemovik, kodis säcalikama obik se kadäm, nendemü vob fefik e nitedälik dü yels mäl. Osaitob ledinis fa ob eloseidölis in spod obik ko dilekan kadäma, ed obrefükob onis. Säk binon:

Kikodo esäcalikob-li se kadäm bevünetik Volapüka?

Gespikob: 1^{ido}. — Ekoefob das, if odasumoy prinsipi dilekana — gebi fomas petuvöl in lepüks Yuropik mödikün — asä stabacedi leteik, pük e gramat nulik, pedatiköls dub on, binons pötöfik e tikaviks, ab too no baicedob ad vobön te ad sukön *püki nulik*.

2^{ido}. — Pük nulik dilekana — ma samed pelägivöl tefü on len sirkülapenäd 15^{id} — jinon lü ob binön „migäd pemik bisarik binü püks latinik, Spanyolik e Litaliyänik, kel sümedon dialeg sevädik jolas mela Meditäränik e binon boso leigamagodik tefü migädapük: ‚pigeon English‘ di ‚Canton‘.”

3^{ido}. — Vödem <blufik> püka dilekana mipliton obi: „vöds binons luniks, no benotoniks, nepötiks e suvo droliks.”

4^{ido}. — Gramat nulik mipliton obi: „deklin e konyug me vöds föfo papladöls pla poyümots, binons pro ob votükam miserabik”; ‚Schleyer‘ pro sufalefom te lenlägom tonati balik: **p**, e „konyug nulik flagon pro sufalefom siti lölik cenas e koboyümas.”

Lulido, lätikna e lepato. — Iniludob das ebinob-la liman kadäma bevünetik *Volapüka*, das esötob fölon bagafi balid statudas:

„Kadem *jäfom* te lefulami e menodami glamata e vödabuka Datuvela” („Kadäm *bejäfon* te läfulükami e menodi gramata e vödabuka Datuvana”). Kludo, no kanob blebön liman kadäma ad *jafön* valemapäki seimik votik, igo no eli ‚*lingu nov intranasionik*‘! Pük at kanon binön fasilikum ka *Vp ad pasuemön pö reid*, ab obinon ai milna fikulum *ad papenön e paspikön*.

Lägivobös vödi bal, meibi lätik oba, ibä, süadikölo das te stad deadik Vpa obinon tu sunik, cedob, das penob lätikna lü gased Vpik. Disins nulik e difiks ya davedons nu äs rein valaflano, soäsä ejinos timü dilekam söla: ‚Kerckhoffs‘, ün tim, kü, pos kongred bevünetik Volapükanas, dü voladajonäd di ‚Paris‘, edagetom tiketi neläbik ad mobön votükamis in Vp nezesüdikis e nenfrutikis. Ya egetob disinis sümik, de läxkadämal Vpa: söl: ‚Heintzeler‘, de komitetanef Vpakluba di ‚Hannover‘, e de Vpaklub di ‚Königsberg‘. Benovipob-la dilekani demü lemödot tupöl mobas e disinas, kel levemo oböladon omi, e kadämi demü kofud e neleod nevitoviks, kels odareigons pö räyun ona. Ob oleyilob kaoti at, e blebölo fiedik kol pük, kel ukanon vedön pükamedöm bevünetik teik, olüvob dämükanis e „sepülanis” voik Volapüka, ab i künob ad lebeg bal e lätikün, das söls at no obleibomsös nemön kadämi oksik dub nem calöfik, etaöfölo ta duns valik omas — „Kadäm bevünetik Volapüka.”

Ko glids, dünan divodik olik:

‚J. HENRY HARRISON‘: profäsoran Vpa e kadämal büikum pro Rusän.

‚John Henry Harrison‘ (nem Rusänik: ‚Andrej Ivanovich‘). Pemotom tü 1829 yanul 25 in ‚London‘. Ästudom pükavi e literatavi in niver di ‚London‘. Dü yels vemo mödikis äyufom fati okik pö vob omik (fat äbinom letedan e latikumo gasediman e redakan). Äfealotädöm lü Rusän ün 1851, kö ätidom Linglänapüki. Äkoedom dabükön tidabuki Linglänapüka pro Rusänapükans e gramati Linglänapükik Volapüka. Bü yel: 1888 < ädagetom tituli Rusänik tatakonsälala ed ävedom tidal ä dalogal in jul melanas (poso päfeafomon ad kadetajul marenik). Edeadom tü 1900 yanul 25 in Sânt-‚Peterburg‘.

2. Pened menodana.

,S. Peterburg', 1894, X^{ul} 16/28.

Söle: ,A. W. Bateman': redakan ela „Kosmopolan” in ,Sydney’.

O söl lestimik e löfik!

In nüm: 18 < gaseda digik ola tuvob yegedi: „Dabinon Volapük te bal”, in kel palesagos, das Kadem (= kadäm) bevünetik volapüka in ,S. Peterburg’ no besteifon menodi Vpa, ab püki seimik pötöfikum, e das pük nulik at pastukon nendemü stabanoms Vpa, kludo kadäm at no dalon nemön oki as „kadäm bevünetik *Volapüka*”.

Dälölös obe ad gevön plänis anik tefü yeged at!

Kadäm bevünetik volapüka leno dabinon in ,S. Peterburg’; limans ona binons in läns difik tala; te ob: dilekan nulik kadäma, sekretan e kädan dido lödoms in ,S. Peterburg’.

Kadäm labon statudis pelonöl fa kongred bevünetik ejenöl in ,Paris’ ün 1889 de VIII^{ul} 19^{id} jü 21^{id}. In statud at panunos: „kadem [kadäm] jäfom [bejäfon] te lefulami [läfulükami] e menodami glamata [gramata] e vödabuka Datuvala” (J. M. Schleyer’). Kludoy se atos, das kadäm soton bejäfon ebo menodi Vpa; too betikobsös, ad finasek kinik menod at dugon.

Sis gustul yela: 1893 kadäm bejäfon vödastoki ed esludon, das stamäds anik fa ,Schleyer’ pevälöls binons so pötöfik pro pük bevünetik, das nek bevü kadämans ekanon mobön stamädis pötöfikum; stamäds somik binons a. s. *bakön, ban, ber, blam, basin, biskit, beduin* e votiks pelisedöls in sirkülapenäd nüm: 6 < oba dätü 1893, d. 1^{id} XI^{ula}. Pro suemods anik kadäm güo etuvon stamädis, kelis cedon bevünetikumis, kludo i pötöfikumis, ka stamäds fa ,Schleyer’ pevälöls, a. s. *balen* pla el *valüt, dedikön* pla el *kösekön* [dedietön], *divan* pla el *söf, dromedar* pla el *kämel* [nu els *jamod* u *dromedar*], *frikön* pla el *röbön, fundön* pla el *fünön* e votikis pelisedöls in sirkülapenäds obik, nüms: 8 e 10, dätü 1894, d. 10^{id} II^{ula} e 24^{id} VII^{ula}. Revid stamädas Volapükik pafövon.

If nüduvoy stamädis nulik at ini Volapük, täno ogetoy natöfo püki nulik votik e no sotoy stunön dö atos; bligäd kadäma binon ebo ad sukön fomis pötöfikum, e sek voboda somik muton dugön lü pük votik. Niludob, das kadäm jünü no enefölon stabanomis Vpa, ab koefob, das — ad jenöfukön staböfiko bligädi okik — kadäm osoton revidön i stabanomis. Finaseki somik jäfotas kadäma ekanoy büologön ya uttimo, kü estidoy kadämi.

<lgo> nedemölo atosi, fünans kadäma egevons one nemi: „Kadem bevünetik volapüka”. Se atos kanoy kludön, das vöd: volapük < pegebon is ön siäm ela „pük vola”, ön siäm ut, keli vöd at elabon jenöfo ün tim stida kadäma e labon i jünü. Posä mätedans ela Schleyer emekons pükadisins oksik ed egevons disines at nemis patik, vöd: Volapüka < edageton sinifi telid, sevabo mekavapüka fa ,Schleyer’ tapladü mekavapüks votik. Somo vöd: Volapük < labon sinifis tel; sinif balid no penosükon dub sinif telid. In vödabuks fa ,Schleyer’, dabükot kilid (ed i folid), fa ,Kerckhoffs’ e fa ,Wood’ tuvobs tradutodi: *Volapük* = ,Weltsprache; langue universelle; international language; universal language’. Bio kadäm gebon ad pük calöfik oka vödabuki fa ,Schleyer’ bai dabükot kilid, no küpob kodi ni gidi ad votükön nemi kadäma. Ab sötob lägivön is, das nem kadäma no kanon patradutön a. s. ini Linglänapük me ,International Academy of Volapük in S. Peterburg’, äsä ejenos in n.: 18 < ela „Kosmopolan”, ab soton patradutön me ,International Academy of Universal Language’. No nog kanob büologön, nemi kinik mekavapük ut odageton, kel ubinon finasek töbidas kadäma, bi ni stamäd: *vol* ni stamäd: *pük* < jünü pebespikons in kadäm; kanob te niludön, ma sluds jünüik, das stamäds bofik at no podasumons fa kadäm, kludo i nem püka ovedon votik.

Ofredükos obi ad loegön notikön penedi at in gased digik ola.

Ko lestim e glids flenöfik binob, o söl löfik!

dünan divodikün ola: ,Rosenberger’.

Noet redakana: ,A. W. Bateman’. Söl: ,R.’ digik ai ebinom voban vemo zilik e viktimälik tefü jafäd e nüduv valemavapüka. Too cedob, das vöd: *Volapük* < ai pegebon jünü te tefü pük fa s.:

„Schleyer“ < pedatuvöl; e vöd: *väpük* [valemäpük] pegebon valemö tefü püks valik, kels pedatuvons pro gebäd bevünetik, keninükamü Volapük. Lesags söla: „R.“ jinons blöfön, das kadäm bevünetik *Volapüka* söton lasumön dili nema: *väpüka* [valemäpüka] pla el *Volapüka* ad vitön kofudükami. Ad gebön vödi: *Volapük* < telplanoviko ito baibions ad viodön stabanomi veütik Volapüka.

<Pads: 56–60.>

NULODS VOLAPÜKAVA.

Binos veütik, das Volapük nulik (ü perevidöl) vedon yegäd vobotas nolavik. Bü yels anik atos ejenon pö penot ad daget dinita: „Bachelor“ tefü lekans fa el Zhang Yutong: kadäman soga bevünetik Volapüka. Penäd Linglänapükik at labon tiädi: „A Phonological Analysis of the Word-Borrowing Process in Volapük“ (= Vestig fonetik jenäda vödi=dütüla in Volapük) e binon dagetovik bevüresodo pö ladet sököl:

,https://openscholarship.wustl.edu/undergrad_etd/30/

Volapük — näi sperant e „Toki Pona“ — ün yel: 2018 < id evedon yegäd yegeda Linglänapükik sogäda=pükavik fa el Natalia Zorrilla tiädü „Still Hoping: The Relation of IALs to Worldview and Perception“ (= Spel nog dabinon — tef yufapükas bevünetik ad levalidaced e sumod). Ekö! ladet leälektronik pro nulälans: ,<https://osf.io/preprints/socarxiv/sj24a/>.

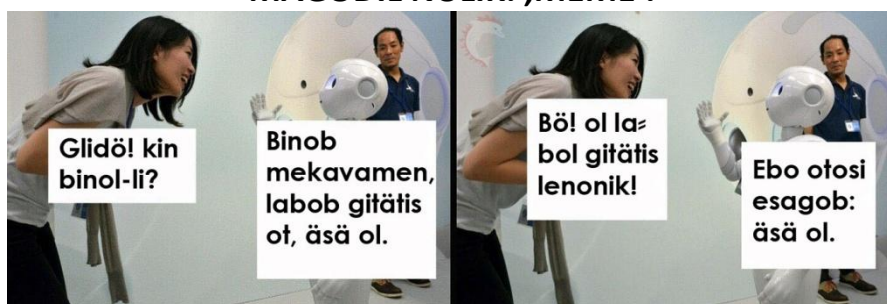
<Pad: 60.>

NUNOD CALÖFIK DÖ KOBIKAM VOLAPÜKAKLUBA RUSÄNIK.

Tü del mälid yunula yela: 2024 poszedelo za düp mälid Vpaklub Rusänik sis yel: 2015 dabinöl ejenükon in zif: „Ekaterinburg“ kobikami oka. Pö kobikam at limans laidik tel kluba ekompenoms: söls: „Oleg Temerov“ e „Daniil Morozov“. Ekolkömoms odi süto vü bumots cifik tel fedanivera Luralänik lä mebamal futaglöpädanes. Dil cifik telpikota ejenon in staudöp nilikün stimü dodod penemöl. Yegäds mödik pebespikons, bevü votiks sököl:

1. Spod bevünetik Volapükik limanas kluba.
2. Bü yels anik Vpans jäfedik ädabinons in Sânt=„Peterburg“ e „Moskva“, ab nu nosdunons. Spel penotodon, das fütüro odönufövons jäfi oksik gönü Volapük.
3. Frutos, das doküms veütik bäldik dö Volapük pianiko pubons bevüresodo danädü bukemöps calöfik e pösods balatik. Liedo maters nitedik mödik jünü defons, igo nüms ömik „sirkülapenäda“ fa „Ralph Midgley“. Vpans fütürik bo osevens dö pük obsik mödikumosi ka obs.
4. Id ebespikoy disinapükis votik ko jenotem liegöfik. Binos nitedik, das „Idiom Neutral“ fa kadäm säslöfik nu padönulifükon bai lebuks yelas: 1902, 1903, do „Rosenberger“ nenropo ävölfon oni lüödü sit sota: „Occidental“. Atos blöfon, das noms fümöfik binons zesüdikums pö gebans yufapüka, ka süm ad püks romenik. Binos läb, das Vpans labons stabi nevetöfik fomü gramatabuk e vödabuk calöfiks — tapladü slopanas sita neudik-la ko penäds nebaiädik labü tikamagots kaotik ela Rosenberger e timakompenanas omik.
5. Desins tefü traduts nulik ad liegükön literati Vpik pebespikons.
6. Vükiped Vpik e völad ona pemäniotons. Bo ozesüdos ad kopiedön yegedis resodatopeda at, bi okanon-la sunädo moikön, soäsä „Yahoo“ e topeds votik mödik.
7. Nutimo tradutians bevüresodik fomü „AI“ (täläkt mekavik) jäfidons pla yufapüks bevünetik. Igo tradutian somik di „Google“ pro sperant dabinon. Kanoy büologön nünömaprogrami sümik pro Volapük. Too kvip binü pükavans, nünömaprogramels, blufans mödiks zesüdon ad „tidön“ eli AI ad tradutön vödemis se ud ini pük ömik. Tefü Volapük nemögos ad fomön kvipi somik. Kludo u Volapük obleibon binön bal yufapükas nemödik, kels pogebons te fa mens, u „AI“ uvedon tikäl menasümik, e te nemödikans obinons skilikums ka nünöms tefü Volapükigeb. Pö jenets bofik mens no osötöns glömön Volapüki — pu ad redakön tradutodis smilikodöl de „AI“.

MAGODIL NULIK: ‚MEME‘.

<Pad: 61.>

DOG ELAS ‚BASKERVILLES‘.

Kapit velid. Els ‚Stapletons‘ di ‚Merripit House‘ (6).

„Binon böd vemo seledik — ledino edeadon — nu pö Linglän, ab valikos mögon pö maräd. Si! no ostunoböv dö utos, das uklülädobsöv lilön rori bala boturas lätik.”

„Din at binon dremälabikün ä bisarikün, keli föro ällilob dü lifüp obik.”

„Sio top at binon valemo go miklänöfik. Lülogolös lubela=klivi et! Magädi kinik kodon-li pö ol?”

Kliv skapik lölöfiko pätegon fa lins sirköfik binü ston gedik, mödotü nemu teldeg.

„Kins binons-li ats? Jipaceks-li?”

„Nö! ats binons lödöps ruröletanas dalestümabik obsik. Mens rutimik äbelödon marädi densitiko e, bi nek pato siso älödon is, ai tuvobs konömömis pülik valik büanas, leigoäsä utans eposbinükons onis. Ekö! ludom balana utanas nen nuf pe=deüköl. Igo okanolöv logön filetatopi e bedi utanas, üf labolöv nuläli ad nügolön.”

„Ab at ga binon zif. Kitimo pebelödon-li?”

„Mens stonatimäda nulik; period no pasevon.”

„Me kis äjäfons-li?”

„Äbälätöns veteri oksik pö lubelaklivs at ed idalärnons ad sesepön¹ stanini, ven gläv bronsötik iprimon ad plaükön cüdi stonik. Lülogolös söpi gretik pö lubel visoik! Atos binon retod dabina menas et. Si! otuvol topis anik mu patiks pö maräd, o dokan: ‚Watson‘! Ag, nenzogiko säkusadolös obi! At fümo binon el ‚Cyclopides‘.”

Musak u pab smalik ilufliton love luvegil obsik, e pos timül ‚Stapleton‘ mu süpiküno lezilo ijutedom ad vifiko pöjutön oni. Lejeko äloegob flitön jäfäbi stediko lü mar gretik e love=bunön kompenani obik de lubelil yebatuifagik bal sui votik, paudi dü timül pülik nonik laböli, du fanafilät grünik omik äfänädon pö lit. Klotem gedik e mufs letirik zigzagik nenomädik omiks äsümükons omi it ad pab seimik gianik. Ästanob, küpedölo pöjuti omik, ottimo senälölo stunidi demü jäfäd plödakösömik omik e ludredi tefü utos, das ökanom pölatridön pö mar cütidöl, ven älelilob toni stepas ed, igüikölo, äküpob vomi nilü ob pö luvegil. Ilükömof de lüod, pö kel lefogil smoka älüjonon topami ela ‚Merripit House‘, ab donikamageilot mara änelogädükon ofi, jüs istanof vemo niliko.

No äkanob dotön, das äbinof lädül: ‚Stapleton‘, dö jikel inünoy obe, kodä vomüls alseimik ämutofs nemödön pö maräd ed ämemikob, das ilielob bepenön seimani ofi as jijönan. Vom äniliköl lü ob go fümo äbinof somik, efe vemo nekomuniko jönik. Taäd vemikum nonik äkanonöv dabinön vü blod e sör, bi ‚Stapleton‘ älabom skini neudakölik, heremi blonik e logis gedik, du äbinof dofikum, ka blägajiheran² alseimik, keli ilogob pö Linglän; i lunedìk, deköfik e geilik. Älabof logodi

¹ Sesepön = ‚to dig for‘.

² ‚A brunette (woman)‘.

pleidik feinik, sovemo nendöfiki, das äjjonöv nenlefäkik, if pö on no ädabinonsöv mud senälilabik e logs jönik dofik vifilik. Dub maged nedöfik e klotem klotugik ofiks go äbinof späkamaged bisarik pö vegil soalöfik marädik. Logs ofik älüodons lü blod ofik, ven äflekob obi äl of, ab täno äjutedof lü ob. Ideükob häti obik e tio äprimikob ad sagön pläni seimik, ven vöds lönik ofik ilüodükon tikis valik obik ad lüäl nulik.

„Gekömolöd!” äsagof. „Gekömolöd ebo lü ‚London‘, nenzogo.”

Äkanob te logetön lü of fopiko dub süpäd. Logs ofik älülulogons obi levemiko, ed ätagof ta glun nesufädiko me fut okik.

„Kikodo mutob-li gekömön?” äsäkob.

„No kanob plänön atosi.” Äspikof me vög spetätik nelaodik labü säy bisarik pö pron. „Ab Godo fölolöd utosi, kelosi begob ole. Gekömolöd e neai onüvegolöd ad maräd dönu.”

„Ab ga ekömob ebo änu.”

„Godö!” ävokädof. „Ga no kanol suemön nunedi gönü ben olik, vo-li? Gekömolöd ini ‚London‘! Motävolöd aneito! Lüvolöd topi at ön mod seimik! Sö! blod obik isiokömom! Sagolöd vödi nonik dö utos, kelosi esagob! Kanol-li plökön rogidi et pro ob bevü els ‚Hippuris vulgaris‘ et? Rogids vemo bundanons pö maräd obsik, ab ga boso elatikal ad logedön logöfotis jönik topa at.”

„Stapleton’ istöpedom yagi ed ägegolom lü obs, änatemölo töbiko ed iredikölo dub tutöbidam okik.

„Glidö! o ‚Beryl‘!” äsagom, ed älüjinos lü ob, das tonod glidota omik leno äbinon ladöfik.

„Ö! o ‚Jack‘! binol vemo hitik.”

[Fövat](#) ponotükon.

<Pads: 62–64.>

Nüm: 8. 2024 gustul. Pads: 65 jü 72.

O Volapükaf lens valöpo!

Bü brefüp edupadob gasedi vönädik tiädü „Mulapenäd nebolitik. Volapükagased“ (ko donatiäd: „Nogot [jäfidot] flenas valik Volapüka“). Pepübon in ‚Wien‘ de yel: 1887 jü 1890. Redakans äbinoms söls: dokan: ‚Moriz Obhlidal‘ e ‚Josef Schmidjörg‘. Gased at eklülädon labön materis nitedik mödik, ab pato sökod pübotas: „Lifanunods tidanas Volapüka“ (ettimo äpenoy eli „...tidelas volapüka“) enitedon obi. Redak gaseda pemäniotöl primo ädesinon ad dabükön lebuki plutoumik, sodas toum alik öninädon-la lifajenädis tum Volapükidanas, ba ma sökaleod geta diplomas de ‚Schleyer‘. Ye tidans mödikün änedemons levüdi at, e fino te peneds ä oklifibepenots aniks äpubons su pads Volapükagaseda et.

Esludob ad pübön dönuamo in gased obsik penedis et ma noms nuik püka pemenodölis. Atna kanols reidön lautoti fa ‚Henriette Wolter‘, dö jikel bo ya sevols bos. Äsevädof as „jiVolapükan famikün tala“. Lezilo äpakof Volapüki jü deadam oka ün 1912. Älanälükof ad gebön Volapüki grupi gümnadanas in ‚Osnabrück‘, bevü kelans cifal fütürik Volapükamufa: ‚Albert Sleumer‘ < ädabinom. Bo sekü atos i kanoy lecedön ofi jiVolapükani veütikün in jenotem Volapükamufa.

Vipöl oles reidedi nitedik redakan:

‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 65.>

LIFANUNODS TIDANAS VOLAPÜKA.

Jiel Henriette Wolter.

Jitidan Vpa (10), jimatan kronalavogana: sö: ‚Hermann Wolter‘ in ‚Osnabrück‘, Hanofän.

Pemotob tü 1821, tobul, 8 in ‚Harburg‘ len ‚Elbe‘¹. Famülanem oba bü mat ebinon: ‚Wedekind‘. Nu vilob penön hitidanes e jitidanes löfikes e lestimikes <Vpa> nunodi oba.

Steifülobsöd ad bepenön plakis obas tefü dins Vpa! Peneds obas okipedons jenotemi püka ebo ata, kel pedatuvon fa sö danolik: ‚Johann Martin Schleyer‘. Bepenobsöd jenotis valik, ad stimön mani at, kele danädobs fredis vemo mödikis sekü datuv gretik oma! Te sö: ‚Schleyer‘ balik ebinom tidan letälenik oba! Elabob ni vödabuki, ni gramati. Pianiko vöds anik püka nulik pebükons in gased almulik oma: „Siunahap“ (= Deut. ‚Sionsharfe‘). Epenob ettimo söle: ‚Schleyer‘ lafo me Volapük, lafo me pük Deutänik. Söl: ‚Schleyer‘ egespikom ai obe, ai jafölo vödis nulik ed ai ejäfom ad tidön sufädiko obi me spodakads ed i me penäd oka: „Siunahap“. Atos ebinon prim studa obik püka nulik e luveratiko i pro votikans valik, kels ettimo esevons gasedi at. Atos ebinon ün yel: 1879. Ün yel fovik gramat balid epubon. Buk at ägebidükon i vödabuki balid.

Kiogretik fred ebinon! Spodots pegudükumons ed espodob ko vomül: ‚Wirsching Angelika‘, ed obs bofik esteifobs ad dagetön flenis nulik pro din gudik Volapüka. Ün yel: 1881 epubon yelod balid gaseda: „Volapükabled“. Söl: datuvan Volapüka < ecälodom ün muls balid balidis tidanis püka nulik. Ereidobs ettimo nemis sököl: ‚Lenze, Bauer (Bánfi), Wirsching, Emmert, Peitz, Ölschig, Loos‘. Ün setul yela et: ‚Domicke, Jakobs, Wolter, Bräunig, Schultes‘ ed ün novul dokan: ‚Obhlidal‘ pecälodons.

Ün yel: 1882, efe ün gustul e setul sö: dokan: ‚Obhlidal‘ pecälodom as cif² balid Volapüka pro Lösterän; fovo pecälodons as cifs pro Vürtän sö: ‚Kniele Ruppert‘ e pro Nolüda=Deutän ob it. Stük at: Nolüda=Deutän < no ebinon so gretik, äsä seimna idabinon fedatat Nolüda=Deutäna³. Ebinob sevädik in Jlesvigän, Holstän, ‚Lübeck‘, ‚Hamburg‘, ‚Bremen‘, in Braunjvägän, Loldänburgän, Hanofän ed in ziläk nilü ‚Harz‘. Fikulosöv ad dilön stükis ebo etis. Nem et: Nolüda=Deutän < ebinon saido suemovik dü tim primik Volapüka, ibä ebinob ettimo jitidan balik in stük lölik.

Sosus söl: datuvan Volapüka < ecälodom obi asä jicifi pro Nolüda=Deutän, edutävob stüki oba ed evisitob in ‚Harburg‘, ‚Hamburg‘ e r. lädis ed i sölis, kels ettimo elebenedons gasesis Volapükik. Sis täv at oba num tidanas in stük oba emödikumon. Ons it olautons nunodis oksik, ye ob finükob nunodi oba ko vip: Söl: datuvan Volapüka lifomös! e Volapük löfik obas lifonös! e glofonös!

1888.

KÜPETS REDAKA.

¹ Nu el Harburg: dil zifa: ‚Hamburg‘.

² Änemoy ettimo as cif presidani Volapükakluba u Volapükaklubas valik läna, reigäna, ... Cifal pälecedon „cif cifas“ somik, kludo titul at egeton poyümoti: „al.

³ Ba el *Norddeutscher Bund*.

<Pads: 66, 67.>

SMILOBSÖS MA MODS TUMYELAS DIFIK!

Konotül ma Vp. evönädiköl.

Mikapälüb.

Konotül ma Vp. nutimik.

Misuem.

Fa ‚Rupert Kniele‘ (Deutän).

Cø del: ‚Also-li koefons tifi lä tedel Leman?’

Pekusadel: ‚Si.’ Cø del: ‚Li-äbinons domadünel us?’ Pekusadel: ‚Si.’

Cø del (dikom plotoge): ‚Äbinob domadünel lä Leman tedel.’ Pekusadel: ‚Li-ons i? Vo leno enolob atosi.’

Cødal: „Kluö! koefol-li tifi lä tedan: ‚Leman?’”

Kusadäb: „Si!”

Cødal: „Äbinol-li domadünan us?” **Kusadäb:** „Si!”

Cødal (dikom protokane): „Äbinob domadünan lä ‚Leman’: tedan.”

Kusadäb: „Ol i-li? Vö! leno äsevob atosi.”

KONOTÜL NUTIMIK.

Luman semik nügolom ini pötek e sagom: „Givolöd obe pilulis ta dalabiäl. Zuo ön mödot mögiküno mödik!”

<Pad: 67.>

TELLÖGANS* TALA.

Tiäd rigik: ‚Die Zweifüßler der Erde‘; kapit se ‚Der kosmische Weg der Menschheit im Wassermann-Zeitalter‘ („Veg levalik menefa ün timäd sivatana”) fa ‚K. O. Schmidt‘, 1971; ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

Pö senidam in valod tikodabranas*, notets anik fädiko päfanädons se „Nunod: 103 < fa dabinani=datuvülan* cifik: ‚Sigma 83’ in vestiga=stelanaf*: ‚Sir 9132’”:

„Nunod: 10 dö ‚Sol 3’, keli planetans* it nemons eli „tal”, e dö lifafom* dareigik: tellögans* loxini natemöls < paläfulükon somo:

Tikakosäds* dönuamik fümükons madagredäti* jünu pedatuvülöli: 7 < volfagredakeda* mäldegdilik.

Num bidas – dilo su glun ed in vat lifölas, dilo livamufovikas* – binon vemikum mö naät degik kas penunos in nunod: 19.

Säk no nog peklülön, viomafädo lifadul pülik onas taedon u gönon volfi otas.

Nebaiäd* klatik dabinon: lfi dabinakomip pö lifafoms donikum nog nomon, blebos neplänovik, kikodo uts löpik „menas” sonemik nog blibons pö gred at, e kikodo bekomipons odis balatiko e kobädiko igo jü krigam planetik, plas vifükumön volfi okas dub koboyumikam.

Too vif volfa onas binon vemik – pö steif lanöfik tanamü nefümöf* lanik e klien ad mekädam. Atos ba pakodon dub nulüd, bi mens nog kosididons okis medü deid e nüsüm lifafomas donikum, leigoäsä dunons dabinans balugikum.

Jinos, das no nog pasevons nämetiks laibinükam e cen kopafoma.

Lanibepenöm* jonädön mikosädi* ai vemiköli dub nenpüdiäl dibätik menas.

Fäkabepenam* jonon mödadilo redi. Grün as mal kliena ad balbin tikälik e baläl dabinon te pö jenets nemödik, sis brefüp ye suvikumo, kelos mögükon küipi bönik.

Nog binos nefümik, va riskäd oknosükama dub migeb kereda=nämeta* sekü nemad tikäla poviton dü loveikam atimik de kulivagred büo= keredafüsüdik* jü volfastad levalik*.

Bümals gudik dabinons, bi kulivi=maföm* jonon – näi niväts vemo püliks – mafotis mu vemikis kodü letälenans balatik.

Nesev lifastabas binon stunüköl: Leigogü fägs votik nämets täläktik e lanöfiks nog edaglofons nemödo. Vobeds mufükamanämetik* tika e vila diseiniseviks* pejäfidükons fa dabinans balatik* te nemödiks.

Tikamod levalik pö ons binon sevädik te püliko. Bai atos tikamagots, kelis mens senöfik labons dö vestiga=stelanafs obsik – kelis nemons elis ‚UFOs‘ (= flitadins no pedientifüköls) – binons nesaidiks.

Klud: Atimo nog defons balbin e mad planetiks bai gredät: 8, pro kel ye bümals gudik dabinons.

Jünu te balatans nemödik erivons madi levalik gredäta: 10 e plu ka 10.

Küpoy diseinäts stümabik äsä fägi ad löfön, ad viktimön oki pro zeils lanöfik, e laidäli steifa ad jenöfikön e plu nendöfikön, kelis i gereafs no säkuradükons.

Stips pro lasumov fütürik ini kobäd galaxidik pebalölikas lananas levalik dabinons.

Prüdö! Nunod pafinükon, bi parat jonon kelilami* mena bosilo fägika tefü tikodi=loveükam*.“

Vöds anik in vödem at pegeböls:

büo=keredafüsüdik – prä-atomar,
pre-atomic;

dabinan balatik – Einzelwesen, individual;

dabinani=datuvülan – Wesensermittler,
investigator of beings;

diseinisevik – zielbewußt, targeted;

fäkabepenam – Emotiogramm, emotiogram;

kelilam – das Mithören, eavesdropping;

keredanämet – Kernenergie, nuclear energy;

kulivi=maföm – Kulturmesser, culture meter;

lanibepenöm – Psychograph, psychograph;

lifafom – Lebensform, life form;

liva=mufovik – frei beweglich, free-moving;

mada=gredät – Reifestufe, maturity level;

mikosäd – Gespanntheit, tense relationship;

mufükamanämetik – kinetisch, kinetic;

nebaiäd – Widerspruch, contradiction;

nefümöf – Instabilität, instability;

planetan(s) – Planetarier, planetarian(s);

tellögan(s) – Zweifüßler, biped(s);

tika=kosäd – Geisteskontakt, mental contact.;

tikodi=loveükam – Gedankenübertragung,
telepathy;

valod tikoda=branas – Gedankenwellenmeer, sea
of thought waves;

vestiga=stelanaf – Forschungsraumschiff, research
spaceship;

volfastad – Evolutionsstand, state of evolution;

volfa=gredaked – Evolutionskala, evolutionary
scale.

<Pads: 68, 69.>

DOG ELAS ‚BASKERVILLES‘.

Kapit velid. Els ‚Stapletons‘ di ‚Merripit House‘ (7).

„Si! äyagob bali elas ‚Cyclopides‘. Binons vemo selediks e ti neai komädons ün latafluküp. Pid kion! das enegetob fanölo oni!“ Äspikom nenglifiko, ab logs smalik klilik omik nenediko älogedons vifiliko nu lü vomül, täno lü ob.

„Äsä logob, esevädükols olis ode“.

„Si! Äspikob siöre: ‚Henry‘, das boso elatikom ad logedön jöni legik maräda.“

„Liö! kim cedü ol binom-li atan?“

„Niludob, das atan mutom binön siör: ‚Henry Baskerville‘.“

„Nö! nö!“ äsagob. „Binob te komunan pülik, ab flen etana. Panemob dokan: ‚Watson‘.“

Logodared lusedina äsüikon pö logod notodik ofik. „Täno äbepikobs dinis nebaiädik,“ äsagof.

„Sio-li? no älabols timi saidik ad spikotön,” blod ofik äküpetom labü logs leigoso dasäköls.

„Äspikotob, äsif dokan: ‚Watson’ < äbinomöv belödan isik, plas äbinomöv te lotan,” äsagof. „No kanos veütön vemo pro om, va binos gölik u latik pro rogids. Ab ulükömol ad dalogön eli ‚Merripit House’, vo-li?”

Spat nelunik idugon obis lü on: dom marädik glumidik, seimna farm bridana seimik ün dels vönädik beniköl, ab nu pinätüköl e pivedüköl lödöp nulädik. Flukepagad äzüon oni, ab bims, äsä kösömo binos pö maräd, äbinons emaratiköl e pedämüköl fa klimat isik, e top lölik ävobedon, äs ut tämöfik e glumälik. Hidünan bäldik dasägik bisarik labü gun vorik ä ruilakölik, hikel imaifükom obes yani, äjinom lönedön lü dom. Ye nino ädabinons cems gretik kil so feiniko pimöböls, das äjinons jonülön güti domaläda. Ilülogölo da fenäts doma etanas mari nenfinik fa granoïn pitegöli e daduliko lü horit fagio zugöli, te äkanob stunön, kis üfo ikoedon-la lödön mani danolik at kobü vom jönik at pö top somik.

„Topil bisarik ad topät, vo-li?” äsagom äsif geölo tiki obik. „Ye eplöpobs ad vedükön obis go läbikis, vo-li? o ‚Beryl’!”

„Vemo läbikis,” ägesagof, ab tonod süada ädefon pö vöds ofik.

„Älabob juli,” ‚Stapleton’ äsagom. „Ätopon pö nolüd läna. Jäf et pro man labü natäl obik äbinon rotik e näütik, ab privileg ad lifön zänodü yunaneff, födön dafomi täläktas etanas, e spiretön etanis me kalad e dials löniks vemo pädigidon fa ob. Too fätots ätadunons obis. Peideim vemik inüdranon ini jul, e kilans hipulas ideadoms. No plu ädönulifikon pos mijenot, e pluamanum katäda obik nesavoviko pifegebon. Ab ye, üf no demoy peri kompenaneffa keinik hipulas, fredoböv dö mifät lönik, bi, dub klien vemik obik ad planav e nimav, etuvob is mögis nenmiedik tefü bujäfüd oba, e sör obik divodof kol Nat, leigoäs ob. Atos valik, o dokan ‚Watson’! ireifon oli dub ol it, efe logodanotod olik, du älülogetol mari da fenät obsik.”

„Tik fe esüikon pö tikäl obik, das atos binon-la boso näütik, ba läs pro ol, kas pro sör olik.”

„Nö! nö! neai näütob obi,” spidöfo äsagof.

„Labobs bukis, labobs vestigadunikamis obsik, i labobs nilädanis nitedik. Dokan: ‚Mortimer’ < binom man nolikün pö jäfüd okik. Siör: ‚Charles’ < neläbik id äbinom kosädan legudik. Äsevobs omi vemo gudiko e lügobs demü deadam omik vemikumo, kas kanob notodön atosi. Cedü ol, va tuvemo ovüjäfükoböv-li obi, üf uvisitoböv siöri: ‚Henry’ < aposzedelo ad kosükön obi ko om?”

[Fövot.](#)

<Pads: 70, 71.>

GRAMATABRUL.

Vöds kiomödik!

Vöds kiomödik dabinons in Volapük! Suvo kanoy defomön mödikis de stamäd bal, ab pö jenets somik ai mutoy distidön kuratiko onis, küpön patöfis fomirik e süntagikis. Atos i tefon vödis ko stamäd löpo pegeböl, sevabo elis *möd*, *mödik*, *mödo*, *mödiko*. Subsat: *möd* < sinifon numi gretik e kösömo pagebon kobü subsat votik in genitif, kel malon dinis bundanöl, a.s.: „möd at volapükas binon neletian ad jenöfükön diali, keli labobs tiko...”; „mens ävedons glötiks, bi ädalabof mödi soik” (klotas); „äremob mödi vinas Litaliyänik”.

El *mödik* binon ladyek e sinifon, das dins fa subsat tefik pamalöls dabinons ön bundan, a.s.: „labof cilis mödik”; „yegeds mödik dö Volapük epubons in gasesds”.

El *mödiko* binon ladvärb, kel sümon ma siäm ad els *vemo*, *vemöfiko*, *suvo*, a.s.: „vobön mödiko”, „tävön mödiko”, „löfön mödiko”. Semikna i pägebon in vödems dasamik pla ladvärb sümik: *mödo*. Ye el *mödo* labon sinifi nedabinotikum e pagebon ad vemükön difüli dista bevü dins pö gebäd pluamafoma u ladvärbas: *nog*, *plu*, a.s.: „etuvom luglofotis nog mödo gretikumis”; „vilons zepön nog pükatribütis mödo plu tumis”; „mödo latikumo”; „el ‚Dsemsyid’ äbinom mödo jäfedikum ä gudikum ka el ‚Hom’ ”; „Atans (foginänans) äkömons mö trups gretik, mödo plu ad

logön mani famik, ka ad duspatön niverabukemöpi leigo famiki”; „vapasfer marda binon ye mödo mänsidikum ka ut tala”.

<Pad: 72.>

MAGODIL NULIK SOTA: ‚MEME’.

<Pad: 72.>

Nüm: 9. 2024 setul. Pads: 73 jü 80.

O Volapükaflens valöpo!

Atna kanols reidön penedi vönädik nitedik fa ‚Rupert Kniele‘: Volapükan mu zilik e calafovan balid cifala (logolsös gasedi obas, efe nümi: VI su pads: 43–45 yela: 2019!). Epenom, das äfünom-la Volapükaklubi balid. Sötob nunön, das ma nün votik klub balid epubon nilü ‚Wien‘ danädü ‚Moritz Obhlidal‘. Alo ün 1882 Volapükaklubs folid äprimükons jäfi okas: cifamü ‚Kniele‘, cifamü ‚Obhlidal‘ (tö ‚Meidling‘ in Lösterän=Macarän), cifamü ‚Julius Fieweger‘ (tö ‚Breslau‘ ü ‚Wrocław‘: ettimo zif Deutänik), cifamü kädadan: ‚Jakob Hyberg‘ (tö ‚Ankarsrum‘ in Svedän). Binos nitedik, das klubs somik äpubons sekü primät lönik Volapükanas lanälik, no ma büd fa ‚Schleyer‘. Latikumo datuval ästeifom ad balön klubis valik fomü fed fa ok it pöguvöl, ab se atos nos idavedon. Klubs ömik (samo lesed bevünetik Volapüka) igo no pädasevons fa cifal.

Tikamagot ad klubön äbinon so gudik, das pidütulon fa slofans sperantamufa. Zuo Volapükaklub di ‚Nürnberg‘ ävedon sperantaklub calöfik balid. Klubans ona bo äfövon vönaoloveikodis semik Volapükaklubas.

Klubs somik nu no binons so veütiks, ab edavedükons volapükamufi nedeädöfik finü tumyel degzülid. Ba ols i vilols-li fünön klubi somik? Gased obsik onunon dö atos.

Gudikünosi valik vipöl oles redakan:

‚Morozov Daniil‘ <dispenäd>.

<Pad: 73.>

LIFANUNODS TIDANAS VOLAPÜKA.

Hiel Rupert Kniele.

Vunisanan e hikujöran in ‚Allmendingen‘ lä ‚Ehingen‘ len ‚Donau‘ (Vürtän), Volapüki-hitidan degzülid, tidal e profäsoran balid Vpa.

Lomän oba binon ‚Betzenweiler‘: länädavilag, ledutöl lü stük: ‚Riedlingen‘. Pemotob ün yel: 1844, tü mäzul 18. Evisitölo sis lifayel lulid oba pöpajuli lomäna obik äkömob ün tobul yela: 1855 ini jul latinik in ‚Buchau‘, ed ün yel: 1858 ini donagümnad in ‚Biberach‘, kö äfiduinob studi in klad mälid cifamü sö: dokan: ‚Müller‘: räktoran, kel nu lifom ön stad pepänسیونöl in ‚Calw‘ as liman zilik e palestimöl kluba Vürtänik, leigüpiko profäsoran Vpa. Emalädikölo vemo ün febul yela: 1860, emutob motävön lomio, ed äseatob ön stad malädik in dom palas obik jü fin mayula yela ebo ata. Dinäd at, e bi ya evedob tu bäldik (ya büikimo emutob dabegön däli pro länädaxam), e pato def

monamedas saidik, eneletons obe ad fövön studis lunüpikumo, sekü kod kelik esludob ad studön vunisanavi (1861). Efiduinölo tidüpi pelonöl mö yels nemu kils (dü tim kelik ye äbleibob studön ito pükis latinik, Grikänik...) äkömob as yufan vunisanana (soäsä lon Vürtänik ebüdulon ettimo) ini ‚Biberach‘ (1863—65). Sis prilul yela: 1865 estudob in niver di ‚Tübingen‘ cifamü söls nämätik: ‚Bruns, Luschka, Vierordt, Köhler, Breit‘... Ün gustul yela: 1866 pexamob as vunisanan e hikujöran ko sek gudik. De yel: 1866 äplagob bai cal obik in ‚Schemmerberg‘ lä ‚Biberach‘ (ko rop brefüpik, du estebob in ‚Aitrach‘) jü yel: 1885, kü äfealotädob lü ‚Allmendingen‘, kö laidulo binob attimo.

Eküpälikob tefü pösodöf söla: pädan: ‚Schleyer‘ ün yel: 1880, efe dub söl: ‚Stehrer‘: pädan ä julidalogal in ‚Warthausen‘. Kod ad seivön söli: ‚Schleyer‘ äbinon el ‚Sionsharfe‘ (= Siunahap): mulagased pro poed katulik, fa söl: ‚Schleyer‘ pepüböl, keli ilebonedob as flen poeda. Ai elöfölo lekani at, ed id eskilükölo obi semikna tefü poed me plakots plitöfik, esedob poedotis anik söle: ‚Schleyer‘, e somo espodob ya ün yel: 1880 ko om, dü tim kelik söl at id ipotom obe, bevü votikos, setrati brefik se gramat Volapüka okik. Pötü spod somik söl: ‚Schleyer‘ äpenom obe tü d. 5^{id} yulula yela: 1880: „Va vilor-li i lärnön Volapüki?“ Ab ettimo no nog ekanob nitedälikön dö atos, bi din at äbinon tu nulik e bisarik, ed äjinon pö ob binön tu nenvölädik. Ven söl: ‚Schleyer‘ äpotom obe ün 1881 yanul nümi balid Vpableda (Vpagaseda) okik, ga evedob boso küpälikum dö Vp., e ven igo bal poedotas obik äpubon as pipremöl in nüm de yunul yela et ela „Siunahap“, ävilob fino nilikön lü Vp., dido ledino kodü danöf kol datuvan, ab calavobods mödik oba e maläd fefik e riskädik jimatana obik nog äneletons obi ad studön Vpi, pro kel dido nited veratik ai nog ädefon pö ob.

Te ün florüp yela: 1882 (reto ya sis fluküp yela: 1881 äküpedob ai nitedälikumo benosekis Vpa), ireidölo krüti gönöfik dö gramat Volapüka in gased: ‚Schwäbischer Merkur‘, esludob fefiko ad studön Volapüki. Epenob söle: ‚Schleyer‘ demü gramatibepenot. ‚Schleyer‘ äpenom obe, das gramatabuk dabükota balid pidaselon, kludo äpotom gramati smalik leigodik obe sa nuni, das dabükot telid gramatabuka öpubon ünü vigs 6—8. Me gramatil at, e yufü Volapükagaseds anik, kelis söl: ‚Schleyer‘ ipotom obe ya mu suno, estudob Vpi, e somo *edalärnob Volapüki nen glamata- e vödabuk lölöfiko*, ireidölo gasedis dü blesiratävs obik, sodas, igetölo gramati dabükota telid, no ekanob tuvön bosu in on, kelosi no ya inolob-la. Tü prilul 30, epenob blufapenädi lätik, ad dagetön diplomi as tidan, ed in gased: „Vpabled“ mayula ela 1882, nüm: 17, pekomandob as Volapükitudan (19). Tü mayul 11 yela at estidob yufü flens 14 Vpaklubi Vürtänik balid in vilagil: ‚Alberweiler‘, tö fagot hola bal de ‚Schemmerberg‘. In ‚Alberweiler‘ älabobs ya sis tim lunüpikum sogi flenas saido mödikas, ai äkobikölas alvigo ün dödel. Lä vilagil: ‚Alberweiler‘ topon lulak jönik, zänodü lulak at pibumon fa söls: ‚Merk‘: pänan (liedo suno edeadöl) e ‚Ils‘: tidan < domil (‚Pavillon‘) keinik, in kel sog obas äseadon ed ämuadon oki frediküno, if stom ädälon osi. Cogiko änemobs lulaki at eli „Leülalak“ (Deut.: ‚Oelsee‘), e domili eli ‚Nymphenburg‘¹, e sog obas ai pänemon pos brefüp „sog leülalakik“. Zänodü „leülalak“ nu, in domil obsik, pebumöl su stütastafäds, Volapükaklub obas pefomon, e so „leülalak“ kanon go gideto panemön „klädöm“ (top daglofa) Vpa, bi Vp. us fe no edavedon („pemoton“), ab pebenioyufon („penulüdon“ äs cil).

Fe ün tim ebo ot i klubs votik pifomons ud äbinons ön stad fomikama, kels ye äblebons primo läs sevädiks (Lösteränik, Jlesänik...), ab klub „leülalaka“ ätirädon suno dub bit liföfik oka e nüdran sui blebs gasedas ed ini tops notidik küpäli mödikanas noe in Vürtän, abi in läns votik nilädik (Badän, Bayän, ...), ed egetob ya ettimo penedis lemödik de zifs e tops niliks e fagiks, dilo mu fagiks, ed ämutob potön gramatibepenotis valöpio. Somo dalob lesagön, das *ob e klub obas ebinons stäänük(i)ans balid Vpa*. Dido atos no ejenon nen komips vemik: äsmiloy ed äkofoy dö obs, igo lenofs äbundanons, ab obs elaidunobs nenplafo, e klub ai estäänikon pianiko, e — ekö! — ünü yels anik äsuämon limanis plu foltumis. Kod mu patik stäänikama fovik at e paka gretik tikamagota Vpa, id in läns votik, äbinon kom suvik söla: datuvan < in Vürtän e spikäds omik.

---

¹ Ledom sa legad in ‚München‘ nutimik. Pebumon pro reigans Bayäna.

Enoganükob *lasami notidik balid* Vpa in ‚Schemmerberg‘ tü setul 12 yela: 1882, kö ‚Schleyer‘ espikädöm balidnaedo dö Vp. komü lilans 70. (Pö lasam at esludoy dö dabük sunikün vödabuka.) Pos tim at datuvan espikädöm semikna in zifs difik („Ulm, Konstanz, Biberach, Geislingen, Ravensburg, Kempten, Überlingen“) ed ai ebinob kompenan e kekomipan omik. Posä söl: datuvan < no plu ikanom tävön demü malädül, ob soeliko etävob spikädölo e komipölo („Ulm, Heilbronn, Stuttgart“, ...) pro tikamagot legretik valemäpüka: Volapük. Somo äkömon yel 1884, keli äcedob asä timi pötik ad numön limanis ä flenis Vpamufa e blufön nämädi e stadi fütürik soga Vpa pö lasam valemik balid Vpaflenas valik, e so lasam at ejenon jenöfo de gustul 25 jü 27 in ‚Friedrichshafen‘ len Lak di ‚Konstanz‘, kö stab dulöfik balid pegevon Volapüke (logoyöd: „Volapükakaled“, 1886, pad: 48!).

Sis tim at äkanob plu vobön in e gönü klub obik, kel ainog bleibon binön bal gretikünas, do läns votik leigo eprogedons e laidulo progedons gloriko tefü föd e pak Volapüka. Ya primü yunul ela 1882, kü no nog elabob vödabuki, elautob, sekü levüd söla: ‚Schleyer‘, pöpahümi Vürtänik; ün yel: 1884 epübob bukili obik: „Cogikos volapükik“, kel nu epubon ma dabükot telid; ün yel: 1885 epübob buki: „Tedaspod deuto-volapükik“ ed ün yel: 1886 elautob eli „Volapükakaled“ obik, kel ninädon lifanunodi veitöfik datuvana. Egevob tidi Volapüka in ‚Regensburg‘ e ‚Biberach‘ (1885). Dinäd ut, das no lifob in zif seimik, kodon, das no kanob fovo tidön Volapüki, ab labob as kevoban legudik pösodi: söl: ‚Heintzeler‘: löpapezäpan in ‚Stuttgart‘: profäsoran Vpa, kel ai noganükom tidodis Volapükik. Espikob spikädis lemödik dilo kobü söl: ‚Schleyer‘, dilo soeliko pö lasams, pato lasams yelik kluba obsik in zifs difik. Id eyufob söli: datuval < pö fomam vödas nulik e pö vobods votik. Egetob de söl: datuval < diplomi balid as *löpatidel (= tidal) ün yel: 1886 tü tobul 28, leigoäs diplom balid as *plofed (= profäsoran) Vpa ün yel: 1887, tü febul 15. Fovo pecälodob fa Vpaklub di ‚Nürnberg‘ as stimaliman ün yel: 1888, tü mätzul 1, i binob liman spodöl kluba di ‚München‘. Finükob ko vip, das God ogivonös sauni laidulik e lifayelis nog lemödikis obe, dat okanob vobön nog lunüpo ed ai stütön datuvani ma töbids mögik oba.

1888.

<Pads: 74–77.>

DEL REINA.

Fa ‚Frank Roger‘, tiäd rigik: ‚A Rainy Day‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

„Adel binon mu patik“, jiel Helen äsagof ciles zü of. „E kikodo binos-li so? Kis ojenon-li adelo?“

„Rein“, cils ägespikons balvögiko.

„E kiüpo ereinos-li lätiko?“ jiel Helen äsäkof. „Tim liomödik epaseton-li siso?“ Äjonof äl jiel Kathy: balan julanas visedikün oka.

„Äbinos bü tim vemo lunüpi“, jipul ägespikof.

„Äsä ya ekonob oles dü tidam,“ jiel Helen äsagof, dönu lü cils valik spikölo, „nu binos balidnaed ün lifüp olsik – e ba naed balik –, das oreinos. Kludo no vipobs ad yilädön jenoti veütik at, vo-li?“

„Kitimo ogolobs-li üfo löpio sui sürfat?“ balan hipulas äsäkom nesufädiko.

„Suniküno“, jiel Helen ägespikof. „Ab odunobs atosi leodiko. No binobs balikans löpio ogolöls. Mödikans vilons komön pö jenot patik at. E mutobs blümükön obis. Kisi nog mutobs-li dunön?“ Dönu äjonof äl jiel Kathy.

„Mutobs lenükön jelaklotis“, jipul ägespikof. „Hitos tu vemo us löpo.“

„So binos“, jiel Helen äsiof. „Demü vamat mö grads plu luldegs ud igo mäldegs di ‚Celsius‘ nosi dalobs riskön. Mutobs lenlabön klotis patik, ab too no okanobs stebön löpo lunüpo.“

„No oyilädobs-li dili reina?“, balan cilas äsäkon.

„No kudolös!“, ägespikof. „Nosiyilädobs. Lespat at penoganükon mu gudiko, äsä oküpol. Nu, o cils!, binos tim ad klotön okis. Yufans kloti^z kipedöpa oyufons olis.“

Pos düp lafik cils valik ilenükons jelaklotemis patik sa koldülükama^z paratis, kels öfägükons onis ad natemön kösömiko. Ön mod at ökanons stebön su sürfat mö minuts zao teldegs. Ösaidos mödo diseinü lespat julik at. Nevifiko ägolons löpio äl sürfat da brul tönulas, sopas e tridemas.

Posä fino irivons sürfati, ästunolülogons zi. Äbinos naed balid in lif cilas, das ilüvons lifaziläki distalik: top lödovik balik, kel nog reton pro menef su tal. Planet at nu äbinon soalföp vagik, kö lif änemögon. Sig sis degyels mödik ädulöl e vamots neföro plu mö grads luldeg di ‚Celsius‘ läsiköls, äkoedons dadeadön lifafomis valik plä uts, kels iplöpons ad lönedikön ad lif dibiko dis sürfat, äsä dötumanum smalik menefa.

„Logolsöd gluni äsigiköl!“, jiel Helen äsagof ciles medü spikasit in klotems oksik. „Planet obsik lölika äfefilon.“

„Atos binon dredälabik“, jiel Kathy äsagof. „No plidob osi.“

„Nu logolsöd löpio!“, jiel Helen äsagof. „E sagolsöd obe, kisi logols!“

Cils älogons löpio, e balan hipulas äsagom: „Ekö!, lefog.“

„Kuratikumo: reinalefog“, äsiof, „äsä stomadünodem obsik ebüsaigon osi. O cils! küpälolsöd gudiko. Suno rein oprimon.“

Cils älogetons stuniko, ven pos minuts anik tofils äprimons ad dofalön ed äfomons pladis luimöfik su tail. Älaireinos, e fivs smalik ädavedons zü futs cilas. Pos minuts nemödik lefog äbeimufon, e rein äfinikon. Luim su glun äfevapikon vifiko in hit vemik. Rein äpaseton; tail dönu äbinon so sägik äsä büikumö.

Cils älanälons, valans äspikons leigüpo, sodas jiel Helen äkanof no suemön onis.

„Binos tim ad gegolön donio, o cils!“, äsagof. „No dalobs stebön is tu lunüpo. Klotems obsik kanobs jelön obis dü tim te brefüpo.“

Ägedugof cilis ini sop, kel äbinon dugian lü sit tridemas e tönulas, e pos minuts deglul äbinons dönu in lifaziläk pekoldülüköl. Yufans klotikipedöpa äyufons cilis ad sälenükön jelaklotemis.

„No binos-li belifot mu sublimik?“ jiel Helen äsäkof julanefe oka.

Cils änotodons lanäli oksik dö jenot balnaik at.

Jiel Kathy äsagof: „Lefatül obik ömna spikom dö rein. Äsagom, das ibinos patik ad senön reini su skin oya, klotis oya lölika iluimiköls, u heremi leluimik oya. Kiopidö! das ämutobs lenlabön jelaklotemis et. Ag! das ga ekanobsöv-la senön reini!“

„Lölika gidetol, o ‚Kathy‘!“, jiel Helen äsagof. „Ab ün yunüp lefatüla olik val ävoton. No ämutoy lenlabön jelaklotis patik. Ettimo no so ähitos äsä nu. Lif nog ädabinon plödo su sürfat: plans e nims, äsä elärnol in jenavitid.“

„Ed ätidoy obes, das igo mens älifons su sürfat plödo“, balan hipulas äsagom. „Töbo kanob kredön atosi. No älifobs-li distaliko ai? Atos no binosöv-li tikavik?“ Anans cilas äjinons klienön ad baicedön, votans tikodi at älecedons smilöfiki.

„Ogolobs-li löpio dönu, ven oreinos nogna?“ jiel Kathy äsäkof.

„No spetob, das oreinos-la dönu ünü fütür nilik“, jiel Helen ägespikof ad säspetikam cilas. „Jenöfo esüpädos obi, das adelo ereinos so vemo.“

<Pads: 78–79.>

DOG ELAS ‚BASKERVILLES‘ (fövat).

„Süadob, das odafredom.“

„Täno umäniotolös lü om, das desinob ad dunön atosi. Okanobs-la me yuf pülik obas dunön bosì ad fasilükumön dinastadis pro om, jüs ukösömikom ko züäd nulik okik. Ba ulöpiogolol-li? o dokan: ‚Watson‘! ad dalogön konleti obik elas ‚Lepidoptera‘? Cedob oni fulanumiküni pö Linglän sulüdavesüdik. Sosus ulovelogol onis, koled ti pofimökon.“

Ab ästeifob ad geikön lü blig obik. Glumid maräda, deadam jevodila mifätik, ton bisarik teföl konädi miklänöfik dö els ‚Baskervilles‘: dins valik at iglumükons tikis obik. Lâyümü magäds pidagetöl et pluuneplu nefümiks, nuned balsiämik e kleilik fa lädül: ‚Stapleton‘ äkomädon, ko fef so vemöfik pinotodöl, das no äkanob dotön dö utos, das vöds ofik pikodidons kode semik veütik ä dibätike. Ätadunob töbodis valik ad koedön blibön obi in dom pro koled, e sunädo ädetävob ad täv geik obik, begolölo luvegili yebagik ut, me kel ikömbos.

Ye jiniko beꝑgol seimik brefik ämuton-la dabinön pro utans, kels äsevons oni, bi büä üreafob sui veg, päsupädob ad loegön seadön lädüli: ‚Stapleton‘ < su ston flanü veg. Logod ofik jöniko iredikon dub töbidam ofik pö isiovegam, ed äkipof bradi len koapaflan okik.

„Ebevifagolob vegi lölik ad büogleipön oli, o dokan: ‚Watson‘!“ äsagof. „Igo no älabob timi ad lenükön häti obik. Mutob no stebön, ibä voto blod obik uküpom nekomi obik. Ävilob sagön ole, das pidob pöki fopik, keli idunob cedölo oli siöri: ‚Henry‘. Plidö! glömolös vödis, kels pesagons fa ob e leno tefons oli.“

[Fövot.](#)

<Pad: 80.>

Nüm: 10. 2024 tobul. Pads: 81 jü 88.

O Volapükaf lens valöpo!

Volapük binon pük foginik pro alan, zuo no sevädön pö mödikünans, kludo kanon pagebön in literatavobots as „pük nesuemovik“. Somikos vedükon pösodi magälöfik nitedikumi pro reidans e kanon födön pöpedi penäda. Bo sekü atos jilautan: ‚Ol'ga Tjurina‘ < gebof Volapüki in kapit degfolid lekonedä Rusänapükik no pefinüköla okika tiädü „Ön baiäd ko yel“ (rigiko: ‚Pod stat' godu‘), sevabo in gespiks, spik ninälik e nüpenäds jipula ömik. Jilautan edefomof nulavödis anik (Volapükans valik sevons, das vödabuks dabini binons bigiks, ab us vöds zesüdik mödik no komädons, klu alan pamüton ad bitön äs datuval), bali kelas lecedob pato gudiki, sevabo eli **reafan**. Subsat at tefon literatabidi pöpedik magälöfa, ma flags kela seiman süpo reafon ini vol votik, timäd votik, planet votik, vol videodapledöma, e ret, e muton lovelifädön ventüris riskodik pö dinäds pro ok nekösömiks. Ob ereidob lautotis nemödik dö reafans, sevabo eli „El yankee di ‚Connecticut‘ pö kur hirega: ‚Arthur‘ ” (fa ‚Mark Twain‘), eli „Kronigs eläna Narnia“ (fa ‚Clive Lewis‘) ed eli „Konot nenfinik“ (fa ‚Michael Ende‘), ab nutimo reafans bundanons in konots e nimatots. Va ek openon-li lekonedä dö ereafölan ini vol, kö Volapük valöpo sevädön, bi no älabon mätedianis?

Oles ed olsikanes gudikünosi valik vipöl redakan:

‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 81.>

LIFANUNODS TIDANAS VOLAPÜKA.

Dokan: ‚Obhlidal Moriz‘.

Sanan plagik, rejimena-sanan lampörük e regik länädamilita, tidan Vpa (13), tidal (13), profäsoran (7), kadämal, cif (presidan klubas valik) pro Lösterän, dalogal Vpakluba Lösteränik balid di ‚Meidling‘, presidan Vpakluba nolavik di ‚Wien‘, xaman pro Lösterän, redakan cifik Vpagaseda, stimaliman lekluba Volapükik Fransänik in ‚Paris‘ e stimaliman Vpakluba di ‚Nürnberg‘.

Ün yel: 1849, tü tobul 23, düp balid pos zeneit ereafob lesüpo pos neplitastad vemo lunüpik ini ‚Meidling‘ lä ‚Wien‘, in topäd ömik, kel ebinon löliko nesevädik pö ob. Esenob koldi, zuo elilob vögis difik, kels evokädons: „Ekö! hipul! Binos hipul!“ Ab dinäds at no eplitons obi, e kludo eprimob ad luvokädön ma näms fibik oba. Eniludoy luveratiko, das ofinükob luvokädi oba, ed ejedoy obi ini vat vamik, ab miplit oba dö vol nulik at ebinon so vemik, das eluvokädob nen fin. Egivoy täno drinodi seimik obe, keli edrinob vilöfiko, bi palat oba ebinon ya löliko neluimöfik demü luvokädam nenropik. Pos atos eslipob e ven emaifükob logis oba eküpob liti mödik in cem, keli büikumo

elogob nog neföro. Lit at epliton vemo obi e seko esludob ad blibön is; ab lepato sekü utos, dasalnaedo, kü efaemikob ed esoafikob, egetob sunädo miligi saidik e gudiki. Lif oba ebinälon ettimo te in „drinön“ e „drimön“. Somo eglofob pianiko, elärnob ad golön e luspikülön (ya edatuvob ettimo siti lönik valemäpüka oba, ab nonikan esuemon obi) ed as hipul labü lifayels määl erivob primi lifatima nolavik oba.

Enüglob ini hipulajul in ‚Meidling‘ ed egetob, fiduinölo tidüpi folyelik at, julamisäbligazöti vemo gudiki. Konsälam gretik ejenon bevü famülalimans oba. Fino, fat esäkom obe: „Kisi vilol-li nu lärnön?“ Egespikob täno fate oba: „Vilob vedön bijop!“ Pals oba evedons vemo fefiks ed espikotons mödiko kobo, e fino fat oba edugom obi ini seminar di ‚Wien‘, kö emutob blöfön fägi oba. Eblöfob jenöfo oni tefü nols oba — too sanan usik, kel evestigom nämedi koapa obik ecedom uti tu fibiki e somo egeglob ön stad lügik lü lom. Pos atos eprimob ad visitön gümnadi kadämik in ‚Wien‘, emutob lärnön tidajäfüdis mödik, vemo zesüdikis pro lif fovik oba, ab emutob lärnön i tidajäfüdis mödik, pö kels i nu no kanob küpön fruti alseimik. Nenprüd oba tefü väl palas oba pevinditon pö atos, bi atans vemo edefädons, do ebinons pö retikos gudiküns, löfiküns e kälöfiküns, ab — ebinons pöfikis. Emutob ya sis lifayel degfolid oba tidön votikanes jäfüdis difik julik e somo ejenos suvo, das ob it no elabob timi saidik ad lärnön gudikumo tidajäfüdis oba.

Too älüvob gümnadi ko sek gudik e fat oba äniludom nu, das övedob... bijop-li? — Nö! ab — pu steifädan kultanama. — Nu ob evedob fefik ed egespikob: „O fat löfik! No vilob vedön **sanälel* (= pädan), ab te **sanel* (= sanan)! Ob it odagetob monamedis ad atos dubä tidön studanes yunikum, dat okanob studön sanavi.“ Fat oba e lepato mot oba ebinons koteniks dö atos. Estudob ed etöbidob dü yels määl ed evedob dokan sanava valemik ä löpasanan lampörök, regik ün yel: 1875. Latikumo mö yels anik evedob rejimena~~s~~sanan, cali kelik i nu labob. Vüo evedob sanan plagik in lomän obik: ‚Meidling‘, kö nog blibob, ed ekosädob mödiko ko flens difik, ko kelans ekosükob obi du elärnob dü studüp oba.

Flen bal: dokan gitava: ‚E. J.‘ (neflen vemo gretik Vpa, kelan esteifom ad dämükön töbidis Volapükik oba), ekömom seimna lü ob ün yel: 1880 ed egivom buki obe, ko läspikam, das vilom lilön cödöti oba dö ninäd buka at. Esumob bukili ed eseitob oni su penamaramar oba. Eprimob ad reidön oni ün del nilikün, ab no ekanob suemön lotografi Deutänik bukila at. Ön lezun ejedob buki ini bog, e suno eglömöb oni. Pos vigs anik etuvob dönuamo buki at in bukabog e nu ga edesinob ad reidön oni. To lotograf jeikik edasevob, das tikamagot valemäpüka seimik kanon pajenöfükön gudiküno medü disin at. Buk at ebinon gramat balid Volapüka fa ‚J. M. Schleyer‘. Estudob gramati, e latikumo mö dels anik esteifülob ad penön potakadi balid lü datuval it. Ekö! Söl: datuval < esuemon ninädi potakada oba ed egepenom sunädo obe. Eroidob yufü vödabuk potakadi se ‚Litzelstetten‘ (kö ettimo söl: datuval < elödom) e somo espodob ko söl ledinitik: ‚Schleyer‘. Egetob suno dinitis Volapükik oba, efe egetob diplomi as tidan Vpa ün yel: 1881, novul. Ün yel: 1882, gustul, pecälodob as cif balid (presidan klubas) pro Lösterän. Cif-li? Si! — Ab kinis isötob-li cifön? No elabob igo tidäbis! Pos töbids e spikäds mödiks etuvob fino ün yel: 1883 < flenis anik tikamagota volapükik ed estidob Volapükaklubi Lösteränik balid in ‚Meidling‘, tü mäzul 5 yela at. Ün yel: 1884 < ekomob pö lasam valemik balid Volapükanas in ‚Friedrichshafen‘, dü tim kelik elogob balidnaedo söli: datuval Vpa e züpanis zilikün tima et. Ün yel at epübob i dabükoti balid ela ‚Unterrichtsbrieft zur Erlernung der Weltsprache Volapük‘: tidapeneds, kels jünu pedabükons ya folna. Ün yels: 1885 e 1886 espikädob dö Volapük ed etidob oni me tidodems mödik, efe eduinob jünu tidodemis 21. Klub evedon pianiko gretikum, tapladü kelos spod oba evedon gianagretik! Ün yel: 1886, novul, pecälodob as tidal Vpa. Finü yel at esludob ko söls et, kels nu nog binoms in **redakef* (söl plitiälik ömik epenom obe seimna, das labob „kefi“ in kap oba, bi penob eli **redakef!*¹) ad fünön mulagasedi nebolitik: „Volapükagased“. Ün yel: 1887, mayul, egetob diplomi

---

¹ „Söl plitiälik“ et boso egidetom. Ma dabükots kilid e folid vödabuka calöfik fa ‚Schleyer‘ te subsat: *redak* < ädabinon, kel luveratiko äsinifon grupi menas penädi semik preparölas. Ye ‚Schleyer‘ it äprimom ad gebön poyümoti:

as profäsoran Vpa, ün gustul ekomob pö kongred di ‚München‘ ko söls deg klubas di ‚Wien‘ e di ‚Meidling‘, ed ün dekul pecälodob as xaman balid pro Lösterän. Ün yel at eyufob i ad fünön ‚Volapükaklubi nolavik di ‚Wien‘ ‚, keli cifob as presidan sis fün ona tü prilul 23. Ün yel ebo at id epübob ko sö: ‚Pöschl Robert‘ lebuki: ‚Sammlung deutsch-weltsprachlicher Wörter und Gespräche‘, pro „vöds“ e „spikots“ keliks vipob nog remanis mödik. Spikädis liomödotik dö Vp. espikob-li? No kanob numädön balato valikis, ab spelob, das ospikob nog suvikumo, bi Vp. binon bulöf oba — vi! jimatan oba zunof semikna kol ob, bi sis stud Volapüka labob livüpi nonik e jimatan sagof igo, das evedob no leplütik, bi kosädob ai te ko söls. Ab trodob ofi, bi somo of i blinof viktimotis gretik gönü Vp. Liedo ob it mutob dasevön, das evedob no leplütik, ibä eglömob ad nunön, das binob hiematölan e das jimatan oba binof vemo löföfik e das elegivof obe i jipulis tel levemo lifälükis, jikels mutofs ovedön ji-Volapükans. Ayelo pecälodob as stimaliman lekluba Volapükik Fransänik in ‚Paris‘ e Vpakluba di ‚Nürnberg‘. Somo edagetob dinitis tio valikis Volapüka e no niludob, das odagetob nog votikis, güö! dredob, das operob jünüikis anikis.

1888.

<Pads: 82–85.>

COGEDS DÖ JUL.

No kanoy kotenükön omi.

Hitidan: „O ‚Karl‘! nu sagolöd obe! kisi laf lula suämon-li?“

‚Karl‘ (nelaodiko lü nilädan): „Ekö! dönu editretülükom obi; if sagoböv: „tel“, binos tu nemödik pro om; if sagoböv: „kil“, binos tu mödik pro om.“

Fütür julana alik.

Tidan: „Utans, kels ostudons in jul gudiko, oreafons ini parad, ed utans, kels ostudons badiko, ini höl.“

Vög de seadöp keda lätik: „Mögods odabinons-li ad fiduion julastudi ön stad lifana?“

<Pad: 85.>

VÖDS IN VIEN.

Fa ‚Frank Roger‘, tiäd rigik: ‚Words in the Wind‘, ini Volapük petradutöl fa ‚H. Philipps‘. El * malon vödis dono paplänlis.

Hiel Jack änevifükumom stepami oka ed äzilogom zü ok. Tü tim at nek äbinon su melajolaveg. Vü lefogs ömna mun äpubon, kelos ävemükon bosilo sütalitükami. Äbleibom stanön ad gevön oke fümü, va dinäds äbinons pötiks. Lüod viana äveüton vemo, ab leigo näm viana. Vien tu nevemik ösinifonöv, das nosi ötuvomöv; vien tu vemik övanükon valikosi. Ab äjinos, das stips valik ädabinons ün florüpaneit koldülik at. Adelo ba ökanom-la konletön dinis nitedik.

Äsüsumom eli smartphone* oka, ed ämufädükom eli app*, keli imekom. Idulos lunüpo ad nendöfükön oni, du ilärnom me pöks e miseks oka. Stabaced ibalugon: ton binon te bran luta. Ven mens spikons, brans luta davedons. Klüliko vöds onas moflitons in vien. De fagot semik no plu liloy seimosi. Ba äkanoy-li tuvön metodi ad dientifükön brananimis patik, ad sumodön onis, ad moükön näinoidis, e ad vemükön reti? Ba ökanoy-li täno lilön spikotis fagik, kels ijenons büikumo tü del et? Steifüls primik oma iprodons nemödikosi, ab ibleibom sperimäntön e lüblinön menodis.

Sotül pimenodöl ela app omik nu ösöton-la mögükön mödikumosi. Me sotül büik ya ikanom sumodön dilis anik spikotas: mens, kels äreidons zibalisedi ed äbepikons utosi, kelosi öbonedons;

---

ef < tusuvo ad kazetön difüli siämik: *anans, grup (menas)*. Ettimo äsüikons vöds jiniko tikaviks: *redakef, kademef...* Ön mod ot nu i kanoy-la gebön tefädo subsatis: *redakanef, kadämanef...* Too somikos tuvemo sümon-la ad lunükam vödas me poyümots nen zesüd klülik.

man e vom dö livodadesins okas; cils feitöl tel. Nu ye äspelom ad sumodön mödikumosi, ka te setis brekotik.

Äkipom boso löpio eli smartphone okik ad sufükön oni gudiko vienile. Primo älilom noidi alik, bi el app pas ämuton tuvön brananimis, sulön onis, e fino givodön sekis. Atos äkanon dulön pülatimilo. Täno älilom tonodi as malet, das bos pigeton e pibevobon, kel nu äkanon pägivodön. Ädalilom küpälo. Atos äbinon fūmo nun gudik.

He! o ol!

Vög äbinon boso dumik, äsva sulam näinoidas iplöpon te dilo.

Kin binol-li? Kisi dunol-li is?

Primo ätikom, das pilüspikom, ab atos klülisko no ämögön. No äkanoy sevön, kü vöds at pispikons. Zuo el app oma no äbinon kosädamedöm, bi nek äkanon kosükön oki ko om, ed alo no äkanom gespikön.

No labol gitäti ad komön is.

Bisarö! Atos no ätonon äs spikot pisumodöl, ab äs säks ome pilonülöls. Atos ye änemögön ... pläs ek inüdranon-la ini el app omik.

Tupol takädi obas. Nepubolöd! Binos vol obsik. No sufälobs lüdrananis.

Vol obsik-li? Kisi atos äsinifon-li? Ireaform-li lü mens u dabinans, kels älifons in vien e tonabrans? Tikod nesiämöfik kion! Too äjinos, äsva ek iküpon-la komi oma, e no ädigidon atosi. Kisi nu äsötom-li dunön? Ösötom-li fovön, äsva nos ijenon, ud öfinüköm steifis oka, äsä päflagos?

Nosi sagol. Nepubolöd! U vilol-li, das mesülobs? Ekö! äsä vipol osi.

Seil äsökon, klu ägolom lomio. Odelo övestigom nogna staböfo eli app e ba obevobom oni. No äsevom, va ämutom lecedön tädi fefiki, ab fūmo ösötom prüdön büökälo.

***

Tü del sököl äkonstatom ad bluv okik, das el app oma pimoükön. No äsueom, vio atos ämögön: no imoükom nendesino eli app, ed atos leigo no ikanon jenön ito. Plän kludöfikün – to luverat oka – äbinon, das utans, kels inüdranons ini ‚smartphone‘ omik, leigo idunons atosi. Ga sio inotükons mesülis ta komans nevipabik. Ituvom mögi ad golön ini vol onas, ed ons no älöfons atosi, klu ifärmükons mögi at.

Inunedons omi, ed om no idemom vödis onas. No istebedons lunüpo tefü mesüls onsik.

Ävätälom ad primön steifüli nulik, ab ädeimom atosi kodü dred demü seks mögik. Riskäd äbinon vemik. No äkanoy sevön, ad kis äfägons.

Suvo äspatom dönu ve melajolaveg, ed ai, ven ävienos zü lils omik, asäkom oki, va dabinans älifons in vien e noids, vü vöds e dils spikotas päklänedöls.

Vöds anik in vödem at pegeböls:

app – ‚software‘ pro telefonöms mödigeböfik e nünöms, kel duinon bligädi patik;

brananum – frequency, Schwingungszahl;

näinoids – ambient noise, Nebengeräusche;
smartphone – telefonöm mödigeböfik;
stabaced – basic assumption, Grundidee.

<Pads: 86–87.>

DOG ELAS ,BASKERVILLES’.

Kapit: 7, dil: 9.

„Ab no kanob glömön onis, o lädül: ,Stapleton’!“ äsagob. „Binob flen siöra: ,Henry’, e ben omik vemo jäfukon obi. Konolös obe kodi, demü kel laidälol, das siör: ,Henry’ < sötomös getävön lü ,London’.“

„Kaprit vomik, o dokan: ,Watson’! Pas ven useivol obi, ureafol ad suemön, das no ai kanob plänön kodis, dub kels spikob u bitob.“

„Nö! nö! Memob muifi pö vög olik. Memob logedi pö logs olik. Plidö! plidö! binolös snatik kol ob, o lädül: ,Stapleton’! bi, sisä ekömob isio, valemo ejinob pazüön fa späkamageds. Lif evedon äsvo dreamöp sevädik et: ,Grimpen’: labü diledils grünik valöpo, pö kel mögos ad mosadön e nos lüjonon vegi verätik. Täno nunolös obe utosi, kelosi ädiseinol, ed upromob, das oloveblinob nunedi ola siöre: ,Henry’.“

Notod nefümäla ipubon dü timül pö logod ofik, ab loged ofik idüfälikon dönu, du ägesagof obe.

„Demol atosi tu vemo, o dokan: ,Watson’!“ äsagof. „Blod obik ed ob vemo päjeikülobs fa deadam siöra: ,Charles’. Äsevobs omi vemo nätimiko, kodä vegäd spata omi äplitöla äzugon love mar lü lom obsik. Mifät famüli omik ätädöl äkodon magädi dibätik pö om, e pos mijenot fe äsenälob, das kods seimik ämutons dabinön tefü dreds, kelis änotodom. Kludo äkudob dö utos, das famüla=liman votik ikömom ad lomädikön is, ed äcedob, das üsötom panunedön dö riskäd, ko kel ökölkömom. Atosi valik ädiseinob ad nunön.“

„Ab riskäd kinik-li?“

„Sevol-li konädi dö dog?“

„No kredob nesiämi somik.“

„Ab ob kredob. If labol fluni alseimik ad siör: ,Henry’, täno dedugolös omi de top, kel ai äbinon mifätik pro famül omik. Vol binon lardik. Kikodo vilomöv-li lödön pö top riskädik at?“

„Bi top at binon riskädik. Natäl siöra: ,Henry’ < binälon in atos. Dotob, das omögos ad dunükön omi, üf no ugivol obe nüni seimik fümikum, ka at.“

„No kanob spikön seimosi fümik, bi no sevob bosu fümik.“

[Fövat](#) konota osökon...

<Pad: 88.>

Nüm: 11. 2024 novul. Pads: 89 jü 96.

O Volapükaflens valöpo!

Ven äpreparob nümi at gaseda obsik, nogna äküpob, das ma nün tumyela degzülid Volapükidans tel in Lösterän=Macarän äliföls ilaboms nemi ot: ‚Georg Bauer‘. Dinäd at äkodon pö jenavans fikulotis ed igo pölis (samo el Drezen in lebuk legudik oka änunom, das el ‚Bánfi‘ ü ‚Bauer‘ idatikom-la valemäpüki: ‚Spelin‘). Kludo escludob ad penön is bosid dö els Bauers bofik.

Balidan it epenom lifajenädi brefik okik kel panotükon su pads fovik. Igo jenavans Macaränik valemäpüka no sevons mödikosi dö om (l. yegedi tefik fa ‚Árpád Rátkai‘: ‚<https://www.vortaro.hu/hunakad.html>!). Äbinom Deutänan Macaränik ko nem: ‚Georg Bauer‘, kel id ägebom fomi macarik nema okik, sevabo eli ‚György Bánfi‘ (id eli ‚Georg Bánfi‘). Äbinom Vpa-kadämal sis 1887 sevabo in kadäm dilekü ‚Kerckhoffs‘ (jü mayul ela 1889). As slopan fiedik ela Schleyer id ävedom kadämal pro Macarän in kadäm oma ün yunul yela: 1890. Nün dö om defon in lised kadämallas yela: 1900 (ba sekü deadam bü yel at).

Telidan pänemom ‚Juraj Bauer‘; id ägebom fomi Deutänapükik nema okik, sevabo eli ‚Georg‘. Pämotom tü 1848 IV^{ul} 22 tö ‚Karlobag‘, ädeadom tü 1900 VI^{ul} 29 tö ‚Zagreb‘ (nutimo in Kroasän). Äbinom profäsoran matemata in juls votik. Älautom buki legudik Kroasänapükik dö Vp. (tiäd: ‚Svjetski jezik (Volapük)‘), ab poso äsludom ad votükön Volapüki ed äprimom ad propagidön fomi nulik ona ko nem: ‚Spelin‘. Jünü binom sevädik in Kroasän (i l. yegedi Deutänapükik dö om: ‚http://www.interlinguistik-gil.de/wb/media/beihefte/17/Piskorec_99-131.pdf!).

Bofikans blibomsös in mem Volapükanas to cänidov nemas!

Gudikünosi valik oles ed olsikanes vipöl redakan:

‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 89.>

LIFANUNODS TIDANAS VOLAPÜKA.

Hiel Bánfi Georg.

Kadatabuki=lekiban regik ä Macaränik, Volapükihitidan (2), „spodel“ (= spodan, nüm: 10), Volapükihitidal (47), hikadämal Vpa.

Pemotom ün yel: 1854 in zif jönik Vesüda=Macaränik: ‚Ödenburg‘ (Macaränapüko: ‚Sopron‘), nilü lak: ‚Neusiedler‘ (Macaränapüko: ‚Fertő‘) topöl, zif kelik vemo sevädön dub ted e dakosäd stääniks, dub käläl zilik lekanas jönik e nolavas e pato dub vitidafeil benodistik oka.

Posä ireafom ad vilön vedön pädan, ävisitom tö top ot plä nomajuls i löpagümnadi benediktanaroda; too demü famüladinäds negönik pämutom ad finükön studi pidesinöl oka e kludo ün 1871 ägebom pöti ad calikön ini bal fabrikas gretik nilü ‚Wien‘ as bukädan (kuratikumo el ‚Controlleur‘, sevabo kontrolan). Too fütür karierik oma is no äbinon nenriskodik, kodä ägekömom yelü 1875 dönu lü lomazif oka ad dedietön oki tatacale. Prim äbinon jenöfo pülik, sevabo cal penana ä delavobana (Deutänapüko: ‚Diurnist‘) lä cödöp regik ä Macaränik, ab ya pos muls 13 pecälodom büran laidik. Ün yel: 1878 äduinom benosekiko xami pro katadabukilekibans pilonöli in ‚Budapest‘, ye sekü promuv (Fransänapüko: ‚Avancement‘) nevifik äplöpos pö om te ün novul ela 1883 ad pacälodön as katadabukilekiban (Deutänapüko: ‚Grundbuchsführer‘) in ‚Kapuvár‘ in stük di ‚Ödenburg‘ itopöl.

Fealotäd at äbinon lemu negönik, ibä maketavilag at binon levemo naütik, balfomik e demü vat negudik igo saunadämik; ye ädunom atosi löfö famül oka, ad gretükumön dub atos boso lemesedi oka.

‚Bánfi‘ ämatikom ya ün lifayel 24^{id}, efe to neletians mödik sekü dranäl veratik e lelöf ladöfik ko

jielan di ‚Ödenburg‘, leigagredätik tefü om. Mat at binon levemo kotenüköl ä läbik edalnaedo, kü gödo fat vobom lä penamatab, kömons cilils plitülik kil ad vipön ome „gödi gudik“.

Ya sis yunüp ‚Bánfi‘ älabom klieni ad okstud, medit e vestig e kludo suniküno äplaädöm lekonedireidi dub lebuks nolavik, ä. s. dö stelav, talav e r.

Latikumo ädalärnom dub okstud stenografi Deutänapüka e Macaränapüka (ma sit di ‚Gabelsberger‘), lütipläyi — e Volapüki. Püks Deutänik e Macaränik panolons fa om leigo skilädiko.

Utos, vio ‚Bánfi‘ ävedom sevik tefü Volapük, kanon pakonön as sökölös. Ün yel: 1879, tü del 26^{id} prilula, ‚Bánfi‘ äreidom in el ‚Gartenlaube‘ (= „Gadapriel“), yelod: 1877, pad: 162, yegedi dö volapenät e volapük, yeged kelik sovemo änitendon omi, das nenzogo ästenografakopiedom oti pro ok. Sis tim et „pük valemik“ ävedon butiket oma ed om it igo äprimom sunädo ad disinön somiki. Tikamagot omik at äflagon ad sumön asä stabi püki latinik, ye te tefü vöds, kuratikumo stamädis otas, sovüo gramat pistukon vero nulo e livätiko. Id in „pük valemik“ at lartigs no dabinonsöv, too deklin, gramatafomam leigoda e konyug binonsöv leigafomiks. Leprinsips pö stuk gramata binons balug, nomof, kleil e lärnov fasilik.

So ‚Bánfi‘ ävobom len „pük valemik“ oka lätiknaedo tü 1879, novul 5, kü lesüpo pädfefom äsvo dub leklär pö sil nenlefogik medü balan flenas okik (‚Kindler‘), kelan ise von dö jäf oma tefü pük valemik — dub dastunanun, das atan ireidom in gased bosid dö „volapük“ nulik fa ‚Schleyer‘.

‚Bánfi‘ nu äjäfom me steif ad dagetön gasedi teföl (äbinon „Tidanagased valemik Deutänik“ dätü 1879, gustul 31) e tü 1879, novul 9 idagetom oti, ästenografakopiedom nenzogo pro ok usao yegedi: „Penät valemik e pük valemik“, poso „Disini volapüka e volagramata pro kulivans netas valik tala fa ‚J. M. Schleyer‘“, e täno ädedietom oki vemöfikio stude disina gianagretik at. ‚Bánfi‘ sunädo ädäsevom völadid datuvota at, äzedom vobodis valemapükik oka e ya tü del 18^{id} novula äpenom söle: ‚Schleyer‘ < penedi balid (ome leigüpo nünölo sperimäntis oka), ad kel ägetom gespiki de söle: datuval < in pened pidätöl tü 1879, novul 25, e sis tim et älaibinükoms rezipiko kosami penamik. Diplomi Vpi-tidana ägetom tü 1880 mayul 29 ed uti Vpi-tidala (etiimo: „vpalöpatidela“) tü 1887, mayul 10.

Deimölo dinäd at, das Vp ün tim et, kü ‚Bánfi‘ älärnom ad sevön oni, nog äsvo äbinon-la in cilajuks (te äprimon ad volfön), e das ägetom Vpagramati dabükota balid fomü samedablogs, stud oma ädulon ba dü tim vemo lunüpi, ab mutos panunön — demü verat — das ‚Bánfi‘, leigoäs bo Volapükans mödikün — nendas eyümom oki len tidodems patik, äsä mutoy dunön pö pükistuds votik — älärnom Vpi leteiko dub reid küpälik lebukas e gasedas Volapükikas. Ad okskilükam ätradutom ün 1885 fredadramati fa ‚Schiller‘: „Nef as nökö“ (= „Nef as ziom“) se Deutänapük ini Volapük, keli ettimo äpotom diseinü notükam pö fädapöt datuvale.

Ab liedo jünü no nog äkanom jenöfökön bligi ad pakön Vpi: ni töbids ä levüds oma lü sevädans oka, ni gasedayegeds oma dö Vp älabons seki siöfik. Valatopo fätot äreifon omi: lindif, smilil ludigidik, suvo kof e lugidet, jenöfo igo kusad ad „binön lomänälan badik“!

Ma plaks somo lügiks ‚Bánfi‘ süadom, **das in Macarän Volapük leteiko täno e somo ogeton paki, if pösodagrup ömik levemo benodistik e nämätik reafonöv ad stad löpätik pö Volapükamuf.** Ad kulön vegi at ‚Bánfi‘ äpenom tü 1885, febul 6 penedi veitöfik, lü kel älägivom plä Vpagramat dabükota folid nog bükotis mödik Vpik, söle: ‚Thewrewk Emil de Ponori‘: cif Macaränika soga pükavik in ‚Budapest‘ ko beg ad lovegivön bejäfoti at limane (nunodale) vemo zilike ad studön, xamön, gevön cödöti tefik e nunodön dö atos. Bejäfot lölik pelovegivon söle: dokan: ‚Pozder Karl‘: profäsoran pö gümnad di ‚Leopoldstätt‘ in ‚Budapest‘, e nolan bluföfik at älofädöm voiko in lasam komitetanefa pükavik tü 1886, febul 3, nunodi lekuratik dö Volapük. To bit neflenöfik mödikanas äpubon nunod at (kel vo binon cödöt vemo japälik, ab staböfiko nolavik tefü Vp.) in klubagased komitetanefa: ‚Egyetemes philologiai közlöny‘ (= gased valemik pükavik), yelod: 1886, bukül mäzulik su pad 21 [Jenöfo su pads: 249 jü 269 as yeged dokana: ‚Pozder Károly‘; l.: <https://real-j.mtak.hu/4351/>!] e ko atos bejäfot at in Macarän ünü tim anik ejinon parefudön.

Yegeds fa ‚Bánfi‘ büikummo pemäniotöls pänotükons in ‚Vasmegeyi lapok‘ dätü 1883, setul 20, in ‚Budapesti hirlap‘ dätü 1884, yunul 10, e penot veitöfik oma dö Vp. in ‚Győri közlöny‘ dätü 1886, prilul 29, mayul 2, 6, e 9. Tefü jäfed literatik oma binons mäniotadigädiks pu tradut eplöpöl omik netahüma Macaränik: „Suvok“ (= levüd) e räts anik epuböl in „Volapükagased“, fovo Volapükagramat brefik Macaränapükik, pelautöl fa ‚Bánfi‘ ed ‚Eperjessy István‘ (sevabo: ‚Rövid magyar-volapük nyelvtan‘, ‚Konstanz‘, 1886). ‚Bánfi‘ bo binom vilälik, ab **pö om defons monameds e benopöt** ad ledun e kludo demädü Vp. neföro kanom-la vedön dugan („paostolan“), ab te kanom blebön züpan zilik.

1888.

<Pads: 90–93.>

LIF DOGIK LÄ JULAN.

<Pad: 93.>

NUNAN PRÜDIK.

Coged se „Nogan plo [pro] Beljän [Belgän] e Nedän“, 1888. [Riqädavödem.]

Hiyunan, kel ästudom in niver di ‚Oxford‘, seimna pivisitom süpiko fa dünan okik. Atan äkipom ceki.

„Kis nulik ejenon-li? o ‚John‘!“

„Dins nemödik, o sö! te blinob ceki at, bi pikit pidabik obas edeadon.“

„Edeaddon! e kodü kis-li?“

„Etufidon miti jevodas.“

„Jevodas kinik-li?“

„Nimas jönik tel, kelis fat olik eremom bü brefüp.“

„Stunükol obi... e malädi kinik elabons-li?“

„No emalädons, o sö! ab tuvemo efenikons polölo vati.“

„Vati! E kikodo eneodoy-li vati so mödiki?“

„Ad kvänön lefili, kel edistukon domi.”
 „Kisi sagol-li?... Dom obsik efelefilon!... e kis ekodon-li mijenoti at?”
 „Äbinos mijenot, veratö! zuo ut, kel no ijenonöv, if dünans ibinonsöv prüdikums tefü flamots ün del sepülama.”
 „Jeikol obi, o ‚John’! kini esepüloy-li?”
 „Moti olik, o sö!”
 „Mot löfik oba edeadof-li?”
 „Liedö! si! no ekanof lailifön pos deadam omik.”
 „Pos deadam kima-li? nunolöd spidöfo! o miseraban!”
 „Fata olik, o sö!”
 „O ‚John’! so olienetükol obi; fat obik edeadom... e kis ekodon-li deadami süpik oma?”
 „Bankal ut, kele ilükonfidom dalabotemi lölik oka, efugom lü Lamerikän, o sö! ed anu stadol nen pals, nen mon, nen lödöp, as soalik in vol.”
 E ‚John’, epladölo ceki sui tab, eglidom leditölo ed emogolom.

<Pad: 94.>

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

Fa hiel ‚Arthur Conan Doyle’. Petradutöl fa hiel ‚Oleg Temerov’. Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ‚Daniil Morozov’.

Kapit velid. Els ‚Stapletons’ di ‚Merripit House’ (10).

„Vilob säkön ole säki nog bali, o lädül: ‚Stapleton’! Üf ädiseinol te atosi, ven balidnaedo äspikol obe, kikodo no ävilol-li, das blod olik ödelilom utosi, kelosi äsagof? Atos ninädon nosi, kelosi hiutan u seiman votik kanonöv taspikön.”

„Blod obik vemo senälom neodi, das el ‚Hall’ pabelödonös, bi cedom atosi gudiki pro pöp pöfik pö maräd. Vemo äskanom-la, üf äsevomöv, das isagob bos, kelos ökanon dunükön siöri: ‚Henry’ < ad motävön. Ab nu efidunob bligi obik e no plu osagob bos. Mutob gegolön, voto uküpom moami obik ed ominiludom utosi, das udönulogob oli. Adyö!”

Ägüflekof oki ed änepubof pos minuts ömik bevü klifablögs pizijedöl, du äfövbob vegami obik lü ‚Baskerville Hall’ ko lan fulü kuds nofümik.

Kapit jölid. Nunod balid fa dokan: ‚Watson’.

Denu ofövbob bepenami jenäda me depenam penedas obik lönik lü sö: ‚Sherlock Holmes’, kels nu seatons fo ob su tab. Pad bal fabinon, ab retiks stadons leigoäsä pepenons e jonons senälis e miniludis obikis ettimo kuratikumo, kas mem obik, lesa kleiliko, äsä äbinos ün tim jenas lügadramatik et, kanonöv.

‚Baskerville Hall’, tobul, 13.

O ‚HOLMES’ DIGIK OBIK!

Peneds e telegrafots büikums obiks ikoedons sevön oli saido kuratiko tefü val, kel äjenon pö topil at soalaseatikün vola. Plü bliboy is, plü binäl maräda ninikon ini lan oya, lard ona, ä keintot sevärik ona. Sosus nemu balna esestepoy sui glun ona, no spetoyös malis seimik Lingläna nutimik, ab güo küpedoy valöpo lödöpis e bevobotis menas rutimik. Bofaflano pö vegam doms menas peglömädüköl et binons kobü sepüls etanas e balstons gianik, kels ba ämalons temis etanas. Lelogölo ludomis gedik stonik onas pö lubelaklivs kratedik, lüvoy timädi okik, ed üf äloegoyöv sekripön mani heragik lenlabü klotem küirik se maifod lövik e lenpladön omi sagiti labü tipot flintoinik leni tänden cara okik, täno äsenälöyöv, das kom omik äbinon natöfikum, ka ut okik. Bisarot binälön in utos, das etans älödons so densitiko pö top ut, kel ai äbinon-la tail nefluköfikün. No binob vönotavan, ab kanob tikodön, das etans äbinons tribüt seimik noe krigiälilik, abgüä pädränälöl, kel pimüton ad dasumön topi, keli nek votik ölabülönöv.

Ye atos valik no tefon diseini, demü kel elesedol obi, e bo leno onitedon täläkti leteiko dinöfäliki olik. Ai nog kanob memikön lindifi lölöfik olik tefü utos, va sol tulon zü tal u va tal zü sol. Kludo leadolös obe geflekön obi lü jenöfots tefü siör: ‚Henry Baskerville‘!

No ägetol nunodi seimik tüpü dels lätik ömik, kodä jü adel nos veütik ädabinon ad panunön. Pas täno dinäd vemo küpädik esüikon, keli ukonobös ole tü tim lönedik. Ab mubalido mutob seivükön ole faktoris votik ömik tefü dinastad.

Bal etas, tefü kel äkanob mäniotön bosi, tefon lepönäböpani ifugöl pö maräd. Nu kod veütik leadon cedön, das iskeapon isao sunädo, kelos ekoedon go sädredikön dalabanis lödöpas soelöfik pö ziläk at. Vigs tel epasetikons sis skeap omik, dü kels no pälogom e nos pälelilon tefü om. Binos go neluveratik, das äkanom sufidalaidön lifiko pö mar dü tim lölik at. Dido, sovüo jüs kläned omik laijenon us, etos leno binon fikulik. Alik ludomas stonik et seikonöv ome klänedöpi. Ab nos dabinon us ad pafidön, pläsif fanomöv e pugomöv bali jipas marädik. Valemo cedobs, das emoikom, e klu farmans fagik slipons takedikumo.

[Fövat](#) ponotükon.

<Pads: 95, 96.>

O Volapükaflens valöpo!

Dönu kritid e nulayel nilikons. Dönu mödikans tiko logons kritidabimi, kel äsva promon, das benovips kösömik pojenöfukons. Bo sümons ad uts, kelis kanoy logön su pad at. Cedob, das i tefons bejäfoti obsik. Nüdug püka valemik ä nolaviko pestuköla vo nezesüdon in vol, kö krigs splodülons, nolav no dareigon, mieds tatik neletons alane ad nükömön, alan nelabon moni ad tävön e lelogön jönikosi vola. Mens progediälik tumyela degzülid no äkanons büologön somikosi tefü tim obsik. Spelobsös, das proged kaenik e lanöfik, dö kel ätikons, ovifikumon oyelo!

Nemü redak: ‚Daniil Morozov‘ <dispenäd>.

<Pad: 97.>

PENETS BEVÜ PENETS.

Fa ‚Frank Roger‘; tiäd rigik: ‚Notes Among the Notes‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘. Dil balid.

Büä ögolom lü bed, hiel Karl ägleipom penetabuki e peni oka, äseidom oki leni penamatab, ed älogetom foi ok, nes logön voiko lü seimikos. Äbinos bal timülas ut – ven dom ästilon e lampadil te bal älitükon büri omik –, das ägetom tikamagotis dö poedots. Ömna äpenom te nemödikis vödis u tikamagotis nofümik, ömna setis bal u telis, lunomiko igo disini büfik poedota lölik. Somo äseadom za dü düp lafik, äpenetom bos, ägolom lü bed, e tü göd sököl ärevidom utosi, keli ipenetom ün soar büik. Ön mod at äprodom vigo anikis poedotis distöfik. Laut poedotas ivedon jäf veütikün omik pos pänsionam tusunik oma.

Ün soar at vöds ye no äkömons fasilo. Äjafädöm setis te nemödikis, se kels poedot lölöfik ba no ödavedon. Ab ilärnom ad zepön valikosi, kelos älofon oki. Dels valik no äbinons leigiko fluköfiks. Atos no äveütön vemo. Te poedots lölöfik äveütöns, kelis ökanom lofön diseinü notükam in gasesd literatik. Ästebedom nog dü minuts anik, täno ädeseitom peni e penetabuki, ed ägolom ad slipön. Odelo ölaivobom.

* * *

Ün göd balidsököl älöädöm, ämököm janedi pro jiel Julia ed ok it, äluxamom eli smartphone oka demü nunods, ed ädunom spati brefik; atosi äduinom aldeliko. Ven ägekömom, jiel Julia ya

imogolof lü bukem, kö ävobof dü del lafik. Kafi ämökom, ini bür okik ägolom, e penetabukili oka ämaifükom ad revidön püliki prodi äsoara.

Sets tel, kelis ipenetom ädelo, no äfrutons. Leno äspiretons omi; no igo ädigädons ad pavotapenön.

Äfronükom flomi oka, ven äküpom, das sets tel pipenülons dis sets omik. Atos penät lönik oma no äbinon. Votan ba ipenon-li bosini bukil oma, du äslipom? Atos äjiron binön neluveratik. Jiel Julia no ädunof-la somikosi, e zu penät no äbinon ofik. Too ösäkom ofe, ven ügekömof zao tü zedel.

Äfikulos ad reidön setis et, ab too äcedom ad letuvön vödemi teföl: EK US BINON-LI? EK ATOSI REIDON-LI?

Bisarö! Ba äbinos cog. Ab plä om te jiel Julia äkanof gebön penetabuki.

Ädeseitom oni. No plu äbinom in ladälo ad revidön prodi pülik äsoara. Ven jiel Julia ägekömof de bukem, äsäkom ofe dö „nüdranan“ ini penetabuk okik. Ab ägevofof ome fümü, das nosi idunof tefü atos, äsä ya iniludom osi.

Leno ätikoföv ad penön seimikosi ini penetabuk omik. Ab ädelo nek ivisiton onis, klu kin üfo ilonülön-li säkis tel at?

Ästeifülom ad no plu tikön dö dinäd at. Ba gespik balugik ädabinon, kel ödasevädikon tü timül seimik.

Dü ret dela et nos patik äjenon, e büä ägolom lü bed, nog äpenom setis anik ini penetabukil oka, atna ko benosek mödikum, ka tü soar büik. Ba ökanom votükön onis ad sotül balid poedota nulik.

* * *

Tü göd balidsököl ämaifükom penetabuki oka, ed älogom ad nefred okik, das dönu sets anik pipenülons me penät töbo reidovik dis utos, kelosi ipenom ün soar büik.

EK REIDON-LI ATOSI? NEODOB YUFI!

Ädoseitom penetabuki seifölo me däsper. Kin üfo ikanon-li dunön atosi? Ed atos äbinon-li cog? Ud ek jenöfiko äneodon-li yufi? Ön jenet at kikodo ye ägebon-li kosädamedömi nekösömik at? Ba no älabon-li mögis votik? Ab atos äjiron binön nen siäm. Lio üfo ek äkanon-li gebön penetabuki omik ad süükön kupäli omik? Votaflano metod at äbinon dido vobedik, bi lebeg at tefü yuf vo piküpon.

„Logolös atos naedilo!“, äsagom jiele Julia, ven ägekömof de bukem. „Vemikos.“

Äjedof logedi sui vödem, ämeditof dü pülatimil, ed äsagof: „Kanob tikön dö plän mögik te bal.“

„Soö!“, äsagom ön süpäd. „E kis binon-li atos?“

„Pösod te bal dabinon, kel kanon penön bosini ini penetabuk olik. Teoro id ob kanob-la dunön osi, ab atos no binon jenet. Klu ol binol balikan.“

„Ab atos no binon penät obik“, äprotestom. „E kikodo steifüloböv-li ad süükön kupäli lönik oba, e flagön yufi obe it? Atos üfo binon-li siämik?“

Jiel Julia ätovülof jotis. „Ba no, u no nog ebo anu. Büocedölo, das epenol-li setis at in slip? Atos kanonöv plänön, das no memol osi, e das penät binon so fikulo reidovik.“

„Ekö! Noe binob somnambulan, abi penob in slip“, äsagom. „Binob ‚ghostwriter‘ lönik oba. Ag! tikamagot lienetilik kion!“

„Atos mögon, ab no kanob tuvön pläni gudikum.“

„E kisi kluo nu sötob-li dunön?“ äsäkom. Pluna änokom sui penetabukil oka, äsva ävilom kleilükön alane, das äleduton lü om, efe te lü om.

Ko namajäst äsagof: „Kikodo no kompenol-li pö dinäd at? Flagom yufi ole. If säkolöv ome, kisi kanol dunön pro om, tän fino valikos oklülükönöv. Ba plän klülük osüükönöv.“

„Ba gidetol“, äsiom. „Atosi odunob. Ba bos oklülädon.“

Atsoaro äpenom setis anik ma kösöm oka, ed äläükom säki: KISI KANOB-LI DUNÖN PRO OL? Täno äseitom bukili sui gul penamataba in бүр okik, ed äsäkom ninälo oke, va ökömom-la isio zänodü neit ad penülön gespiki. Täno ägolom lü bed.

„Slipolös gudiko!“, äsagom jiele Julia.

„Slipolös gudiko“, ägespikof. „edunol-li ...?“ No äfinüköf seti oka.

„Edunob zesüdikosi. Säkob ninälo obe utosi, keli otüvob ogödo“, äsagom.

„No leadolös atosi tupön slipi olik“, äsagof.

„Ba sötöl küpedön obi aneito“, äküpetom.

„Atos bo okanonöv tupön slipi oba“, ärepligof.

„Ba omutob fimükön tanamo obi“, ätisagom.

„No kudolös dö utos, kelos ojenon!“, äsagof. „Steifülolös ad labön gudiki takädi neitik!“

„Klüliko gitedol“, äsiom.

* * *

Ün göd sököl äspidom lü бүр – ya бүр janed – ed älogom ini penetabuk. Dis säk omik: KISI KANOB-LI DUNÖN PRO OL? ek ipenom:

VILOB MOIKÖN ISAO! GA SIO YUFOLÖD OBI!

Äfärmükom bukili ed ägepladon oni. If om it ipenom-la atosi neito, äsä jiel Julia icedof osi, kisi üfo atos äkanon-li sinifön? Kini ösötom-li yufön ad plödikön isao? E de kis-li? E lio-li?

Ägolom lü kvisinöp ed äprimom ad preparön janedi. I jiel Julia äkömof donio. Äkonom ofe utosi, kelosi itüvom.

„Atos ba binon cog“, äsagom. „U tröp.“

„Bo seimna oklülükos“, äsagof kafi oka lipölo. „Gevol küpäli tu mödiki dinäde at. No leadolöd tupön benovimi olik! Dunolöd spati e poso penami bosik! Atos lefredükon kösömiko deli pro ol.“

Posä imogolof lü bukem, ästeifülom ad söfölon konsäli ofa, ye no äkanom leküpälön ad poed oka. Adelo no öprodom-la poedoti. Ädunom spati smalik, ävobom bosilo in gad, ädalilom musigi, ab no äfägom ad glömön peneti „nüdrana“.

Nes stebedön soari, äpenom ini bukil: LIO KANOB-LI YUFÖN OLI?

POFÖVOS.

<Pads: 98–100.>

DOG ELAS ,BASKERVILLES’.

Kapit 8id (fövot).

Binobs mans nemolädik fol pö konöm at, klu kanobs garanön sefi obes, ab koefob, das äbelifob timülis neplidik, ven ätikob dö els ‚Stapletons’. Topätöns fagiko mö liöls mödik de yufans seimik: jidünan bal, domadünan bäldik, sör e blod, hikel no binom man vemo nämik. Binonsöv nenyufiks komü däsperan äs kriman di ‚Notting Hill’, üf ninikomöv. Siör: ‚Henry’ kobü ob äkudom tefü stad onsik, e pimobos, das monitanadünan: ‚Perkins’ < motevomös ad slipön us, ab ‚Stapleton’ ävilom lilön nosi dö atos.

Din binälon in utos, das flen obsik: hibaonül < primom ad dajonön demädi küpovik kol jinilädan obsik. Atos no binon küpädik, bi tim paseton nevifiko pö topil soalaseatik at pro pösod jäfädik, äs om, zuo binof vom vemo jänälik e jönik. Bos vütropik e foginänik komädon pö of, kelos fomon taädi lönöfik leigodü blod koldälik e nefäköfik ofik. Ye hietan i süükom jini lefäkoda lutaetik. Fümo flunom ofi vemo küpidiko, bi äloegob suvo logedön ofi omi, ven äspikof, äsif spetölo lobüli demü utos, kelosi äsagof. Spelob, das bitom plitiälisko kol of. Nid sigik pö logs omik e notod nenmufik pö lips lunedìk omik läbinons ko natäl fümälik ä ba sevärik. Cedolöv omi vestigadigädiki.

Älükömom ad visitön hielü ‚Baskerville‘ tü del balid ot, e tü göd ebo balidfovik ädugom obis bofik ad jonön obes utöpi, kö konäd dö ‚Hugo‘ lesinik niludo isüikon. Atos äbinon lespat lunotü liöls ömik love maräd lü top so glumidik, das on it kanonöv kredidön konoti at. Ituvobs fälidi smalik bevü lubelasömits skerülik dugöli lü top lardik yebagik pebegloföf nedensitiko fa marädaplans vietik: ‚Eriophorum‘. Zänodü top et stons gretik tel älöons: pivorüköls e pijapüköls pö sömitapün somafädo, das älogotons äsvo gulatuts puridik gianik nima seimik mostöfik. Ön tefs valik atos äbaiädon ko jenöp lü gadramata vönik. Siör: ‚Henry‘ < änitädalom vemo ed äsäkom hiele ‚Stapleton‘ mödikna, va voiko kredom mögi vüköma bosa susnatik ini jäf menas. ...

<Pad: 101.>

LIF.

Fa ‚N. V. Gogol‘ (se buk: „Larabots“, 1831). Petradutöl fa ‚D. O. Morozov‘.

Belödan pöfik däsärta slipölo älogom drimamagodi.

Mel Meditäränik gretik seaton e tenikon, e de flans difik kil äsvo lü lok logedons-la lü on jols lehitik Frikopa labü pams slenik, däsärts nosöfik Süriyänik e jol menagik bundaniko me lebugs fa mel pelabüköl Yuropa.

In gul sus mel nemufik Lägüptän vönik äsvo stanon. Piramids vemo bundanons; granoins ad sfins pebecöpöls logedons me logs gedik; trids nenumovik süikons. Stanon ko logot gravik, pablimon fa el ‚Nile‘ gretik, lölo pedekon me mals klänöfik e nims saludik. Stanon e binon nemufik äs pebemagivöl, äs mum nedistukovik dub rübikam.

Grikän fredik valaflanio espearükon kolunänis libik. Su Mel Meditäränik nisuls ma num tuvemik dabinsons fa bledabimems grünik pebegloföls; kirfatabim, vitids, figabims mufükons tuigis oksik me mieladav pebegifülölis; kölüms vietik äs blöts jivirgana binons vefafomiks in bimajad magifik, maboinamagots daladöfik äsvo natemons posä peliföfükons dub cid milagöfik, e jemöfiko lelogons nüdi jönik okas; län at fa vitids pevoulöl ko türsuts e köps in nams oka estopon pö danüd lenoidik. Yuniks e lunedìks jikultans ko herakrugüls valaflanio efänädöls ön spiret logetofs me logs blägik okas. Rid ad flut peflököl, timpuns, musigöms semikna palogons ko hed len ats etedrilöl. Nafs äs musaks grulons nilü eleäns ‚Rodos‘ e ‚Corcyra‘ [nu: Korfeän], leadölo vienön lü stän blegiköl ön mod lasivik. E valikos blebon nemufik äsvo stadü grav efösiliköl.

Stanon e stäänikon Romän nämädik dub feravafem, koedölo zeilon spedis kobo ad fot sümölis e leadölo nidülön stali tädöl glävas, posä elülulogon glötiko vali me logs oka ed etenükon nami detik oka ko muskuls tenidik. Ab län at binon nemufik, leigoäsä valikos, e no primon ad mufön me koapadils leonasümik.

Lut lölik seana silik estopon löpo ön stad densitöfik e luimülik. Mel Meditäränik gretik leno mufon, äsva regäns valik ekomikons-la pötü lätacödet bü finikam vola.

E Lägüptän spikon, koedölo mufön pamis slenik: lödäns kamalänas okik < e koedölo seädön boeligis nadasümik oka: „O pöps! lilölsöd! binob balikan, kel edaseivob e dibäto ebemastob kläni lifa e kläni mena. Val binon van. Lekans binons bapäliks, lejuits binons miserabiks, fam e heroedaduns plu binons miserabikums. Dead, dead bedareigon taledi e meni! Vali dead nosükon, val lifon ad dead. Binos lunüpik, lunüpik jü lelifikam, zuo lelifikam ojenonöv-la föro. Padeimonsöd vips e juits! Bumolöd piramidi nog geilikumi! o men pidabik! ad laidulükön pu nemödo dabini pidabik olik.“

E spikon litik äs sil, äs göd, äs yun, voled klilik Grikänanas, e jinos, äsif pla vöds lebladil ridafluta tonon-la: „Lif ebüojonidon ad lif. Vöföföld lifi olik e ko at vöföföld juitamedis ona! Vali sakriföföld pro juit! Logolöd! kio notodik e kio jönik valikos in nat binon, kio valikos dajonon baiodi! Valikos dabinsons in vol; valikos, kelosi gods dalabonsöv, valikos dabinsons in vol; sevolöd ad tuvön atosi. Juitolöd, o laban godasümik e pleidik vola! kronülölöd me kvärepa e lorakronül flomi jönik ola! jutolöd me vab, stirölo skilädiko hijevodis pö mätapled glorik. Mögiküno moukolöd lönafrutiäli

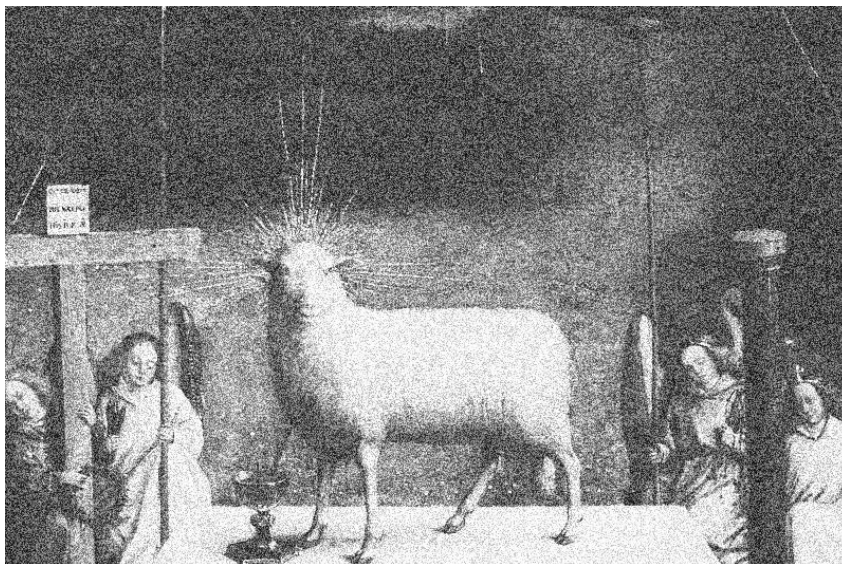
e dalabiäli de lan libik e pleidik ola! Cid, palät e ridaflut pebüojonidons ad bitön äs söls ä reigans vola, e jön ad bitön äs läd ä reigan onas. Züükolöd hedi e vitidatuigis züi kap benosmeloti=labik ola e züi kap jönik jikompenana jemöfik ola. Lif ebüojonidon ad lif, ad juit — so skilolöd ad digädön juiti!”

E Romän me feracans petegöl spikon, dajoikülölo spedis nidülöl kobo ad fot sümölis: „Edaseivob kläni menalifa. Taked binon bapälük pro men; nosükon oni ninälü on it. Mafäd lekanas e juitas smalon pro lan. Juit binälon in desir gianagretik. Lif pöpas e mena binon nestümabik nen heroedaduns famaliegik. Glori, glori ledesirolöd! o men! Ön pülsif lefreda nesagovik, ön stad pesudüköl dub tonod feravafema flapöl, jutolöd su jeläds pekoboyümöl legionas komipiälük! Va lelilol-li, vio volanef lölik ekobikon lo futs olik e dajoikülölo spedis ekoboyumikon ad jafädön vokädi bal? Va lelilol-li, vio nem olik pataeton kodü dred pö muds pöpatribütas in finod taleda lödölas? Pö valikos, kelos binonöv ninü portat logama olik, koedolöd tonön nemi olik. Laidulo steifolöd ad mödikumos; leigoäsä vol binon nenmiedik, so desir i no pamiedöfikon. Binölo sovadik e sevärik, fovo ed ai fovikumo dagetolöd komipo taledi — fino okonkerol süli.”

Ye Romän estopedon ed elüodükon nämöfo logis kvilapleidälik oka ä l ofüd. Grikän vomöfik id elüodükon ä l ofüd logis jönik oka luimöfikis sekü juit; Lägüptän elüodükon ä l ofüd logis trubik ä nenkölikis oka.

Us tail binon stonagik; pöp paludigidon; vilagil no menagik miedon lubelis nosöfik, semikna ä nenomöfiko pedistöfikölis dub figabim esägiköl. Pödü kiud lövik e vorädik jicuk stanof. Hicil änu pemotöl seatom in krib; love om mot nendodik ebiegädof e logedof omi me logs me drens fulöls; sus om löpo len sil stel bleibon stebön ed elitükon voli lölik me lit milagik.

Lägüptän vönik me hieroglifs pezüöl äsvo ereafon ad letikön, koedölo lövikön piramidis oka mögiküno löviko; Grikän jönik äsvo elogedon naedilo ön nentaked; Romän äsvo elüodükon donio logis oka ä l spedis ferik oka; äsvo enilikon ad dalilön küpälo lili oka Siyop gretik ko pöps galedanas; äsvo ebiegädön eled Ararat: ruröletan voik vönik at taleda...

<Pads: 102–104.>

LÄÜKOTS.

VÖDEM RIGÄDIK NOTEDA DÖ ‚KUBICS‘.

KUBICS RUDOLF

in München, Rindermarkt 12/II,

komedom vpeles valik **vpa-demalis** lejönik pelefulöl güto, kels kostoms

- a) plo söls as blötanad: a samad maks 1.60
b) plo läds as nökebanad: a samad maks 2.50 } ninikü tan ko köls kil vpik.

Demals at lefuloms diseini plagik, pagebön noe kösömo soi pötü zels. In fal lätik papoloms su tan vpik len blötaflan nedetik.

Demals at kanoms pagebön as mal leseva balvotik ä fa klubs topik ä fa vpels tala e edünoms balidno as mal leseva pötü lasam bevünetik telid vpelas in München 1887 jölul 6—9.

Demals at pakofükoms in mäkabik lekanastit fevik söla

Aufleger Otto in München.

Label fomajela gitik e seel lebalik: **Kubics Rud.** München, Rindermarkt 12/II.

VÖDEM RIGÄDIK COGEDA DÖ ‚NUNAN PRÜDIK‘.

Nunel kautik

Yunel, kel ästudom in niver de Oxford, vöno pevisitom süpito fa dünel okik. At äkipom smafanübi. — “Kisi nulik, John?” — “Nemödo, sö!; blinob te smafanübi at, bi pigit obas pöfik edeilom.” — “Edeilom! e kodü kis?” — “Efidom tu mödo de mit jevalas.” — “Jevalas kimik?” — “Nimas tel jönik, kelis fat olik ilemom bletimo.” — “Stunol obi... e malädi kimik elaboms?” — “No emalädoms, sö!; ab ebinoms tu fenik polöl vati.” — “Vati! E kikod enedon vati so mödik?” — “Al nösön filedi, kel edistukom domi.” — “Kisi sagol?... Dom obsik pefiledom!... e kis ekodos nesani at?” — “Nesan, velatö, e kel no izitomöv, if dünels ibinoms-la kautikum plo flamads in del sepama.” — “Jekol obi, John; kimi esepon?” — “Moti olik, sö!” — “Mot oba löfik, li-edeilof?” — “Liedö! si; no ekanof lifön pos deil omik.” — “Pos deil kima? sagolöd spido, misalöfik!” — “Fata olik, sö!” — “John, omekol obi fopik; fat obik edeilom... e kis ekodos deili oma süpitik?” — “Leböbel, kele ikonfidom labemi oka lölik, efugom al Melop, sö!, e anu binol nen paels, nen mon, nen löd, soalik in vol.” — E John, eseitöl smafanübi su tab, eglidom e emogolom.

A.

L. vpatidel.

yunel, *jongeling*. visit, *bezoek*. süpito, *onverwachts*. stun, *verwondering*. vat, *water*. velatö, *jaarlijk!* spid, *spoed*.

(Se „Nogan plo [pro] Beljän [Belgän] e Nedän”, 1888. Nüm 10. Pad: 2)

Registar materas yeloda lölik.

Lautans materas Volapükik.

Bateman, A. W.	42
Bauer, Georg (Bánfi György)	61
Bishop, Brian R.	34, 36
Brianson, Carl	4
Caraco, Jean-Claude	6
Harrison, John Henry.....	40
Kholin, Ivan (Холин, Иван)	29
Kniele, Rupert.....	5, 6, 9, 47, 51
Midgley, Ralph	34, 36
Morozov, Daniil (Морозов Даниил)	4, 9, 10, 15, 17, 18, 23, 24, 28, 29, 39, 43, 46, 51, 56, 61, 66, 69
Obhlidal, Moriz.....	56
Philipps, Hermann.....	5, 6, 7, 9, 10, 10, 19, 19, 20, 28, 39, 47, 53, 58, 66
Redak.....	10, 17, 24, 30, 32, 37, 38, 34, 36, 40, 47, 49, 50, 58, 63
Rosenberger, W.	24, 42
Schleyer, Johann Martin	7
Sousa, Abelardo	12
Temerov, Oleg (Темеров Олег).....	13, 21, 26, 31, 44, 48, 54, 60, 64, 68
Uittenbogaard, Pieter Henri Johannes	23
Wolter, Henriette.....	46

Lautans materas ini Volapük petradutölas.

Doyle, Arthur Conan.....	13, 21, 26, 31, 44, 48, 54, 60, 64, 68
Gogol', Nikolaj (Гоголь, Николай Васильевич)	69
Gor'kij, Maksim (Горький, Максим [Пешков, Алексей Максимович])	15, 24, 29
Lynch, David	15
Roger, Frank	7, 10, 20, 28, 39, 53, 58, 66
Saltykov-Shhedrin (Салтыков-Щедрин, Михаил)	19
Schmidt, K. O.....	47
Stolypin, Pjotr (Столыпин, Пётр)	19

Mens pemäniotöl anik.

Alfandari, A.....	6
Bauer, Georg (Bánfi György)	61
Bauer, Juraj (Georg)	61
Bishop, Brian R.	4, 7, 38, 36
Blacklock, Douglas.....	35
Brianson, Carl	4
Carnaghan, Robert	35
Drummond, Andy.....	17
Fieweger.....	38
Gaspar, Donald.....	13, 35

Harrison, J. Henry (Гаррисон Андрей Иванович)	41
Hauptenthal, Reinhard	13, 13, 35
Helsem, Michael.....	4
Iparraguirre	10
Jong, Arie de.....	23
Krüger.....	6
Kuriyama Hitosi	40
Linderfelt, Klas August	13
Martí, Antoni.....	4
Midgley, Ralph	7, 34, 36
Miranda, José Pedro	13
Morozov, Daniil.....	4, 18, 38, 43
Neves, Gonçalo	23
Philipps, Hermann.....	4, 17, 37, 38
Pozder, Karl (Károly).....	62
Reynders Sr., Johannes George Marie	23
Rónai, Paulo	13
Schleyer, Johann Martin	23, 28
Schmidt, Johann	13
Sleumer, Albert Bernhard Theodor.....	23
Sousa, Abelardo	7, 35
Sousa, José Brasilício de.....	12
Steenbergen, Jan van	4
Stump, Juha.....	19
Temerov, Oleg.....	4, 43
Tempczyk Katarzyna.....	36
Wolter, Henriette.....	46
Zamenhof	23
Zamponi, Ludwig	12
Zhang, Yutong	4, 43
Zorrilla, Natalia.....	43

Vöds nekösömik.

5, 11, 14, 19 (sluds kadäma tefü kontinänanems), 27, 48, 59

Jenotem e nuns Volapükamufa.

17 (literat nulik), 19 (sluds kadäma tefü kontinänanems), 32 (noted tefü tanods kikkölik), 37 (filmot ko cifal), 38 (pübots nulik), 34 (deadamanun tefü ‚Ralph Midgley‘), 34 (jenotem Volapükamufa nuik), 39 (dö ‚Wikipedia‘ ü vükiped), 40 (vödabuk pro Yapänapükans), 41 (J. Henry Harrison), 43 (Volapükav), 43 (kobikam Volapükakluba Rusänik), 46 (dö ‚Henriette Wolter‘), 51 (dö ‚Rupert Kniele‘), 56 (dö ‚Moriz Obhlidal‘), 61 (els Bauers tel), 61 (dö ‚Georg Bauer‘ Macaränik)

Rubrigs e yegäds anik.

Konsäls dö noms Volapüka.

49 (vöds ko stamäd: *möd*)

Cogeds.

5, 6, 9, 47 (de ‚Kniele‘), 10, 24, 29, 30, 47; 44, 50, 63 (magodils: ‚meme‘), 58 (dö jul)